

Altres disposicions

Decret 54/2024, del 7-2-2024, de publicació del Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana.

Exposició de motius

Vist l'article 17 de la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre de 1993, en el qual s'estableix que els principis rectors del sistema educatiu andorrà i les seves modalitats, els nivells, els cicles, els cursos i les opcions establerts per la Llei es desenvoluparan per un reglament que en determinarà els programes;

Vist l'apartat 2 de l'article 9 de la Llei qualificada esmentada, en el qual es reconeix que els alumnes tenen dret que el seu rendiment escolar sigui valorat amb criteris objectius;

Vist l'article 11 de la Llei esmentada, en el qual es reconeix el dret de llibertat de càtedra dels docents, sempre que s'exerceixi des del respecte a la Constitució i amb una finalitat educativa;

Vist l'article 4 de la Llei 17/2018, del 26 de juliol, d'ordenament del sistema educatiu andorrà, en el qual s'especifica que correspon al Govern desenvolupar, aprovar i publicar els referents curriculars de les àrees d'aprenentatge o assignatures dels diversos ensenyaments;

Vist l'article 6 de la Llei esmentada, en el qual es defineix *programa* com el conjunt d'elements curriculars que han de ser objecte d'ensenyament, aprenentatge i avaluació en un nivell educatiu o un diploma determinat;

Vist l'article 57 de la Llei esmentada, el qual determina l'àrea d'aprenentatge de llengua catalana;

Vist el Decret del Programa de primera ensenyança de Formació Andorrana del 7-10-1998, en el qual es publica, a l'annex, el programa de llengua catalana;

Atès que el Pla estratègic de renovació i millora del sistema educatiu andorrà ha comportat una revisió del marc curricular del sistema educatiu andorrà per adoptar un enfocament per competències, determinar unes competències específiques i actualitzar els sabers de les àrees d'aprenentatge;

Atesa la necessitat de presentar íntegrament totes les parts del programa i desenvolupar-ne les prescripcions i les orientacions en virtut de l'actualització mencionada, i que convé aprovar el nou programa, amb l'entrada en vigor del qual es deroga el Decret del Programa de primera ensenyança de Formació Andorrana del 14-10-1998;

Ateses les consideracions esmentades, a proposta del ministre de Relacions Institucionals, Educació i Universitats, el Govern, en la sessió del 7 febrer del 2024, aprova el Decret de publicació del Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana, amb el contingut següent:

Article 1. Objecte

Aquest Decret fixa el Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana, establert en l'article 57 de la Llei 17/2018, del 26 de juliol, d'ordenament del sistema educatiu andorrà.

Article 2. Condicions en què s'aplica el programa

El programa de llengua catalana de primera ensenyança s'implementa en les condicions i en els termes determinats per la normativa reguladora dels convenis de Formació Andorrana.

Article 3. Programa de llengua catalana

El Programa de llengua catalana s'inclou a l'annex.

Disposició derogatòria

Es deroga el Decret del Programa de primera ensenyança de Formació Andorrana del 7-10-1998.

Disposició final

Aquest Decret entra en vigor l'endemà de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 7 de febrer del 2024

P. d. Conxita Marsol Riart

Ministra de Presidència, Economia, Treball i Habitatge

Annex. Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana

Programa de **Llengua catalana** de primera ensenyança de Formació Andorrana

Ministeri de Relacions Insitucionals, Educació i Universitats

Govern d'Andorra

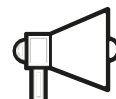
BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

Núm. 19

14 de febrer del 2024

4/85

Programa de **Llengua catalana** de primera ensenyança de Formació Andorrana

Ministeri de Relacions Insitucionals, Educació i Universitats

Govern d'Andorra

Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana

Aquest programa correspon a l'annex del Decret del 7-2-2024 de publicació del Programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana

Coordinat per: Àrea d'Ordenament Curricular

Disseny: www.pixelconcepte.com

ISBN: 978-99920-0-923-9

Dipòsit legal: AND.50-2024

Adreça i contacte:

Àrea d'Ordenament Curricular
Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats
Avinguda Rocafort, 21-23. AD600 Sant Julià de Lòria
www.educacio.ad

Índex

<u>Introducció</u>	<u>7</u>
<u>Competències específiques</u>	<u>7</u>
C1. Intervenir en situacions escolars de comunicació oral	7
Criteris d'avaluació de la C1	9
Expectatives de final de cicle de la C1	9
C2. Llegir textos escrits multimodals d'estructura simple	12
Criteris d'avaluació de la C2	14
Expectatives de final de cicle de la C2	14
C3. Escriure textos multimodals d'estructura simple amb una clara intenció comunicativa	17
Criteris d'avaluació de la C3	20
Expectatives de final de cicle de la C3	21
<u>Recursos d'aprenentatge</u>	<u>23</u>
Bloc 1. Oralitat	24
Bloc 2. Lectura	34
Bloc 3. Escriptura	41
Bloc 4. Literatura	49
Bloc 5. Reflexió sobre la llengua	59
<u>Quadres de síntesi</u>	<u>73</u>
Quadre de síntesi de la C1	74
Quadre de síntesi de la C2	77
Quadre de síntesi de la C3	79

BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

Núm. 19

14 de febrer del 2024

8/85

Introducció

6 | Programa de llengua catalana

El programa de llengua catalana s'integra en els sistemes educatius espanyol i francès, perquè els alumnes coneguin la llengua, la cultura i la societat andorrana i hi participin de manera activa i crítica.

El seu ensenyament i aprenentatge llengua catalana es basa en els enfocaments comunicatiu, plurilingüe i intercultural. L'enfocament comunicatiu prioritza l'ús de la llengua, és a dir, la recepció, producció, interacció i mediació de textos (orals, escrits, multimodals) atenent les variables exigides per la situació comunicativa en contextos reals de comunicació, centrats en els usos propis dels alumnes. L'ensenyament aprenentatge de l'àrea ha de donar resposta a la necessitat de comunicació i té en compte tot un seguit d'elements: coneixements gramaticals, habilitats discursives i socioculturals, estratègies de comunicació verbal i no verbal i tot un seguit de recursos. Aquest enfocament encaixa, per tant, amb l'ensenyament i aprenentatge competencial.

L'enfocament plurilingüe i intercultural integra les llengües i cultures del repertori dels alumnes en una reflexió global, per tal de treure'n el màxim profit per a l'aprenentatge del català i per al desenvolupament de tot el potencial de l'alumne. Té en compte, per exemple, el fet que totes les àrees, es donin en la llengua que es donin, comparteixen recursos i processos lingüístics en les activitats de comprensió i expressió que els són pròpies, de la mateixa manera que s'executen operacions com identificar, explicar, descriure, argumentar, etc., en l'ús dels gèneres textuais. Fer evidents aquests lligams i preveure'n obstacles, a través de la reflexió, permet ajudar els alumnes a reeixir en les seves diferents tasques comunicatives i a fer les transferències pertinents a altres situacions que els interpel·lin. Però, sobretot, reflexionar sobre semblances o diferències entre les llengües, quan es mobilitzen les adquisicions fetes en les llengües ensenyades o conegudes, ajuda l'alumne a gestionar el seu repertori plurilingüe. La relació entre els diversos sabers interculturals lligats a l'aprenentatge de llengües o a la interacció amb diferents universos literaris permet l'apropiació de referents literaris interculturals i dona una visió oberta i constructiva davant l'alteritat.

La construcció de la personalitat individual i social es nodreix de l'imaginari col·lectiu, és a dir, de les interpretacions simbòliques i subjectives de l'experiència. La literatura, així com altres activitats artístiques i culturals, alimenta el món interior, afavoreix la comprensió intrapersonal i interpersonal; però, alhora, pel seu caràcter social, ofereix interpretacions diverses de la realitat. És per això que es proposa la interacció amb manifestacions multimodals interculturals i s'aconsella que a través de la interacció amb el grup i la mediació, els alumnes comparteixin i construeixin conjuntament les interpretacions de les manifestacions literàries amb què interactuen. Es proposa la conversa com a base de la interacció i de la mediació al voltant de la manifestació literària, perquè els alumnes comparteixin i construeixin sentit des de l'acceptació de la diversitat d'interpretacions. Això sí, ens referim a interpretacions globals, aproximatives i subjectives de les manifestacions literàries. Es pretén familiaritzar l'alumne amb les funcions poètiques, simbòliques i subjectives del llenguatge i desenvolupar la creativitat de l'alumne a través d'un espai de llibertat des del qual es pugui expressar creativament i prendre les seves iniciatives.

Competències específiques

El plantejament de les competències específiques del programa de llengua catalana s'articula a partir de dos eixos estructuradors: l'eix oral i l'eix l'escrit.

En ambdós eixos es tenen en compte les accions de recepció, producció, interacció i mediació; tot i així, l'eix oral es presenta de manera global en la competència d'intervenir en situacions escolars de comunicació oral, mentre que l'eix escrit s'ha dividit en dos competències: per una banda, llegir textos multimodals d'estructura simple i, per l'altra, escriure textos multimodals d'estructura simple amb una clara intenció comunicativa.

Aquestes competències es presenten interrelacionades en les situacions comunicatives reals i són la base per a la comprensió, selecció, organització, elaboració i comunicació de la informació i, per tant, de l'aprenentatge, de la construcció del pensament i de la comunicació.

La C1, "Intervenir en situacions escolars de comunicació oral", té en compte la interacció, amb la seva dualitat inherent de comprensió i producció, però alhora la mediació, afavorint la comunicació interactiva tant a través de l'ús de les estratègies pròpies de la conversa, com mitjançant la reformulació dels missatges a través de la variació lingüística.

Aquesta competència és clau en aquesta etapa, i de manera especial en el primer cicle. No oblidem que l'oralitat és transversal a totes les altres competències i a l'ensenyament de les altres àrees, en general, com a base de la modelització que fa el mestre per ensenyar els diversos processos de recepció i producció.

La C2, "Llegir textos escrits multimodals d'estructura simple", se centra en la recepció. A primer cicle se centra, sobretot, en la codificació i descodificació de paraules, frases i textos senzills i de temes coneguts. A poc a poc, va evolucionant a lectures de contingut més complex i relacionades amb els coneixements que es van adquirint. L'oralitat té molta importància a l'hora no només de modelitzar les estratègies i tècniques lectores, sinó de reformular el contingut per fer-ne palesa la comprensió. Ja hem vist que la interacció amb el grup és una manera de construir i compartir interpretacions en l'àmbit de la lectura literària. Aquesta competència es pot compaginar amb les altres dos com a base per obtenir la informació necessària per desenvolupar-les.

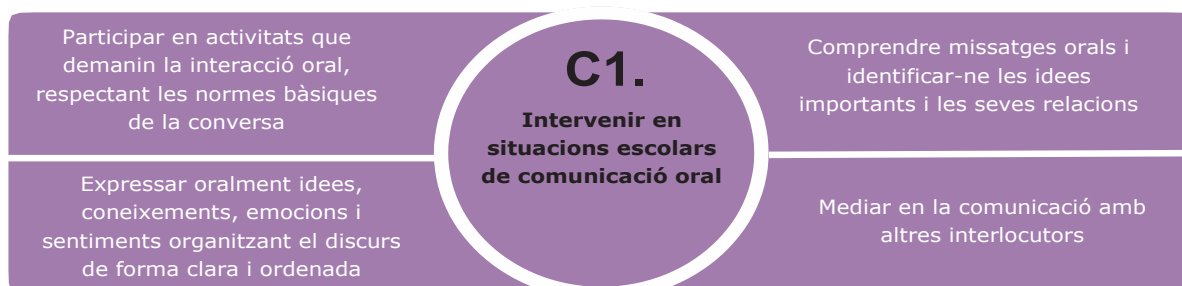
La C3, "Escriure textos multimodals d'estructura simple amb una intenció comunicativa clara", se centra en la producció. Està estretament vinculada a la C2, ja que parteix de models identificats en la lectura. Ara bé, és en l'oralitat, un cop més, que trobarem el mitjà per guiar i modelitzar el procés d'escriptura.

A més, per fomentar el desenvolupament d'una cultura i d'una ciutadania democràtiques s'han destacat els aspectes de tot el programa que hi estan relacionats. En efecte, s'indiquen al llarg del programa, amb el símbol¹ que representa el model competencial del Marc de referència de competències d'una cultura democràtica del Consell d'Europa, tots els aspectes relacionats amb la formació d'una ciutadania activa i responsable, amb consciència crítica, capaç de respectar els altres, col·laborar pel bé de la col·lectivitat i participar en una societat democràtica i plural.

¹ La relació amb les competències d'una cultura democràtica s'indica amb el símbol següent:

C1. Intervenir en situacions escolars de comunicació oral

És un lloc comú afirmar que no hi ha res al pensament humà que abans no hagi estat en les interaccions humanes amb els altres i en contacte amb el món. **Escoltant, parlant i interactuant es dona sentit a les pròpies experiències, es construeix la visió del món, s'elaboren i expressen idees, opinions i sentiments, es construeix la personalitat i la identitat plural, i s'explora el rol individual i social en el món.** ² És per aquest motiu que el programa de llengua catalana dona una importància especial al desenvolupament de la competència comunicativa oral, entesa des d'aquestes quatre vessants: **escollar, parlar, interactuar i mediar**³.

Una part fonamental de la competència oral es desenvolupa gràcies a la interacció i la participació en situacions comunicatives diverses. A primera ensenyança, aquesta participació **suposa adquirir l'habilitat d'incorporar al propi discurs aspectes interessants de les intervencions dels altres per complementar-lo o enriquir-lo i dona la possibilitat d'expressar el propi pensament de forma que vagi evolucionant en claredat, coherència, concreció i riquesa de vocabulari i estructures lingüístiques**.⁴ Al mateix temps, participar en activitats comunicatives diverses permet treballar aspectes comuns a qualsevol interacció, com són el respecte pel torn de paraula i per les intervencions dels altres quan s'interactua.

El desenvolupament de la comprensió oral es concreta en l'adquisició, per part de l'alumne, **d'habilitats d'obtenció, de selecció i de relació d'informacions procedents de diversos contextos i mitjans per relacionar-los amb els seus coneixements, ampliar-los i completar-los, identificant-ne elements explícits i principals, així com implícits i secundaris**.⁵ Relacionar uns coneixements amb els altres i reestructurar-los permet enriquir els coneixements inicials i ajuda a incorporar-los correctament per construir significat.

El desenvolupament de l'expressió oral de l'alumne se centra, sobretot, a aconseguir que sigui capaç de produir discursos ben organitzats i coherents sobre diversos temes i en diferents situacions comunicatives. Això implica planificar el discurs generant idees i organitzant-les, i adaptar-lo al context i la situació

² Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

³ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

⁴ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

⁵ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

comunicativa. A més, suposa desenvolupar estratègies que li permetin reparar, reforçar o millorar el contingut dels missatges que transmet tenint en compte els receptors.

I és en aquest sentit que apareix la darrera dimensió, centrada en la mediació i que pretén anar més enllà de la interacció, posant èmfasi en el fet d'afavorir la comunicació oral i facilitar la transmissió i la comprensió de continguts orals en una o més llengües. Es tracta que l'alumne vagi adquirint les estratègies necessàries per fer-se entendre pels altres adaptant el missatge, reformulant-lo, traduint-lo, etc., tenint en compte la diversitat lingüística i cultural dels seus interlocutors; però també les estratègies necessàries per entendre el que els altres diuen, en una llengua propera a la de l'alumne o bé en una llengua més allunyada⁶.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C1

La conversa ha de ser present en la vida de l'aula, tant en la relacions personals que es donen per conèixer i conèixer-se com en totes les activitats d'aprenentatge de les diverses àrees i dels projectes d'aula.

És important fomentar converses que facin aflorar els coneixements previs dels alumnes en les diverses situacions comunicatives i d'aprenentatge, per tal de partir dels seus coneixements i fer-ho a través del seu vocabulari i de les seves estructures sintàctiques i discursives, perquè els puguin contrastar amb els dels altres nens i nenes i amb els del mestre i així anar incrementant-los i millorant-los.

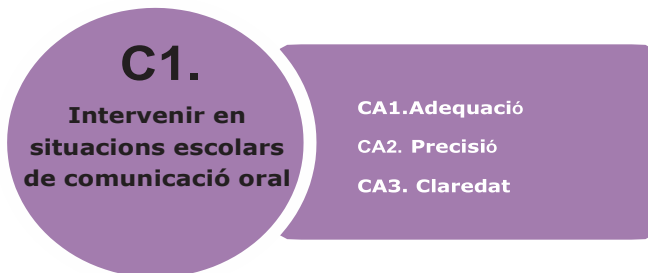
Cal també facilitar la possibilitat d'expressar-se oralment, sigui tant relatant fets o històries com descrivint objectes, eines, instruments o processos de canvi, exposant temes diversos o bé opinant de temes diversos. D'aquesta manera, a poc a poc, es desenvoluparan les seves capacitats expressives.

Quan uns infants parlen, els altres escolten, i per tant caldrà estimular l'escolta activa, que promourà la comprensió dels textos orals o audiovisuals dels quals siguin receptors, i sempre es donarà l'opció d'intervenir posteriorment a l'escolta. Així es farà evident el grau de comprensió, que es podrà incrementar amb la mediació necessària per adequar els discursos orals al grau d'entesa dels nens i nenes que escolten.

De parlar se n'aprèn parlant, escoltant, interaccionant i mediant reflexivament amb els altres. En conseqüència, perquè els alumnes siguin competents, cal dissenyar activitats que donin sentit a l'ús de la llengua oral, que enriqueixi la convivència, la construcció del pensament, dels sentiments, les emocions i la identitat, i es facilitarà el pas a la llengua escrita.

⁶ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 5, "Respecte"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

Criteris d'avaluació de la C1

Adequació

Una intervenció oral adequada és aquella que considera la situació comunicativa en un context determinat i s'hi adapta. Per tant, una intervenció oral adequada requereix que l'alumne actuï de forma ajustada al tema que s'està tractant, a les preguntes que es plantegen i a les respostes que es donen, i que vagi adaptant-se als canvis que es produeixin en el decurs de la conversa, tant si pren el paper d'emissor com el de receptor, per poder interactuar adequadament.

Precisió

La precisió d'una intervenció es refereix, d'una banda, a la transmissió d'un missatge amb exactitud, és a dir, que expressa allò que es vol expressar, i es domina el llenguatge i el lèxic necessari per expressar-ho. D'altra banda, la precisió també s'aconsegueix quan s'interpreta de manera precisa el significat d'un missatge que es transmet, la intenció dels altres interlocutors, el valor del llenguatge no verbal, etc.

Claredat

La claredat d'una intervenció oral es dona quan el contingut de la comunicació és senzill i entenedor. Així doncs, la claredat demana una bona organització de les idees que es volen expressar; l'ús d'un vocabulari i unes estructures entenedores; l'ús d'aspectes físics com una pronúncia clara, un volum, un to de veu i un ritme adient; i l'ús del llenguatge no verbal per afavorir la comunicació.

Expectatives de final de cicle de la C1

PRIMER CICLE

Al final del primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne intervé en català en situacions escolars de comunicació oral, parla de temes d'àmbit escolar o de la vida quotidiana expressant coneixements, sentiments i emocions de manera senzilla.

Mostra claredat en relatar vivències personals, fets o notícies, exposar desitjos i donar la seva opinió sobre temes que es tracten a classe de manera senzilla i entenedora quan organitza el seu discurs de manera clara, pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adequant el volum i el to de veu a la situació comunicativa. Utilitza el llenguatge no verbal i elements audiovisuals senzills, prèviament planificats.

Ahora, s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb oracions i expressions senzilles i el vocabulari necessari dels camps semàntics treballats. A la vegada copsa el sentit global dels missatges orals i audiovisuals

que rep, a través de la identificació i la comprensió de les idees més rellevants, ajudant-se del context i dels seus coneixements previs. Mostra una actitud d'escolta activa per identificar la intenció comunicativa més evident dels missatges.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla respectant les normes bàsiques de la comunicació, mostrant-se atent als interlocutors i fent intervencions adequades amb l'ajut del llenguatge no verbal. Reacciona a les intervencions dels altres interlocutors seguint el fil de la conversa i respecta les opinions dels altres i les seves formes d'expressar-se, mostrant una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de tornar a explicar de manera senzilla el que ha dit per fer-se entendre.

SEGON CICLE

Al final del segon cicle de primera ensenyança, l'alumne intervé en català en situacions escolars de comunicació oral, amb preparació prèvia, sobre temes d'àmbit escolar o de la vida quotidiana, expressant coneixements, sentiments i emocions.

Mostra claredat en relatar esdeveniments viscuts personalment o no, en exposar coneixements, desitjos i projectes de futur o en donar la seva opinió de manera raonada, tant en expressions monologals com en interaccions. En fer-ho, manté un discurs clar amb una organització lògica de les idees, amb proposicions i frases ben cohesionades, tant semànticament com gramaticalment, mobilitzant els recursos pertinents treballats a l'aula. A més, pronuncia els sons i les paraules amb correcció i amb una dicció clara i entenedora. Així mateix, regula el volum i el to de veu per tal de facilitar la comprensió del missatge. Evidentment, en tots els moments de la comunicació oral fa un ús adient del llenguatge no verbal (corporal, gestual) facilitador de la comunicació i d'elements audiovisuals senzills, prèviament planificats.

Alhora, en aquestes mateixes produccions (siguin monologals o en interaccions) s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb exactitud mostrant un domini d'estructures lingüístiques i del vocabulari precís dels camps semàntics adients. D'altra banda, també demostra precisió quan, amb una actitud d'escolta activa, n'identifica i en distingeix les idees principals i les secundàries, així com la funció comunicativa més evident, ajudant-se del context i els seus coneixements previs (del gènere i del tema) propers al tema de l'audició.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla, ja sigui en produccions orals o en interaccions, si té en compte la situació comunicativa (intenció, destinatari) en un context determinat i s'hi adapta. En les interaccions, a més, respecta les normes bàsiques de la comunicació i fa intervencions adequades amb l'ajut del llenguatge no verbal. Segueix el fil de la conversa reaccionant a les intervencions dels altres interlocutors de manera adequada i respecta les opinions i les formes d'expressar-se dels altres, mostrant una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de tornar a explicar el que ha dit per fer-se entendre emprant diversos recursos com per exemple l'ús del llenguatge no verbal.

TERCER CICLE

Al final del tercer cicle de primera ensenyança, l'alumne intervé en català en situacions escolars de comunicació oral, amb preparació prèvia, sobre diversitat de temes d'àmbit escolar, relacionats amb els projectes d'aula i altres tasques, i també temes de la vida quotidiana.

Mostra claredat en relatar experiències personals i esdeveniments del seu context proper, en exposar informacions, desitjos i projectes de futur o en donar la seva opinió amb arguments de manera raonada, tant en expressions monologals com en interaccions. En fer-ho, manté un discurs clar, amb una organització i estructuració lògica de les idees. A més, pronuncia els sons i les paraules amb una dicció clara i fluida que evita confusions. Així mateix, regula el volum, el to de veu i el ritme per emfatitzar o per destacar aspectes que li semblen importants. Evidentment, en tots els moments de la comunicació oral fa un ús adient del

llenguatge no verbal i usa els elements audiovisuals necessaris (si n'hi ha) per facilitar la comprensió del missatge.

Alhora, en aquestes mateixes produccions (siguin monologals o en interaccions) s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb exactitud i domina el lèxic precís per fer-ho, usant les estructures lingüístiques apropiades i un vocabulari precís i variat dins del camp semàntic concret. D'altra banda, també demostra precisió quan, amb una actitud d'escolta activa, comprèn missatges de diversitat de gèneres textuais orals o audiovisuals, ajudant-se de les funcions i les convencions (estructura i característiques) dels gèneres que coneix. Identifica la intenció comunicativa. Jerarquitzava les idees principals i secundàries establint relacions entre les diferents idees, siguin explícites o implícites.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla, ja sigui en produccions orals o en interaccions, si té en compte la situació comunicativa en un context determinat i s'hi adapta. En les interaccions, a més, respecta les normes bàsiques de la comunicació a l'aula mostrant-se atent als interlocutors i fent preguntes per rebre precisions i explicacions, recollint les intervencions dels altres, ampliant els aspectes del tema tractat, etc. Segueix el fil de la conversa reaccionant a les intervencions dels altres interlocutors amb explicacions, raonaments o opinions personals, reconduint la conversa, afavorint la intervenció dels diferents interlocutors, etc. Modula el seu propi punt de vista en funció de les intervencions que fan els altres interlocutors, fa una crítica constructiva d'una opinió expressada per una altra persona i afavoreix la presa d'acords, mostrant en tot moment una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de corregir-se o de tornar a formular el seu missatge per fer-se entendre i facilitar la transmissió del missatge entre interlocutors.

C2. Llegir textos escrits multimodals d'estructura simple

El desenvolupament de la competència lectora suposa aprendre a llegir textos multimodals de varietat de temes, gèneres i tipologies i donar-los un significat per aconseguir els objectius de la lectura (sovint relacionats amb la recerca i l'elaboració d'informació), així com les exigències de la situació comunicativa de la lectura. La finalitat d'aquesta competència és que l'alumne adquireixi les experiències, les estratègies i els recursos necessaris per esdevenir un lector reflexiu i actiu: un lector que accedeix al text per interpretar-lo, que es fa preguntes que el condueixen a l'anàlisi i a la reflexió; un lector que llegeix per comprendre i que pensa sobre el que llegeix⁷.

El primer pas per accedir a la informació d'un text, per acostar-se al que diu, és que l'alumne codifiqui i descodifiqui l'escrit, que hi atribueixi significat, tenint en compte les relacions entre les grafies i els sons, i que interpreti els recursos gràfics que molt sovint configuren el text. Aquest primer pas suposa, a més, desenvolupar estratègies que permetin que l'alumne dugui a terme la lectura expressiva oral, a partir d'un treball específic sobre l'entonació, sobre el volum de veu i sobre la velocitat i la fluïdesa lectora com a recursos expressius que potencien la seva comprensió⁸.

En aquest sentit, la comprensió és clau per desenvolupar la competència lectora i suposa, entre altres coses, identificar la intenció comunicativa del text i planificar-ne la lectura; activar els coneixements que es tenen sobre el tema del text; reconèixer i analitzar-ne l'estructura i organització; fer prediccions sobre el sentit global; reconèixer i relacionar paraules i missatges i donar-los sentit; localitzar i extreure informacions concretes a partir d'elements lingüístics i no lingüístics; construir el significat dels textos, més enllà de la seva literalitat, o fer una valoració global de la informació que s'ha elaborat sobre el text.⁹

Finalment, recordem que llegir és una pràctica social que també implica construir cooperativament els significats dels textos escrits i multimodals. És per això que és necessari que l'alumne posi en marxa estratègies de mediació que li permetin reformular els continguts dels textos, modificar-ne la llengua o

⁷ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

⁸ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

⁹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

varietat lingüística i adequar-los a la cultura d'altres lectors per ajudar-los a superar les seves dificultats de comprensió o a reduir-les.¹⁰

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C2

Cal ser conscients que la primera ensenyança és el moment clau en els primers aprenentatges de la llengua escrita (lectura i escriptura). És cert que durant l'educació maternal els infants ja tenen els primers contactes amb l'escrit, però és a l'inici d'aquest nivell educatiu que la manera d'orientar aquest aprenentatge determina el paper de la llengua escrita en el conjunt d'aprenentatges dels alumnes. Cal tenir molt present que llegir i escriure són pràctiques socials i culturals que impliquen la interacció entre les persones i el text en un context social plurilingüe i intercultural. A més, aquest aprenentatge s'ha de situar en relació estreta amb el de la resta de llenguatges i sistemes de comunicació que els alumnes han de dominar per potenciar el desenvolupament de les competències bàsiques: no es tracta només d'aprendre la llengua escrita, sinó de desenvolupar la competència lingüística i comunicativa com un tot, ja que la interdependència entre l'oralitat, la lectura i l'escriptura és la base per desenvolupar aquesta competència. És cert que la recepció (lectura) i la producció (escriptura) són processos diferents, però es recolzen mútuament i són clau per desenvolupar les competències pròpies de totes les àrees curriculars.

En aquest sentit, el desenvolupament de les competències relacionades amb els textos escrits i multimodals suposa dissenyar activitats que donin sentit i finalitat a la llengua escrita en la vida del centre escolar, en totes les àrees curriculars i tots els àmbits i les situacions comunicatives del centre. A més, també cal considerar la diversitat de textos i de funcions que tenen en els aprenentatges escolars, així com els mitjans digitals amb tota la diversitat de formats i suports, la multimodalitat i la diversitat de sistemes semiòtics que es donen en la societat actual.

Si es pensa en el desenvolupament de la competència lectora, ja des de l'inici de l'aprenentatge als primers cursos de la primera ensenyança, cal centrar-se en el sentit dels textos. Per això, cal potenciar la comprensió de paraules bàsiques i de textos curts relacionats amb els temes que es treballen a l'aula, la qual cosa ajudarà els alumnes a descodificar i codificar el text escrit. En aquests primers passos del procés, el fet de llegir els alumnes o bé d'ajudar-los a llegir i de fer conversa sobre la lectura facilita que comprenguin i interpretin el text escrit i altres llenguatges gràfics que l'acompanyen.

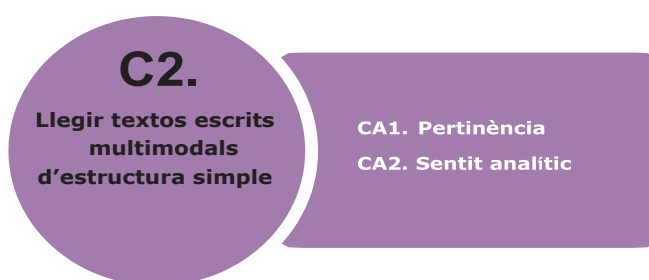
A mesura que es va avançant en el procés d'aprenentatge, cal afavorir l'autonomia dels alumnes fent-los conscients de la finalitat de cada lectura; de la importància de la planificació de l'acte de llegir; de les estratègies que cal emprar per llegir (anticipacions, detecció dels indicadors i organitzadors dels textos i dels orientadors de la navegació en els textos digitals...); i de les estratègies necessàries per regular el procés lector. Per aconseguir-ho, és clau que se'ls ajudi a interaccionar amb el text i que comparteixin amb els altres el que han comprés, que opinin i raonin sobre els temes del text, i que relacionin els nous coneixements amb els que ja tenien.

Per afavorir el desenvolupament de l'hàbit lector, també cal posar a l'abast de l'alumne algunes eines, com ara la biblioteca, la mediateca o les eines informàtiques, que són clau per comprendre els textos. A més, és important emprar aquestes eines en totes les àrees d'aprenentatge, per tal de fomentar les estratègies de lectura relacionades amb els continguts i amb la diversitat textual, tenint en compte l'edat dels alumnes i els propòsits de la lectura. Així mateix, a més de la lectura per gestionar informació, cal tenir present la lectura literària com a tal, que correspon a la construcció de l'imaginari o a la construcció del sentit, amb les seves estratègies i recursos específics, comentats en el bloc 4.

¹⁰ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüístiques, comunicativa i plurilingües" i 16, "Habilitats de cooperació".

Atès que la competència lectora es defineix en el marc de la competència plurilingüe i intercultural, cal proposar als alumnes situacions d'aprenentatge en què es fomenti la transferència de les estratègies i els recursos entre les llengües de l'escola, alhora que la identificació d'allò que és específic de cadascuna.

Criteris d'avaluació de la C2

Pertinència

La pertinència aplicada a l'acció de llegir es refereix a la capacitat d'entendre apropiadament el sentit global dels textos escrits o multimodals així com les informacions claus que transmeten. Així mateix, l'alumne haurà llegit de forma pertinent si és capaç de resumir oralment o per escrit el què ha entès de la lectura, si respon de forma correcta a preguntes clau sobre la mateixa i si és capaç d'intervenir de forma pertinent en discussions sobre el que s'ha llegit, aportant continguts apropiats.

Sentit analític

El sentit analític és una qualitat de la lectura que es refereix a analitzar la forma, el contingut i la intencionalitat del text. El sentit analític requereix una lectura crítica i reflexiva que és la que permet fixar-se en aspectes formals del text per distingir els diferents gèneres, per adonar-se de les seves característiques i constatar els continguts i les informacions que ens aporten tenint en compte la pròpia experiència i la dels altres.

Expectatives de final de cicle de la C2

PRIMER CICLE

Al final de primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català, dona significat a paraules, frases i textos breus i senzills relacionats amb temes parlats a classe o relacionats amb la seva vida quotidiana, que continguin un vocabulari i unes expressions bàsics.

Per fer-ho, descodifica i codifica de manera pertinent, en veu alta i en silenci, paraules, frases i textos senzills i breus. Pronuncia correctament els sons de manera entenedora i relaciona l'escrit amb les imatges que l'acompanyen per construir el sentit global del text. És capaç de comprendre les idees més rellevants dels textos.

L'alumne demostra sentit analític quan dedueix el sentit probable d'un mot que apareix envoltat d'informació clarament suficient per reconstruir-ne el significat i quan reconeix l'estructura d'alguns gèneres textuais senzills i els relaciona amb el seu contingut. Finalment, dona la seva opinió sobre els textos de manera breu i senzilla.

SEGON CICLE

Al final del segon cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català textos escrits multimodals d'estructura simple, utilitza estratègies de comprensió lectora per comprendre textos relacionats amb temes escolars o de la vida quotidiana.

Té una comprensió pertinent quan és capaç de localitzar, comprendre i interpretar la informació. Identifica el tema i la informació explícita dels textos multimodals segons l'objectiu de lectura i identifica la informació implícita més evident. Relaciona coherentment les idees principals entre elles. Posseeix un vocabulari correcte i adequat i infereix el significat de paraules desconegudes per la semblança amb d'altres paraules de la mateixa família, per la semblança amb paraules que coneix d'altres llengües o pel context en què les llegeix.

En la lectura en veu alta, prèviament planificada, llegeix pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adaptant el ritme, el volum i el to de veu als continguts per tal de facilitar la comprensió del missatge a l'audiència.

L'alumne demostra sentit analític quan relaciona la transmissió del contingut amb la forma dels gèneres textuais que coneix. També interpreta el valor o la funcionalitat dels elements no verbals més rellevants, com elements gràfics o visuals, si hi apareixen. Reconeix si la informació del text és funcional per resoldre la tasca demanada. Infereix la intenció comunicativa en un context concret i explícit. Finalment, pot fer una valoració personal senzilla del text (donant la seva opinió sobre la forma o el contingut, expressant les seves reaccions, etc.).

TERCER CICLE

Al final del tercer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català textos escrits multimodals d'estructura simple, utilitza amb certa autonomia diferents estratègies de comprensió lectora per comprendre el significat de textos multimodals relacionats amb la vida acadèmica o amb aspectes de la vida quotidiana amb un vocabulari prou ampli.

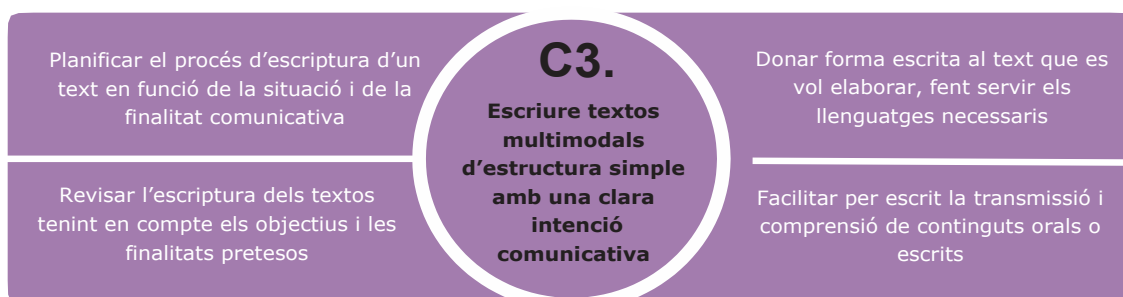
Té una comprensió pertinent quan és capaç de localitzar, comprendre i interpretar la informació, i ho fa quan copsa el sentit global del text a partir de la identificació del tema i les idees principals. Identifica la informació explícita pertinent (comprensió literal), segons quina sigui la intenció comunicativa i la funcionalitat de la lectura, i infereix informació implícita establint connexions simples, la connexió de la pregunta amb un o més fragments o sentits que se sobreentenen. Distingeix entre idees principals i secundàries i hi estableix la relació i la jerarquització. Posseeix un vocabulari prou ampli per comprendre els textos amb certa profunditat i infereix el significat de paraules desconegudes, pel context o les semblances amb altres paraules de la mateixa llengua o d'altres llengües.

En la lectura en veu alta, prèviament planificada, llegeix amb fluïdesa, pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adaptant el ritme, el volum i el to de veu als continguts per tal de reforçar el significat, donar sentit al text i facilitar-ne la comprensió a l'audiència.

L'alumne demostra sentit analític quan relaciona la transmissió del contingut amb la forma (gènere textual) del text. També interpreta el valor o la funcionalitat d'elements no verbals, com elements gràfics o visuals, si hi apareixen. Valora el contingut el text segons la seva funcionalitat (si falta o sobra informació, si està ben expressada, etc.). L'alumne té una comprensió crítica, també, quan copsa la intenció del text tenint en compte el seu context i quan valora els textos per la seva credibilitat. Finalment, fa una valoració personal del text (donant la seva opinió sobre la forma o el contingut, expressant les seves reaccions, etc.).

C3. Escriure textos multimodals d'estructura simple amb una clara intenció comunicativa

El desenvolupament de la competència escrita suposa aprendre, individualment o en grup, a planificar un text multimodal amb una finalitat comunicativa clara; a crear-lo de manera entenedora perquè el resultat sigui una composició coherent i cohesionada; a adquirir l'hàbit de revisar-lo i corregir-lo, a mesura que es va component i en acabar-lo, per millorar-ne tant el contingut com la presentació; i a vetllar per fer-lo entenedor per a la persona o el col·lectiu al qual va dirigit¹¹.

Així doncs, escriure textos multimodals suposa aprendre, individualment o col·lectivament, a prendre decisions durant les etapes de planificació, creació i revisió del missatge que es crea. Atès que escriure és un acte social, també cal aprendre a fer tasques de mediació entre el text i la persona que el rebrà, o, en el cas de l'escriptura col·lectiva, entre el text i les persones que el creen. Així doncs, aquesta competència està supeditada a la realització de quatre accions clau: planificar, elaborar, revisar i fer tasques de mediació¹².

En planificar l'acte d'escriure cal ser conscients de la situació comunicativa, la finalitat i el context en el qual s'ha de crear un text concret. En aquesta etapa cal, d'una banda, reflexionar sobre el missatge que es vol transmetre, sobre a qui s'adreçarà, sobre la informació que es vol donar, sobre el punt de vista que s'adoptarà i sobre com s'estructuraran i s'expressaran les idees per fer-les entenedores. D'altra banda, és imprescindible triar el gènere que s'adoptarà per donar forma al missatge, determinar les parts i l'estructura del text i escollir el suport, les eines i els llenguatges que s'empraran per crear-lo¹³.

Per donar forma escrita al text que es vol elaborar, és necessari activar els coneixements i recursos comunicatius que es posseeixen, en la llengua meta o en altres llengües, per emprar-los com a bastida del procés creatiu. En aquesta etapa s'executen les decisions preses en l'etapa de planificació mentre s'aprèn a crear i a comunicar-se amb els altres per participar en esdeveniments comunicatius significatius. Escriure ajuda a expressar emocions i opinions, a fer suggeriments o justificacions, a precisar o

¹¹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹² Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹³ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

elaborar el pensament, a estructurar i relacionar les idees.¹⁴ Escriure suposa transformar amb rigor la informació de la qual es disposa per crear un text que s'adeqüi a l'objectiu comunicatiu que es persegueix; implica projectar sobre el text la intencionalitat per la qual s'escriu, tenint en compte el lector al qual ens dirigim; enclou aplicar creativitat al text (a l'hora d'expressar idees, de triar el lèxic, els recursos estètics i les estructures gramaticals, d'aplicar l'estructura textual de cada gènere, de vetllar pels aspectes estètics, etc.) i pressuposa adaptar el procés de composició a les particularitats de les eines, els suports i els llenguatges que s'empren per crear-lo. A l'últim, per aprendre a escriure un bon text és necessari ser conscient que cal elaborar un o diversos esborranys, vetllant per la seva coherència, cohesió i correcció formal i pragmàtica. Per fer-ho, sovint, cal emprar eines i recursos per resoldre dubtes lingüístics i incorporar lèxic variat al text. A l'últim, per crear produccions multimodals també caldrà dominar l'ús dels instruments digitals i programaris de processament de textos¹⁵.

Per crear un bon text cal saber regular el procés d'escriptura revisant la correcció, coherència i cohesió dels textos per validar-los, millorar-los i fer-los més eficaços. Aquest procés de revisió comença en l'etapa de planificació, quan es prenen les primeres decisions sobre allò que es vol escriure i el perquè; segueix durant l'etapa de producció dels textos¹⁶, quan es compara el text que s'escriu amb l'esquema previst i les decisions preses amb anterioritat i es valora si cal fer ajustaments, i culmina un cop s'ha elaborat un primer esborrany i es pot reflexionar sobre el text com a objecte. En aquesta darrera etapa, revisar implica decidir si cal corregir i millorar aspectes relacionats amb la coherència i cohesió global del text (ús de connectors, ús de signes de puntuació, etc.), aspectes relacionats amb les paraules (morfosintaxi, ortografia, riquesa lèxica, etc.) i aspectes estètics del text (marges, espaiats, sagnies, tipus i mides de grafies i símbols, etc.) relacionats amb els tipus de llenguatges presents al text (textuals, icònics, gràfics, audiovisuals, etc.). A l'últim, si el text s'elabora emprant un processador de textos, caldrà aprendre a usar les eines digitals de correcció que porti incorporades¹⁷.

En qualsevol de les tres etapes descrites (planificació, elaboració i revisió), cal tenir present que saber adaptar el registre i la composició dels textos al tipus de lector al qual van dirigits implica tenir en compte les particularitats de la comunicació en situacions de diversitat lingüística i cultural. Això vol dir que és necessari desenvolupar habilitats de mediació per poder aplicar adequadament les convencions culturals lligades a la producció de textos en la llengua meta¹⁸. Per tant, cal reflexionar sobre aspectes d'ordre divers que tindran un impacte en la manera en què produïm el nostre text. Per exemple, cal valorar la necessitat d'anar al gra quan presentem la informació o, en canvi, si primer cal contextualitzar-la; així com l'ús d'altres estratègies com emprar exemples, ordenar la informació d'una manera determinada, incloure parèntesis amb notes aclaridores, introduir paraules en altres llengües, traduir algun mot o frase feta, etc. A l'últim, en el cas de l'escriptura col·lectiva, la participació activa en la presa de decisions sobre el contingut, l'estructura, l'adequació i la precisió dels textos que es produeixen amb els companys també implica

¹⁴ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁵ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica del Consell d'Europa: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁶ Es relaciona amb la competència de cultura democràtica: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües".

¹⁷ Es relaciona amb la competència de cultura democràtica: 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁸ Es relaciona amb la competència de cultura democràtica: 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

18 | Programa de llengua catalana

desenvolupar les habilitats de mediació. En aquest cas, però, no són observables en el text sinó en el procés que ha conduït a elaborar-lo.¹⁹

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C3

Quan es tracta de l'aprenentatge de l'escriptura en els primers cursos de l'etapa de primera ensenyança, cal tenir clar que el procés d'escriure ha d'anar acompanyat de la realització d'activitats orals de guiatge i s'ha de recolzar en la lectura d'altres textos que han de servir de model.

En tots els cursos, per vetllar per un desenvolupament eficaç de la competència de l'escriptura, és necessari plantejar activitats coordinades i amb sentit en totes les àrees escolars. També és important que sovint es facin activitats en equip per facilitar la reflexió sobre el procés d'escriptura i que la regulació d'aquest procés es faci de manera autònoma o en cooperació. Coconstruir els textos amb els companys implica aprendre a contrastar les opinions i els coneixements propis amb els dels altres, saber-les verbalitzar, defensar el punt de vista propi o acceptar el de l'altre, fer activitats de mediació entre el text i els autors, etc. Totes aquestes habilitats són necessàries per poder crear textos eficaços.

Les activitats d'escriptura que es presenten a l'aula han de tenir una finalitat comunicativa clara i un destinatari real perquè siguin significatives i animin els aprenents a assumir el repte d'elaborar textos. No obstant això, també han de tenir una finalitat didàctica, la qual determinarà, entre d'altres aspectes, si és necessari que sempre es tinguin en compte les quatre dimensions de la competència. Per exemple, si volem potenciar la fluïdesa en el procés d'escriptura, podem proposar activitats lúdiques basades en l'escriptura a raig. En canvi, si volem potenciar la correcció planificarem activitats en què calgui revisar i avaluar els textos dels companys. Si el nostre objectiu és facilitar l'adquisició d'habilitats de planificació, vetllarem perquè les tasques d'escriptura que proposem obliguin els aprenents a elaborar diverses classes de planificacions (esquemes, guions literaris, guions tècnics, etc.). A l'últim, si volem posar l'èmfasi en les habilitats de mediació, escollirem o bé activitats que impliquin escriure per adreçar-se a destinataris d'un grup d'edat diferent, un context cultural diferent, etc.

¹⁹ Es relaciona amb la competència de cultura democràtica: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües".

19 | Programa de llengua catalana

Criteris d'avaluació de la C3

Adequació

L'adequació en l'escriptura implica la selecció dels elements formals que més encaixen amb la situació comunicativa plantejada. Un text adequat presenta una unitat de registre, de to i d'estil adient a la situació comunicativa i al destinatari del missatge, té en compte la intenció i el missatge que es vol comunicar i planteja els aspectes de presentació del text interrelacionant tots els llenguatges (verbal, visual, gràfic, etc.) que hi són presents.

Coherència

La coherència textual se centra en el contingut per donar sentit al text. Un text coherent s'articula al voltant d'un tema central i proveeix la informació necessària per entendre'l, presentant-la estructurada lògicament. Per comprovar la coherència d'un text cal comprovar que té un sentit global; que hi ha continuïtat entre les idees exposades; que cap concepte queda ambigu; i que no hi ha repeticions innecessàries ni buits d'informació que dificulten la comprensió del text.

Cohesió

La cohesió textual és la qualitat formal segons la qual les parts d'un text estan ben relacionades i connectades entre si. En un text cohesionat, les parts, a més d'estar semànticament relacionades, apareixen explícitament lligades mitjançant l'ús de connectors, el manteniment de referents a través de la repetició de mots, l'el·lipsi, l'ús de sinònims, la substitució pronominal o l'ús correcte del signes de puntuació, entre d'altres recursos. D'altra banda, un text cohesionat també ha de considerar la relació semiòtica entre les seves diverses parts, és a dir, l'articulació de text, imatge, música, etc.

Correcció

La correcció, aplicada a l'acció d'escriure, es refereix a la capacitat d'aplicar o ser conforme a les normes gramaticals i ortogràfiques, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Expectatives de final de cicle de la C3

PRIMER CICLE

Al final del primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català textos multimodals d'estructura simple amb una clara intenció comunicativa, ho fa sobre temes coneguts i propers dels quals s'ha parlat àmpliament a classe per tal de poder organitzar idees al seu voltant.

Escriu frases senzilles adequades al tema, que s'insereix en diversos contextos i situacions d'aula que responen a finalitats comunicatives concretes. Empra també el vocabulari adequat al tema. També utilitza recursos gràfics per diferenciar el títol del cos del text.

Redacta de manera coherent frases senzilles ben estructurades i textos senzills que reproduïxen l'ordre temporal o d'evolució del tema abans oralitzat. A més, les frases senzilles estan ben cohesionades amb connectors bàsics i fa un bon ús de la majúscula, el punt i altres signes gràfics bàsics.

Reproduïx correctament les grafies i respecta l'ortografia en els casos més habituals. Utilitza el vocabulari bàsic treballat a l'aula.

SEGON CICLE

Al final de segon cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català diversitat de textos multimodals d'estructura simple i amb una clara intenció comunicativa, planifica varietat de textos de diferents gèneres textuais, en diversos contextos o situacions properes i amb finalitats comunicatives concretes. Té en compte el procés d'escriptura i per fer-ho segueix les pautes que s'han acordat a l'aula amb un guiatge marcat del docent.

Mostra adequació quan el text respon als requeriments de la situació comunicativa (intenció, destinatari) i de la tasca demanada. Per tant, utilitza la varietat lingüística apropiada (més o menys formal), tal com s'ha treballat a l'aula en situacions comunicatives similars. També utilitza l'estructura textual fixada per donar resposta a la demanda de la situació i de la tasca i tria les imatges, els gràfics o els elements icònics necessaris per a la comprensió del text, si escau.

A més, escriu de manera clara i coherent perquè ordena les oracions al voltant d'un tema central, seguint l'evolució lògica de les idees que el configuren, i estructura el text en blocs d'informació senzills seguint una pauta. També utilitza el vocabulari del camp semàntic pertinent, treballat a l'aula, per garantir el sentit global del text.

D'altra banda, relaciona les parts del text de manera que quedi ben cohesionat. Empra els connectors textuais i oracionals bàsics, relacionats amb el gènere textual, treballats a l'aula. Fa un bon ús dels signes de puntuació per marcar les pauses més evidents (final d'oració, comes enumeratives, etc.).

L'alumne escriu amb correcció quan respecta l'ortografia de les paraules d'ús més freqüent. Construeix oracions senzilles correctes, atenent la morfosintaxi i el lèxic treballat.

TERCER CICLE

Al final del tercer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català diversitat de textos multimodals d'estructura simple i amb una clara intenció comunicativa, planifica varietat de textos de diferents gèneres textuais, en diversos contextos o situacions i amb finalitats comunicatives concretes. Té en compte la funcionalitat dels textos (gènere i informació) en els projectes d'aula i altres tasques escolars i utilitza diferents suports per presentar-los. En fer-ho, té en compte el procés d'escriptura i es guia per les pautes de redacció acordades a l'aula.

Mostra adequació quan el text respon als requeriments de la situació comunicativa (intenció, destinatari) i de la tasca demanada. Per tant, l'alumne té en compte el gènere textual que és més adient a la seva intenció comunicativa i segueix l'estructura i les característiques d'aquest gènere textual. També usa el registre que cal emprar segons la situació comunicativa i tria les imatges, els gràfics o els elements icònics necessaris per a la comprensió del text.

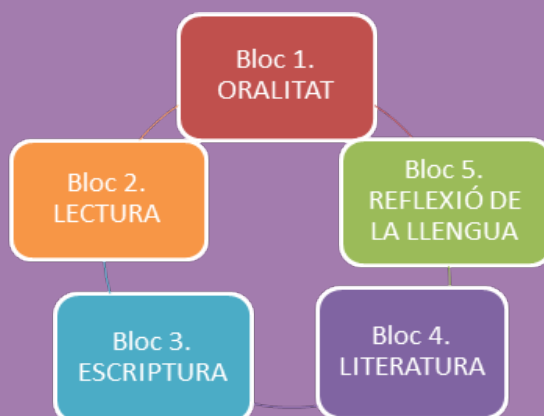
A més, escriu coherentment perquè organitza lògicament les idees al voltant d'un tema central al qual va proveint de la informació que garanteix el sentit global del text. És a dir, desenvolupa el text seguint la progressió temàtica, sense buits ni repeticions d'idees innecessàries. A més, l'estructura de manera clara i el fragmenta en blocs coherents d'informació o paràgrafs. També utilitza les paraules relacionades semànticament amb el tema i amb la progressió temàtica, amb un bon domini dels camps semàntics treballats.

D'altra banda, relaciona les parts del text de manera que quedi ben cohesionat. Per fer-ho, empra els connectors textuais i oracionals que ha après a classe i fa un bon ús dels signes de puntuació. Manté el referent a través de l'ús d'elements semàntics (sinònims i antònims o paraules genèriques) i gramaticals (elisió o substitució pronominal, etc.).

L'alumne escriu amb correcció quan respecta l'ortografia de les paraules d'ús més freqüent. Construeix oracions senzilles correctes, atenent la morfosintaxi treballada, i utilitza correctament el vocabulari, sense interferències d'altres llengües.

Recursos d'aprenentatge

Els recursos del programa de llengua catalana de primera ensenyança estan estructurats en cinc blocs, l'organització dels quals se centra en les activitats lingüístiques i l'ús de la llengua –en el primer, segon i tercer blocs–, en la reflexió sobre aquestes activitats i s –en el cinquè bloc– i, en el treball més específic de la llengua, el de la literatura –en el quart bloc.

Els blocs en què s'han dividit els recursos no són grups tancats, sinó que es relacionen els uns amb els altres en les situacions d'ensenyament-aprenentatge. És evident, per exemple, que la llengua oral, la lectura i l'escriptura plantegen recursos que s'han de relacionar amb el desenvolupament dels aprenentatges de les diferents àrees curriculars. Per tant, la literatura (l'aprenentatge propi de l'àrea de llengües) també necessita els recursos de l'oralitat, la llengua escrita i la reflexió sobre la llengua. Aquesta realitat respon al fet que la llengua i la comunicació s'aprenen usant-les. L'ús ha de ser l'eix que organitzi tot l'aprenentatge de les llengua catalana.

Cal tenir molt en compte que, atès que el currículum de Formació Andorrana és per competències, l'aprenentatge dels recursos s'ha de fer no aïlladament (tractant els recursos com a recursos en si mateixos), sinó emmarcant-lo en les activitats globalitzadores de les competències, atès que el que cal és aprendre a mobilitzar-los, és a dir, saber per actuar amb eficàcia.

Bloc 1. Oralitat

El primer bloc recull els recursos necessaris per treballar l'oralitat en totes les seves vessants. Així, hi trobem recursos per parlar amb propietat i de forma coherent i entenedora, per comprendre el que ens diuen els altres i per interaccionar i mediar amb els interlocutors siguin mestres, adults o altres alumnes de l'aula.

En la interacció es dona molta importància a les converses sobre temes d'interès per al grup. Aquestes converses generaran preguntes i respostes per fer pensar i resoldre conflictes cognitius, i per aprendre a obtenir respostes i fer-se més preguntes sobre allò que volen i necessiten conèixer. Les converses proveeixen els alumnes d'un repertori propi per poder explicar els nous coneixements i les convencions socials i culturals de la comunitat en què aprenen i en la qual estan immersos.

Així mateix, es plantegen recursos que ajudin a ampliar la capacitat de comprensió en diversos temes i situacions comunicatives amb discursos monològals cada vegada més estructurats i amb temàtiques més complicades que demanen comprendre un vocabulari i unes estructures més concretes i complexes, de gèneres diversos com la narració, la descripció o l'exposició, amb els recursos multimèdia que els poden acompanyar.

Es proposen també recursos perquè els alumnes descriguin, narrin, exposin i argumentin oralment els temes que es creguin convenients i que hagin preparat. Això els portarà a aprendre a parlar en públic i a utilitzar recursos paralingüístics i extralingüístics com la paràfrasi, el to de veu, l'expressió facial i la postura corporal. Aquests recursos ajuden a mantenir la funció comunicativa assegurant que s'informa, s'expressen sentiments, s'aclareixen qüestions i es manté obert el canal de comunicació o es tanca quan és convenient.

Els recursos orals es presenten de forma cíclica i progressiva al llarg dels cicles.

A primer cicle les converses seran la base de qualsevol activitat, perquè són les que donaran sortida a les propostes de treball, que poden continuar amb treballs en petit grup, en què també l'activitat demanarà que es faci la conversa entre iguals. Les converses i l'expressió oral seran presents quan els alumnes parlin del temps, de notícies, de temes del medi i de tots els projectes que es duguin a terme a la classe. Els alumnes podran relatar i comprendre fets viscuts i notícies dels mitjans que els interessin, fer descripcions dels temes que van estudiant i seguir o donar instruccions senzilles, accions que aniran enriquint el seu repertori i vocabulari i que faran comprendre les diferents maneres de ser exposats per altres interlocutors.

A segon cicle hi haurà una progressió de recursos de la llengua oral perquè, a mesura que es compliquen les temàtiques i la manera d'exposar-les, es van donant eines perquè els alumnes puguin utilitzar la llengua oral narrant, descrivint, exposant i raonant temes més complexos en situacions comunicatives diverses. Els recursos faran que es fixin en la manera d'estructurar-los en el text i en quin vocabulari o quins mitjans utilitzen, tenint en compte a qui dirigeixen els discursos orals: si els exposen als nens i nenes de la seva classe, si ho fan als de les altres classes o als pares o adults. I també així dominaran els recursos per comprendre els discursos dels altres i, quan sigui el cas, intervenir en converses posteriors i donar opinions, raonaments i punts de vista.

La manera de fer-los evolucionar de forma cíclica farà que, a tercer cicle, els alumnes vagin sent més competents a l'hora d'expressar i comprendre missatges segons el tema i la intenció comunicativa i que, a mesura que evoluciona la temàtica dels missatges, usin estructures textuais, gramaticals i lèxiques més riques i complexes que els facin ser més competents en la comunicació oral.

Bloc 1. Oralitat

1r CICLE	2n CICLE	3r CICLE
FETS I CONCEPTES		
Els gèneres textuais orals com notícies de fets viscuts, llistes, explicacions de coneixements, conversa de fets quotidians, converses per donar l'opinió i arribar a acords de classe, i els que apareixen seqüenciats al bloc 5 Els elements que componen els textos orals segons el mitjà i el suport que s'empra: lingüístics, paralingüístics (to, volum, ritme, etc.) i extralingüístics (gestos, postura corporal i elements audiovisuals o multimodals). L'organització dels gèneres textuais orals i els elements característics: salutació, torns de paraula, presentació del tema, comiat, etc. Els elements de la situació comunicativa dels missatges orals: • participants (emissor i destinataris) • mitjà (presencial i virtual) • finalitat i intencionalitat (relatar, descriure i donar una instrucció). La diversitat de parlars. Els passos per elaborar textos orals: planificació; concreció de les idees de què es vol parlar, preparació dels materials de suport i realització del discurs.	Els gèneres textuais orals com notícies de fets dels mitjans de comunicació, explicacions de coneixements, conversa de fets quotidians, conversa per donar l'opinió i arribar a acords de classe, textos expositius, i els que apareixen seqüenciats al bloc 5 Els elements que componen els textos orals segons el mitjà i el suport que s'empra: lingüístics, paralingüístics (to, volum, ritme, etc.) i extralingüístics (gestos, postura corporal i elements audiovisuals o multimodals). L'organització dels gèneres textuais orals i els elements característics: salutació, torns de paraula, presentació del tema, comiat, etc. Les característiques dels textos expositius i de les converses. Els elements de la situació comunicativa dels missatges orals: • participants (emissor i destinataris) • mitjà (presencial i virtual, sigui sincrònic o no) • finalitat i intencionalitat (narrar, relatar, explicar, descriure i donar una instrucció). La diversitat de varietats lingüístiques de l'aula. Els passos per elaborar textos orals: planificació; cerca i concreció de les idees del text oral, organització de les idees (guions i esquemes), realització del discurs segons el gènere textual oral triat i revisió de la intervenció oral, seguint els criteris proposats a l'aula.	Els gèneres textuais orals com notícies de fets dels mitjans de comunicació, explicacions de coneixements, converses, debat, textos expositius, i els que apareixen seqüenciats al bloc 5 Els elements que componen els textos orals segons el mitjà i el suport que s'empra: lingüístics, paralingüístics (to, volum, ritme, etc.) i extralingüístics (gestos, postura corporal i elements audiovisuals o multimodals). L'organització dels gèneres textuais orals i els elements característics: salutació, torns de paraula, presentació del tema, comiat, etc. Les característiques de les converses, dels textos expositius, dels debats. Els elements de la situació comunicativa dels missatges orals: • participants (emissor i destinataris) • mitjà (presencial i virtual, sigui sincrònic o no) • finalitat i intencionalitat (relatar, predir, informar, argumentar les idees, expressar sentiments, fer que s'actui donant instruccions o consignes). La diversitat de varietats lingüístiques de l'aula. Els passos per elaborar textos orals: planificació; generació d'idees i cerca d'informació, organització de les idees (guions i esquemes com a suport de l'oralitat), concreció dels criteris de bona realització oral, realització del discurs segons el gènere textual oral triat i revisió de la intervenció oral.
PROCEDIMENTS COMUNS A TOTES LES SITUACIONS DE COMUNICACIÓ ORAL		
La planificació dels textos orals		
Previsió dels passos que cal seguir en la realització de textos orals formals amb el modelatge	Previsió dels passos que cal seguir en la realització de textos orals formals amb un guió de	Previsió dels passos que cal seguir en la realització de textos orals formals amb un guió de

del mestre. Identificació de la situació comunicativa, de la finalitat i de les intencions. Identificació de l'estructura i de les parts del text oral.	suport. Identificació de la situació comunicativa, de la finalitat i de les intencions. Identificació de l'estructura i de les parts del text oral.	suport. Delimitació de la situació comunicativa, de la finalitat i de les intencions. Determinació de l'estructura i de les parts del text oral.
Preparació per participar en les activitats orals. Elaboració cooperativa amb el mestre de guions breus i senzills. Concreció, amb l'ajut i la guia del mestre, dels criteris de bona realització de la llengua oral. Anticipació del contingut d'una exposició escolar senzilla, com a receptor, i d'una interacció sobre un tema acadèmic o de la vida de l'escola a partir del títol i els elements de la situació, i amb l'ajut de les preguntes del mestre. Mobilització dels recursos lingüístics, paralingüístics, extralingüístics i culturals adquirits amb la mobilització dels recursos i processos adquirits en totes les llengües de l'entorn.	Previsió dels participants i del paper que tenen en les activitats orals. Elaboració de guions o esquemes per guiar la cerca d'informació i d'idees i l'organització del text oral. Concreció dels criteris de bona realització de la llengua oral. Anticipació del contingut d'una exposició i altres textos orals, com a receptor, i d'una interacció sobre un tema acadèmic o de la vida de l'escola a partir del títol, les paraules clau i els elements de la situació comunicativa, amb l'ajut del mestre i col·laborant amb altres alumnes. Mobilització dels recursos lingüístics, paralingüístics, extralingüístics i culturals adquirits amb la mobilització dels recursos i processos adquirits en totes les llengües de l'entorn.	Previsió dels participants i del paper que tenen en les activitats orals, presencials o virtuals. Elaboració de guions o esquemes per guiar la cerca d'informació i d'idees i l'organització del text oral. Concreció dels criteris de bona realització de la llengua oral. Anticipació del contingut dels textos orals, com a receptor, i d'una interacció sobre un tema acadèmic o de la vida de l'escola a partir del tema i els elements de la situació, i verificació de la comprensió del propòsit dels altres, col·laborant amb altres alumnes. Mobilització dels recursos lingüístics, paralingüístics, extralingüístics i culturals adquirits amb la mobilització dels recursos i processos adquirits en totes les llengües de l'entorn.
PROCEDIMENTS EXPRESSIÓ ORAL		
Tipus d'expressió		
Realització de textos orals monològals amb els gèneres textuals que apareixen al bloc 5. Respostes a preguntes obertes que demanen explicacions sobre diverses temàtiques.	Realització de textos orals monològals amb els gèneres textuals que apareixen al bloc 5. Respostes a preguntes obertes que demanen explicacions, raonaments i opinions sobre diverses temàtiques.	Realització de textos orals monològals amb els gèneres textuals que apareixen al bloc 5. Respostes a preguntes obertes que demanen explicacions, raonaments i opinions sobre diverses temàtiques.
Estratègies per a l'expressió oral		
Observació de la realitat o recerca i selecció d'informacions i imatges relacionades amb el tema de què es vol parlar amb la guia del mestre. Assajos, amb altres alumnes, dels textos orals amb el suport de les pautes dels criteris de correcció i l'ajut del mestre.	Observació de la realitat, recerca i selecció d'informacions i imatges relacionades amb el tema de què es vol parlar, a partir del guió de cerca que s'ha acordat a l'aula, i recollida de la informació amb l'ajuda d'esquemes o guions proporcionats pel mestre. Organització i elaboració del discurs oral a partir de la informació i els materials gràfics seleccionats i recollits, amb el guió de producció que segueix	Observació de la realitat, recerca i selecció d'informacions i imatges relacionades amb el tema de què es vol parlar, a partir del guió de cerca que s'ha acordat a l'aula, i recollida de la informació amb l'ajuda d'esquemes, guions o resums. Organització i elaboració del discurs oral a partir de la informació i els materials gràfics seleccionats i recollits, seguint l'estructura organitzativa del

	l'estructura organitzativa del gènere textual treballat. Assajos dels textos orals amb altres alumnes, fent atenció al que es dirà, com es dirà i amb quins suports es farà i atenent les guies de correcció donades.	gènere textual treballat. Assajos dels textos orals, individualment o amb altres alumnes, fent atenció al que es dirà, com es dirà i amb quins suports es farà i atenent les guies de correcció acordades.
Elements verbals i no verbals		
Ús d'expressions senzilles i comprensibles amb els recursos lingüístics, gramaticals i lèxics adequats a cada gènere textual oral (vegeu el bloc 5). Ús adequat del vocabulari après en els temes que es treballen a l'aula i utilització creativa, amb el control i la guia del mestre, de paraules i fórmules noves en l'expressió oral. Discriminació i pronúncia correcta dels sons del català. Utilització dels elements prosòdics, com el volum i el to de veu, per concretar el missatge en les diferents situacions textuais. Utilització del llenguatge gestual i la postura corporal i d'imatges per donar suport a les paraules.	Ús de marcadors i connectors que relacionin i organitzin el text adequats a cada gènere textual (vegeu el bloc 5). Ús d'un vocabulari correcte i adequat als temes que es treballen a l'aula i utilització reflexiva i creativa, amb la guia del mestre, de paraules i fórmules noves, prenent riscos, si cal, per millorar la pròpia expressió. Discriminació i pronúncia correcta dels sons del català. Utilització dels elements prosòdics com l'entonació, el volum i el to de veu, per concretar i emfatitzar el missatge i la seva funcionalitat en les diferents situacions textuais. Utilització del llenguatge gestual i la postura corporal, d'imatges, il·lustracions i objectes adequats a les situacions comunicatives, per connectar amb l'audiència i per donar suport a les paraules.	Ús de fórmules i connectors organitzadors del text adequats a cada gènere textual oral (vegeu el bloc 5). Ús d'un vocabulari coherent i precís i un registre apropiat als temes que s'exposen i adaptat al context i a l'audiència, amb la utilització reflexiva i creativa de paraules i fórmules noves en l'expressió oral, prenent riscos, si cal, per millorar la pròpia expressió. Discriminació i pronúncia correcta dels sons del català. Utilització dels elements prosòdics com l'entonació, el volum, el ritme i el to de veu, per donar suport al missatge i la seva funcionalitat, concretar-los i emfatitzar-los en les diferents situacions textuais, tenint molt en compte l'audiència. Utilització del llenguatge gestual i la postura corporal, d'imatges, objectes i materials d'exemple adequats a les situacions comunicatives, per connectar amb l'audiència, per donar suport a les paraules i als discursos i per expressar les intencions que poden tenir.
Procediments de regulació de l'expressió oral		
Identificació dels defectes de la producció oral, amb l'ajut del mestre i les aportacions d'altres alumnes. Reformulació del discurs oral ajustant les paraules i expressions quan el mestre l'avisava d'un error.	Reflexió i identificació dels defectes de la producció oral i possibles solucions, amb les aportacions d'altres alumnes i les pautes d'observació elaborades amb l'ajut del mestre. Interpretació del llenguatge no verbal de l'auditori (senyals d'atenció o d'avoriment) per regular la pròpia expressió amb l'ajut del mestre. Reformulació del discurs oral ajustant les paraules i expressions quan el mestre l'avisava o ell mateix s'adona que no ho ha explicat bé.	Reflexió sobre la qualitat de les pròpies produccions orals i les d'altres alumnes, amb pautes d'observació elaborades a l'aula. Interpretació del llenguatge no verbal de l'auditori (senyals d'atenció o d'avoriment) per regular la pròpia expressió. Reformulació del discurs oral ajustant les paraules i expressions quan l'alumne és conscient que no ho ha explicat bé o que els altres no l'entenen.

PROCEDIMENTS DE COMPREENSIÓ ORAL

Tipus de comprensió

Participació, amb el suport i la guia del mestre, en la recepció d'activitats monològals orals en diversitat de gèneres textuals.

Participació, amb ajut del mestre, en la producció i recepció d'activitats monològals orals, siguin presencials o virtuals, en diversitat de gèneres textuals.

Participació, de manera progressivament autònoma, en la recepció d'activitats monològals orals, siguin presencials o virtuals, en diversitat de gèneres textuals.

Estratègies per a la comprensió oral

Comprensió oral de consignes senzilles que preveuen la realització seqüencial de poques accions.

Escolta atenta per construir significat i per interpretar-lo globalment.

Identificació, amb ajuda del mestre, del tema general d'una producció oral molt breu i amb pronúncia clara i pausada sobre un tema que a l'alumne li és proper i conegut.

Inducció del significat de paraules i expressions noves a partir del context comunicatiu, dels coneixements previs, amb l'ajut i la guia del mestre.

Comprensió, amb ajut del mestre, de les frases fetes d'ús habitual emprades per l'emissor en una producció oral.

Demanda d'ajut i formulació de preguntes senzilles, quan hi ha algun aspecte que no s'entén.

Resposta a preguntes referencials fetes pel mestre que ajudin a comprendre el missatge d'una producció oral.

Construcció, amb l'ajut i l'orientació del mestre, del significat dels textos orals amb el suport dels recursos paralingüístics, com ara l'entonació, el ritme, el volum, el to de veu, i dels no verbals, com els gestos o les il·lustracions, emprats per l'emissor.

Ús del llenguatge no verbal (mirades, gestos, postura corporal...) per mostrar atenció o dubtes en una producció oral.

Comprensió oral de consignes que preveuen la realització seqüencial de diverses accions.

Escolta atenta per construir significat i per relacionar-lo amb els coneixements previs de què es disposa.

Identificació del tema general d'una producció oral breu i amb pronúncia clara i pausada sobre un tema que a l'alumne li és proper i conegut, i interpretació global del missatge i reconeixement de les parts més importants.

Inducció del significat de paraules i expressions noves a partir dels coneixements previs, de les imatges i del context comunicatiu.

Comprensió de les bromes i de les frases fetes d'ús habitual emprades per l'emissor en una producció oral.

Identificació de les opinions personals de l'emissor i distinció respecte als fets objectius que aporta en les seves explicacions i exposicions.

Elaboració conjunta amb el mestre i amb altres alumnes d'un guió (apunts, esquema...) que reculli la informació pertinent d'un tema tractat en una producció oral.

Formulació de preguntes per demanar el que no s'entén i per seguir el fil temàtic.

Resposta a preguntes sobre aspectes clau encaminades a comprendre el tema i a concretar els aspectes importants dels temes tractats en la producció oral.

Construcció, amb l'orientació del mestre, del significat dels textos

Comprensió oral de consignes complexes que preveuen la realització seqüencial de diverses accions

Escolta eficaç, sabent extreure la informació pertinent i sabent reaccionar segons els coneixements previs per, així, construir el significat i interpretar globalment el missatge oral.

Identificació del tema general d'una producció oral sobre temàtiques escolars o properes a l'alumnat i interpretació global amb anàlisi de les parts que el componen.

Inducció del significat de paraules i expressions noves a partir dels coneixements previs, de les imatges i del context comunicatiu.

Comprensió dels dobles sentits, de les bromes i de les frases fetes d'ús habitual emprades per l'emissor en una producció oral.

Identificació dels fets objectius que aporta l'emissor i distinció d'aquests fets respecte a les seves opinions personals i de les raons bàsiques que utilitza per justificar-les.

Elaboració d'un guió (resum, esquema, mapa conceptual, apunts...) que reculli els punts importants tractats en una producció oral.

Formulació de preguntes per dissipar dubtes, per ampliar coneixements i per seguir el fil de l'explicació.

Resposta a preguntes sobre aspectes clau encaminades a comprendre el tema, a ordenar les idees i a concretar els aspectes importants dels temes tractats en la producció oral.

	orals amb el suport dels recursos paralingüístics, com ara l'entonació, el ritme, el volum, el to de veu i dels no verbals, com els gestos o les il·lustracions, emprats per l'emissor. Ús del llenguatge no verbal (mirades, gestos, postura corporal...) per mostrar l'atenció, interès, comprensió o incomprensió, acord o desacord o dubtes.	Construcció del significat dels textos orals amb el suport dels recursos paralingüístics, com ara l'entonació, el ritme, el volum, el to de veu i dels no verbals, com els gestos o les il·lustracions, emprats per l'emissor. Ús del llenguatge no verbal (mirades, gestos, postura corporal...) per mostrar atenció, interès, comprensió o incomprensió, acord o desacord o dubtes.
Procediments de regulació de la comprensió oral		
Avaluació dels recursos verbals emprats per l'emissor en les produccions orals amb l'ajut del mestre i l'ús de pautes d'observació senzilles aportades a l'aula. Presa de consciència, guiada per les preguntes del mestre, dels problemes de comprensió oral i cerca de les possibles solucions, com la formulació de preguntes directes.	Avaluació de l'eficàcia de l'ús dels recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor en les produccions orals amb l'ús de pautes d'observació acordades a l'aula. Identificació i determinació dels problemes de comprensió oral, i cerca de solucions fent preguntes adequades sobre allò que no s'ha entès, amb l'ajut del mestre i altres alumnes.	Avaluació reflexiva de l'eficàcia dels recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor en produccions orals amb l'ús de pautes d'observació acordades a l'aula. Identificació dels problemes de comprensió oral, precisant-ne les causes, i cerca d'estratègies per resoldre'ls, com la formulació de preguntes sobre allò que no s'ha entès o demandes d'aclariments concrets.
PROCEDIMENTS D'INTERACCIÓ I MEDIACIÓ		
Tipus d'interacció		
Participació, quan se li demana, en converses espontànies a l'aula sobre temes que siguin familiars, de la vida quotidiana o d'interès personal. Participació, amb la guia i l'acompanyament del mestre, en converses per elaborar acords sobre qüestions relacionades amb el dia a dia de l'aula. Participació en converses, per explorar i treballar temes acadèmics i també per millorar en els processos de lectura i escriptura en diverses situacions escolars.	Participació en converses a l'aula sobre temes que siguin familiars, de la vida quotidiana o d'interès personal. Participació en converses per elaborar cooperativament en converses orals, amb l'ajut del mestre, acords sobre qüestions bàsiques (rutines d'aula, etc.) relacionades amb el seu entorn escolar quotidià. Participació atenta en converses, per explorar i treballar temes acadèmics i també per millorar en els processos de lectura i escriptura en diverses situacions escolars.	Participació amb aportacions personals en converses sobre experiències i esdeveniments personals, temes que siguin familiars, de la vida quotidiana o d'interès personal, i sobre impressions i emocions. Participació activa en converses per establir cooperativament acords sobre qüestions de la classe o de l'escola (normes, materials escolars, rutines d'aula, càrrecs, etc.). Participació activa i reflexiva en converses, per explorar i treballar temes acadèmics i també per millorar en els processos de lectura i escriptura en diverses situacions escolars.
Estratègies per a la interacció		
Comprensió i seguiment del fil temàtic de la conversa i capacitat de reformular algunes de les	Comprensió del fil temàtic de la conversa, fent intervencions per seguir-lo o per tornar-hi, quan	Comprensió del fil temàtic de la conversa, fent intervencions per seguir-lo o per tornar-hi, quan

idees, amb l'ajut del mestre. Identificació de les idees més importants que sorgeixen en una conversa a l'aula, també interpretant el llenguatge no verbal dels interlocutors. Reaccions a les intervencions dels interlocutors i mostres d'escolta activa, sense interrompre els altres, amb l'ajut i la guia del mestre. Expressió clara de les idees i opinions fent servir un vocabulari senzill i correcte. Manifestació d'acord o desacord amb les opinions dels altres. Aplicació d'estratègies senzilles per donar continuïtat a les converses a l'aula i participar-hi amb l'ajut del mestre. Ús de fórmules de cortesia ajustades a la situació comunicativa. Aplicació de les normes de la conversa (torns de paraula, escoltar abans de respondre, respecte pels altres interlocutors, etc.).	algú se n'ha allunyat i reformulant idees bàsiques, amb ajut del mestre. Identificació de les idees, les raons i els aspectes principals que defensa l'interlocutor, dels arguments i del llenguatge no verbal que utilitza. Escolta activa en les interaccions amb els altres, amb reaccions adequades i sense interrompre l'altra gent, amb l'ajut del mestre. Expressió clara i estructurada de les idees i opinions pròpies de manera que les seves formulacions resultin raonades i adequades a la conversa en què participa. Manifestació d'acord o desacord amb les opinions dels altres i justificació bàsica de la posició adoptada. Aplicació d'estratègies per participar activament en la conversa, donant suport als altres i raonant el propi punt de vista. Ús de fórmules de cortesia i d'intercanvi social ajustades a la situació comunicativa. Aplicació de les normes de la conversa (torns de paraula, escoltar abans de respondre, respecte pels altres interlocutors, etc.).	algú se n'ha allunyat i reformulant les idees principals. Identificació de les idees que defensen els interlocutors i de les raons que en matisen la postura respecte al tema de què es tracta, recolzant-se en el llenguatge no verbal dels interlocutors i elaborant inferències sobre el seu punt de vista. Escolta activa amb reaccions adequades a les intervencions d'altres interlocutors i sense interrompre els altres, de manera cada vegada més autònoma. Expressió amb claredat, precisió i eficàcia de les idees, coneixements i pensaments en diversos contextos d'interacció, aportant precisions adequades al tema de què es parla. Manifestació d'acord o desacord amb les opinions i postures dels altres i justificació argumentada de la posició adoptada enfront dels altres interlocutors. Aplicació d'estratègies per participar activament en la conversa, donant suport als altres i matisant el propi punt de vista. Ús de fórmules de cortesia i d'intercanvi social ajustades a la situació comunicativa i a la diversitat d'interlocutors. Aplicació de les normes de la conversa (torns de paraula, escoltar abans de respondre, respecte pels altres interlocutors, etc.).
Elements verbals i no verbals		
Adaptació de la forma de parlar a la situació comunicativa, amb l'ajut del mestre. Articulació clara i ús adequat d'elements prosòdics (entonació, flux, volum, ritme) per donar suport a les intervencions i modular-les, amb ajut del mestre. Ús d'expressions lingüístiques senzilles, amb ajut del mestre, per mostrar l'acord, el desacord, les opinions i els sentiments. Ús del llenguatge no verbal com la postura corporal i l'expressió facial per connectar amb els altres.	Adaptació de la forma de parlar i el registre de llengua a la situació comunicativa i la seva finalitat, i a les altres persones que participen en la interacció. Articulació clara i adequada, i ús adequat d'elements prosòdics (entonació, flux, volum, ritme) per donar suport a les intervencions i modular-les i destacar-ne allò més important. Ús d'expressions lingüístiques adequades per manifestar i justificar les opinions i argumentacions i per mostrar l'acord o el desacord i els sentiments o les emocions. Ús del llenguatge no verbal, com	Articulació clara i precisa de tots els sons, i ús adequat a la situació comunicativa d'elements prosòdics (entonació, flux, volum, ritme) per emfatitzar o per destacar aspectes que es consideren importants i modular les intervencions. Ús d'expressions lingüístiques adequades i precises per manifestar i justificar les opinions i argumentacions i per mostrar l'acord o el desacord, els gustos i les preferències, i els sentiments o les emocions. Ús del llenguatge no verbal com la mirada, la postura corporal i l'expressió gestual, per precisar el

	la mirada i l'expressió facial i gestual, per precisar el significat de les intervencions.	significat de les intervencions.
Procediments de regulació de la interacció		
Identificació, amb la guia i les preguntes del mestre, dels problemes de comprensió i expressió orals i, amb el seu ajut, cerca d'estratègies per resoldre'ls. Avaluació global de la participació en la interacció, amb l'ajut i la guia del mestre.	Identificació, amb ajut del mestre, dels problemes de comprensió i expressió orals i, també amb el seu ajut, cerca d'estratègies per resoldre'ls. Avaluació global de la interacció amb l'ajut de pautes d'observació elaborades a l'aula i l'ajut del mestre.	Identificació dels propis problemes de comprensió i expressió orals, amb ajut i cooperació amb altres alumnes, i cerca d'estratègies per resoldre'ls de manera cada vegada més autònoma. Avaluació global de la interacció amb l'ajut de les pautes d'observació elaborades cooperativament a l'aula.
Mediació		
Participació en les interaccions per ajudar, amb la guia del mestre, a solucionar els dubtes dels altres interlocutors. Transmissió amb paraules personals de les informacions donades en textos clars i senzills perquè altres entenguin el que s'hi explica. Intervenció en les activitats orals afavorint la participació dels altres interlocutors.	Participació en les interaccions fent d'intermediari entre interlocutors que, per qualsevol motiu lingüístic o cultural, no puguin comunicar-se directament. Participació en les interaccions fent d'intermediari entre interlocutors que tinguin dificultats en la comunicació (dubtes, malentesos, etc.). Transmissió clara i raonada amb les pròpies paraules de la informació donada en textos clars i ben estructurats sobre temes familiars o personals. Intervenció en les activitats orals afavorint la participació dels altres interlocutors, convidant-los a proposar els seus punts de vista o a precisar les seves idees o preferències i els seus sentiments.	Participació en les interaccions fent d'intermediari entre interlocutors que, per qualsevol motiu lingüístic o cultural, no puguin comunicar-se directament. Participació en les interaccions fent d'intermediari entre interlocutors que tinguin dificultats en la comunicació (dubtes, malentesos, etc.). Transmissió clara i raonada amb les pròpies paraules de la informació donada en textos clars i ben estructurats sobre temes familiars o personals, fragmentant-ne la informació, amplificant-la si és massa sintètica o fent una tria dels elements més importants si és massa detallada. Intervenció en les activitats orals afavorint la participació dels altres interlocutors, convidant-los a aportar les seves experiències, a proposar els seus punts de vista o a precisar les seves idees o preferències i els seus sentiments.
ACTITUDS I VALORS		
Interès i voluntat per participar en les interaccions i seguir el fil de la conversa. Esforç per escoltar i comprendre textos orals multimodals de diversos gèneres. Interès i esforç per elaborar una expressió oral acurada. Voluntat per utilitzar les normes	Interès i voluntat per participar en les interaccions i seguir el fil de la conversa ajudant a desenvolupar. Esforç per escoltar i comprendre adequadament textos orals multimodals de diversos gèneres. Interès i esforç per elaborar expressions orals multimodals, analògiques o digitals.	Interès i voluntat per participar en les interaccions i seguir el fil de la conversa ajudant a obrir-la, a donar-li continuïtat i a tancar-la adequadament. Esforç per escoltar, comprendre i interpretar adequadament textos orals multimodals de diversos gèneres. Interès i esforç per elaborar

de convivència i les normes de conversa. Actitud oberta i de respecte a la diversitat de les opinions dels interlocutors que participen en les activitats orals i audiovisuals. Voluntat de millorar la pròpia expressió i les habilitats comunicatives. Implicació en la realització d'activitats orals a l'aula i l'escola.	Voluntat per arribar a acords i utilitzar les normes de convivència i les normes de conversa. Actitud oberta, respecte i valoració de la diversitat de punts de vista i opinions dels interlocutors que participen en les activitats orals i audiovisuals. Voluntat de millorar la pròpia expressió i les habilitats comunicatives. Implicació en la realització d'activitats orals a l'aula i l'escola.	expressions orals multimodals, analògiques o digitals. Voluntat per arribar a acords i utilitzar les normes de convivència i les normes de conversa. Actitud oberta, respecte i valoració de la diversitat de punts de vista i opinions dels interlocutors que participen en les activitats orals i audiovisuals. Voluntat de millorar la pròpia expressió i les habilitats comunicatives. Implicació en la realització d'activitats orals a l'aula i l'escola.
--	---	--

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Atès que, com ja s'ha dit d'una manera general, l'ensenyament i aprenentatge dels recursos no s'ha de fer de forma aïllada, sinó treballant-los dintre de les activitats globals de l'ensenyament de la competència —és a dir, s'han d'aprendre a mobilitzar per resoldre les situacions que s'han presentat a l'alumnat—, els recursos de l'oralitat s'hauran de treballar en diversitat de situacions, presencials o virtuals, amb mitjans de comunicació o sense, en activitats que afavoreixin la interacció i la mediació i en altres que prioritzin l'expressió i la recepció de produccions monològals.

Les activitats competencials han de ser el marc en què es vagin treballant els diversos recursos perquè els alumnes els aprenguin i aprenguin a mobilitzar-los per participar activament en les activitats orals de tota mena. A més, cal ser conscients que els recursos de comprensió i expressió estan íntimament relacionats amb els d'interacció i mediació i, per tant, la conversa és a la base de l'aprenentatge de tots aquests recursos. En conseqüència, caldrà preveure varietat de situacions, d'experiències, d'esdeveniments, de temes personals, sobretot escolars, i d'altres en què calgui emprar diversitat de gèneres textuais orals perquè, a partir d'explorar i raonar, s'arribi a acords sobre aquestes temàtiques. En aquestes converses cal que els alumnes dominin els recursos d'escoltar de forma activa, d'entendre el fil temàtic per poder intervenir, d'identificar les idees principals, de ser conscients del que entenen o no, de preguntar per entendre millor i de participar i expressar-se amb claredat. Alhora, serà clau que manifestin el seu acord o desacord amb el que s'està dient i que aprenguin a justificar-ho i raonar-ho. També és important que s'adonin del grau de comprensió dels altres per poder mediar i ajudar-los, perquè així puguin participar d'una manera més adequada.

Centrant-nos en l'aprenentatge dels recursos dels fets i conceptes, i de la mateixa manera que passa amb aquesta mena de recursos de les altres competències lingüístiques i comunicatives, estan relacionats amb els recursos del bloc 5, que cal tenir com a referència i que és on se situen les orientacions metodològiques més globals. A més, s'ha de ser conscient del procés lògic de l'aprenentatge: cal partir de la reflexió més directa sobre la funcionalitat dels elements comunicatius verbals i no verbals, i deixar per als nivells superiors la sistematització d'aquests recursos. Aquests recursos s'han de centrar en les reflexions sobre la globalitat de les activitats i l'actuació de qui parla, escolta, media o interactua, és a dir, el gènere textual, el mitjà que s'utilitza i el llenguatge verbal i no verbal, com el gest o el llenguatge corporal. Caldrà reflexionar sobre els registres i els llenguatges verbals i no verbals comparant diverses produccions per identificar les característiques de les produccions orals.

Per a l'aprenentatge dels recursos procedimentals necessaris per a una bona participació en les produccions orals, s'ha de fer intervenir els alumnes en situacions que els facin narrar, descriure, instruir, raonar, exposar, preguntar i respondre sobre diferents temàtiques i en varietat de situacions comunicatives. També cal que vagin dominant estratègies que afavoreixin la necessitat de parlar i els permetin assajar i fer seves les pautes que han de seguir per a la intervenció oral (com l'observació, la selecció d'idees, l'organització i la preparació dels discursos orals), que hagin d'emprar els registres del llenguatge adequats als temes que tracten i que elaborin bé els textos orals amb una gramàtica i un vocabulari rics i adequats, amb una bona pronúncia i una entonació i un volum de la veu correctes.

En la participació com a receptors de textos orals monològals (expressions orals) s'hauran de pensar activitats que portin els alumnes a centrar-se més en la comprensió, cosa que demanarà que atenguin al que els altres diuen en diversos mitjans de comunicació i ho comprenguin. També serà oportú que apliquin les tècniques de recepció per aprendre diversitat de continguts, per acomplir ordres i consignes, perquè comprenguin i distingeixin fets objectius, opinions, seqüències de fets, fets imaginaris, els dobles sentits, el sentit figurat... Per aconseguir-ho, han d'aprendre a formular-se preguntes i a confeccionar resums o guions que els ajudin a ser conscients de les informacions necessàries, retenir-les i a refusar les que no ho són, per resoldre les situacions problemàtiques.

Finalment, per aconseguir una bona competència oral, en tots els cicles de primera ensenyança, cal dominar progressivament els recursos actitudinals, que són clau per al domini de la llengua, més que en cap altra de les competències lingüístiques i comunicatives. Cal que els alumnes aprenguin a intervenir de forma educada i adequada seguint les normes pròpies de cada situació, emprant els registres i el llenguatge no verbal adequats, respectant les opinions i creences dels altres, respectant les altres persones i, en definitiva, desenvolupant les actituds d'acceptació i obertura a la diversitat i la pluralitat.

Bloc 2. Lectura

Aquest bloc reuneix els recursos necessaris per a trobar, llegir, comprendre, interpretar, utilitzar i comentar varietat de textos escrits o textos multimodals amb una part escrita. La competència lectora es desenvolupa de manera progressiva en activitats socials i situacions concretes de lectura, que participen de relacions, processos i accions més enllà de la simple lectura individual. Per tant, aquest bloc inicia en les funcions socials dels textos escrits i en les diferents maneres d'accedir-hi directament o en línia, així com en la seva diversitat lingüística i cultural. Atès que el significat d'un text depèn en gran mesura de la interpretació dels lectors, es dona també importància a la recepció i l'apropiació subjectiva i contextualitzada dels textos llegits per cadascun dels alumnes, així com a la compartida.

Al primer cicle, els recursos permeten als alumnes d'accedir als textos i desxifrar-los per comprendre'n el significat literal i global, per enllaçar-lo o comparar-lo amb el que ja saben. Es tracta també de mediar textos i compartir l'opinió pròpia de manera senzilla. Es descobreix el funcionament dels codis escrits basats en l'alfabet llatí, així com les particularitats fonogràfiques del català. Se centra l'atenció en textos de l'àmbit públic i escolar, textos de comunicació interpersonal i documents il·lustrats. L'ajuda i les interaccions amb mestres i companys tenen un paper clau en la comprensió i l'apropiació dels textos.

Al segon i tercer cicles, els recursos permeten als alumnes d'esdevenir autònoms a l'hora de buscar textos més variats (analògics o digitals), accedir-hi, escollir-los, consultar-los, llegir-los, comentar-los i mediar-los. L'automatització del desxifratge permet d'accedir a textos més llargs o complexos, i d'entendre'n les dimensions implícites. Els elements de reconeixement, estructuració i organització dels textos s'utilitzen per aconseguir un domini més gran, especialment per als textos de consulta i els informatius. En aquests nivells són importants els recursos per donar i matisar l'opinió sobre els textos, situar-los en el seu context i fer-los conèixer a d'altres persones.

Bloc 2. Lectura

1r CICLE	2n CICLE	3r CICLE
FETS I CONCEPTES		
Els gèneres textuais dels textos multimodals treballats a l'aula o als quals té accés l'alumnat (vegeu el bloc 5). Els elements formals que permeten organitzar els textos escrits i que en faciliten la comprensió: portada, títols, index, paginació... El diccionari il·lustrat com a eina per resoldre problemes de comprensió	Els gèneres textuais dels textos multimodals treballats a l'aula o als quals té accés l'alumnat (vegeu el bloc 5). Els elements formals que permeten organitzar els textos escrits en qualsevol format i que en faciliten la comprensió: coberta, portada, títols, subtítols, index, paràgrafs, tipografia... Els organitzadors textuais més bàsics dels textos digitals (hipertextos) per a la navegació: els símbols i els enllaços. Els organitzadors textuais més bàsics dels textos digitals (hipertextos) per a la navegació: els símbols i els enllaços. Els diccionari de la llengua i els digitals com a eina per resoldre problemes de comprensió.	Els gèneres textuais dels textos multimodals treballats a l'aula o als quals té accés l'alumnat (vegeu el bloc 5). Els elements formals que permeten organitzar els textos escrits en qualsevol format i que en faciliten la comprensió: coberta, portada, títols, subtítols, index, paràgrafs, tipografia... Els organitzadors textuais dels textos digitals (hipertextos) per a la navegació: l'estructura global de les pàgines, els símbols i els enllaços. Les variacions segons els hipertextos. Els diccionaris analògics i digitals com a eines per resoldre problemes de comprensió. L'organització i el funcionament de les biblioteques.

L'organització i el funcionament de les biblioteques.		
PROCEDIMENTS D'INICIACIÓ A LA LECTURA		
Identificació dels usos i les funcions dels textos presents en la vida de l'aula. Reconeixement dels elements formals bàsics (paginació, índex, títols, subtítols) que permeten organitzar i categoritzar els textos escrits i n'afavoreixen la comprensió. Desenvolupament de la consciència fonològica segmentant paraules i síl·labes en sons/fonemes. Relació de paraules usuals i conegudes amb la seva imatge o dibuix per atorgar significat a l'escrit. Identificació i lectura instantània de paraules escrites presents en la vida de l'alumnat (noms dels seus amics, d'eines, d'animals, etc.). Identificació de la relació entre el so i la grafia. Lectura lletra a lletra de mots simples desconeguts. Reconeixement de les majúscules en les paraules més comunes (noms de persona, de ciutat, etc.). Lectura enllaçada d'un grup de paraules conegudes que formen frases i que li són significatives. Aplicació de mecanismes de lectura expressiva en veu alta per ajudar a comprendre i a llegir millor.		
PROCEDIMENTS PER A LES SITUACIONS DE LECTURA		
Accés als textos		
Lectura, audició i visionat, compartits i individuals, de textos senzills sobre temes coneguts o treballats a classe amb diferents propòsits. Lectura i interpretació de gràfics molt senzills que apareixen en els textos escrits, treballats prèviament a l'aula.	Lectura, audició i visionat, compartits o individuals, de textos multimodals (acadèmics, dels mitjans de comunicació de massa i d'Internet), sobre temes coneguts o treballats a classe, amb diferents propòsits i intencions.	Lectura, audició i visionat, compartits o individuals, de diversitat de textos multimodals, presentats en format paper o digital (dels mitjans de comunicació de massa o d'Internet).

Lectura en veu alta per millorar la mecànica de la lectura i afavorir la lectura comprensiva a través de les pauses i de l'entonació.	Lectura i interpretació d'esquemes, gràfics i mapes conceptuals senzills, així com d'imatges, per relacionar-los amb la lectura. Aplicació de mecanismes de lectura expressiva en veu alta: adequació de l'entonació, del ritme, de les pauses, del to i del volum de veu en la lectura expressiva de diversitat de textos, amb una preparació prèvia.	Lectura i interpretació d'esquemes, gràfics, mapes conceptuals i imatges del text escrit o relacionats amb el text, per relacionar-los amb la lectura. Aplicació de mecanismes de lectura expressiva en veu alta: adequació de l'entonació, del ritme, de les pauses, del to i del volum de veu en la lectura expressiva de diversitat de textos, amb una preparació prèvia.
Planificació de la lectura		
Reconeixement, amb les preguntes del mestre i la col·laboració amb altres alumnes, de l'objectiu de la lectura. Reconeixement amb les preguntes i l'ajut del mestre i d'altres alumnes, dels passos que cal seguir per llegir els textos escrits. Activació, amb la guia i les preguntes del mestre, dels coneixements previs sobre la temàtica del text. Anticipació, amb les preguntes del mestre i l'ajut d'altres alumnes, de la temàtica d'un text a través del títol i de les imatges.	Reconeixement i assumpció de l'objectiu de lectura amb l'ús d'un guió elaborat cooperativament i amb la guia del mestre. Planificació, amb ajut del mestre i amb altres alumnes, del procés que cal seguir per aconseguir els objectius de lectura. Activació, amb l'ajut del mestre, dels coneixements previs sobre la temàtica o el contingut general del text. Elaboració d'hipòtesis i anticipació, amb l'ajut del mestre, de la temàtica d'un text a partir de la relació de diversos elements (imatges, títols, paraules clau, etc.).	Reconeixement i assumpció de l'objectiu i la funcionalitat de la lectura, col·laborant amb altres alumnes. Elecció, amb ajut del mestre, del tipus de lectura que cal fer (exploratori, intensiva, integral, scanning...) Planificació dels passos del procés que cal seguir per aconseguir els objectius de lectura. Activació dels coneixements previs sobre la temàtica o el contingut general del text. Elaboració d'hipòtesis i anticipació del contingut global del text a partir d'informació paratextual explícita (índexs, imatges, portades, titulars, etc.).
Comprensió i anàlisi de textos		
Verificació de les prediccions fetes, amb les preguntes del mestre, l'ajut d'altres alumnes i el suport de les imatges. Elaboració de noves prediccions a partir de la verificació.	Verificació de la idea global del contingut o les hipòtesis que s'han anticipat, amb l'ajut del mestre i d'altres alumnes. Elaboració de noves hipòtesis, a partir de la verificació.	Verificació, en col·laboració amb altres alumnes, del sentit global del text i de les prediccions i les hipòtesis elaborades. Elaboració de noves hipòtesis i prediccions, a partir de la verificació.
	Identificació, anàlisi i interpretació de la forma de presentar els textos multimodals siguin en suport paper (títol, índex, apartats, capítols, gràfics, etc.), siguin hipertextos (barres de navegació i enllaços, etc.), per facilitar la lectura i la navegació i per tenir models d'escriptura.	Identificació, anàlisi i interpretació de la forma de presentar els textos multimodals siguin en suport paper (títol, índex, apartats, capítols, gràfics, etc.), siguin en suport digital (pàgines d'inici, barres de navegació, paraules i pàgines enllaçades, etc.), per facilitar la lectura i la navegació, per millorar la comprensió lectora i per tenir models per a l'escriptura.

Identificació, amb les preguntes del mestre i en col·laboració amb altres alumnes, de les parts del text i l'organització de la informació (com es concreta al bloc 5) per tal d'entendre'n el contingut. Localització d'informacions concretes amb ajut de les preguntes i la guia del mestre. Identificació de la idea global d'un text multimodal en una activitat compartida i amb la guia del mestre. Identificació d'elements que ajudin a complementar el sentit global i la informació d'un text.	Identificació del gènere textual i anàlisi de la seva estructura (com es concreta al bloc 5) per tal d'entendre'n la forma i el contingut, amb l'ajuda del mestre i mitjançant la verbalització i l'ús d'esquemes i mapes senzills. Localització d'informacions clau en el text per resoldre les tasques escolars. Reconeixement de les idees principals per construir el significat global del text. Reconeixement del que és bàsic i fonamental i del que és accessori en un text.	Identificació del gènere textual i anàlisi de la seva estructura (com es concreta al bloc 5) per tal d'entendre'n la forma i el contingut, amb l'ajuda del mestre i mitjançant la verbalització i l'ajut d'esquemes i mapes senzills. Localització d'informacions clau en el text per resoldre les tasques escolars. Reconeixement i posada en relació de les idees principals i reconeixement de les idees secundàries necessàries per construir el significat global del text. Reconeixement del que és bàsic i fonamental del que és accessori, i distinció entre fets i opinions. Comprensió i interpretació de les informacions implícites que hi ha al text per poder comprendre'l més ajustadament. Relació d'informacions provinents de textos diferents (textos escolars, notícies, gràfics, etc.) i integració en una informació global.
Identificació del significat d'un text d'Internet, guiant-se pels elements bàsics de la presentació d'aquests textos, amb l'ajuda del mestre i col·laborant amb altres alumnes. Resposta, amb ajut, a preguntes sobre el text, tan si són directes com si demanen fer alguna inferència. Verbalització amb les pròpies paraules del contingut global d'un text escrit multimodal, amb l'ajut de les preguntes del mestre i en una lectura compartida. Inferència del significat de paraules noves pel context o per la relació amb altres paraules de la mateixa família. Ús del diccionari il·lustrat en paper o analògic i de fitxes o altres materials elaborats a l'aula per solucionar els problemes de la lectura, amb el suport del mestre i en activitat de lectura compartida. Ús de la biblioteca d'aula per buscar informació senzilla i preparada pel mestre. Aplicació d'estratègies i recursos de comprensió lectora, per	Cerca i identificació, amb l'ajut del mestre, de la informació important en un text d'Internet amb l'ús de les funcions bàsiques de la presentació dels hipertextos. Reaccions, amb ajut del mestre o altres alumnes, a la lectura, l'audició o el visionat de textos multimodals: resposta o formulació de preguntes, o realització adequada de tasques relacionades amb l'objectiu de la lectura. Verbalització amb les pròpies paraules del contingut d'un text escrit multimodal, amb l'ajut del mestre i en una lectura compartida. Inferència del significat de paraules pel context en què s'utilitzen o per la relació amb altres paraules de la mateixa família. Ús del diccionari de la llengua i d'altres materials com a suport per solucionar els problemes de comprensió lectora. Ús de la biblioteca de l'escola i la de l'aula, així com la digital, amb l'ajut i la tria feta prèviament pel	Cerca i identificació, col·laborant amb altres alumnes, de la informació important de wikis, blogs i altres hipertextos, i capacitat de navegar-hi, orientar-se i interpretar-ne els components, com ara les barres de navegació i els enllaços. Reaccions a la lectura, l'audició o el visionat de textos multimodals i realització adequada de tasques relacionades amb la intencionalitat de la lectura: extreure la informació que es buscava, subratllar el que és important, agafar notes, etc. Construcció del sentit d'un text i verbalització amb les pròpies paraules, amb l'ajut del bagatge propi de coneixements i experiències. Inferència del significat de paraules pel context en què s'utilitzen, per la relació amb altres paraules de la mateixa família o camp semàntic, o pel recurs a altres llengües conegudes. Ús de diferents tipus de diccionaris com a suport per solucionar els problemes de la

solucionar els problemes de comprensió, amb l'ajut del mestre o d'altres companys.	mestre, per cercar informació per a les tasques escolars. Aplicació d'estratègies i recursos de comprensió lectora, per solucionar els problemes de comprensió, amb l'ajut d'altres companys.	lectura. Ús de les biblioteques i mediateques escolars, públiques i digitals per fer recerca d'informació per a les tasques escolars, per ampliar el coneixement i per a la lectura com a font de plaer. Aplicació d'estratègies i recursos de comprensió lectora, per solucionar els problemes de comprensió.
Mediació		
Participació, amb l'ajut del mestre i altres alumnes, en la lectura compartida per construir conjuntament el significat dels textos que es llegeixen, s'escolten o es visionen. Explicació amb les pròpies paraules del significat de paraules i idees concretes dels textos que s'han llegit, escoltat o visionat.	Participació, amb altres alumnes i l'ajut puntual del mestre, en la lectura compartida per construir conjuntament el significat dels textos que es llegeixen, s'escolten o es visionen. Explicació amb les pròpies paraules del significat de textos que s'han llegit, escoltat o visionat, perquè els entenguin millor.	Participació, amb altres alumnes, en la lectura compartida per construir conjuntament el significat dels textos que es llegeixen, s'escolten o es visionen. Explicació amb les pròpies paraules del significat de textos que s'han llegit, escoltat o visionat, perquè els entenguin millor.
Regulació de la lectura		
Valoració de la qualitat del text i de la informació que aporta. Cerca de les solucions adients a les dificultats de comprensió (com la relectura d'una paraula o un grup de paraules), amb la guia del mestre i en cooperació amb altres alumnes. Valoració del procés de lectura i del grau de comprensió dels textos llegits, escoltats o visionats, amb les preguntes del mestre o amb pautes molt senzilles acordades a la classe.	Valoració de la qualitat del text i de la informació que aporta. Identificació de l'adequació de la informació seleccionada respecte al propòsit de la lectura, amb ajut del mestre i la cooperació d'altres alumnes. Cerca de possibles solucions a les dificultats de comprensió (com la relectura d'una paraula o un grup de paraules, fer-se preguntes sobre el text, fer-ne resums, o ajustar la velocitat de lectura), amb ajut del mestre i en cooperació amb altres alumnes. Valoració del procés de lectura i del grau de comprensió dels textos llegits, escoltats o visionats, amb les preguntes del mestre o amb pautes elaborades cooperativament.	Valoració de la qualitat del text i de la informació que aporta, qüestionant-ne la fiabilitat. Identificació de l'adequació de la informació seleccionada respecte al propòsit de la lectura, cooperant amb altres alumnes. Cerca de possibles solucions a les dificultats de la comprensió (com la relectura d'una paraula o un grup de paraules, fer-se preguntes sobre el text, fer-ne resums, ajustar la velocitat de la lectura, continuar llegint i entendre la paraula pel context, etc.), en col·laboració amb altres alumnes. Valoració del procés de lectura i del grau de comprensió dels textos llegits, escoltats o visionats, amb l'ajut de pautes elaborades amb altres alumnes.
ACTITUDS I VALORS		
Valoració de la importància dels textos escrits i multimodals com a mitjans de transmissió de la cultura i per conèixer el món i els altres. Interès per identificar les	Valoració de la importància d'accedir als textos escrits i multimodals com a mitjans de transmissió de la cultura i per conèixer el món i els altres. Constància en la cerca de les	Valoració de la importància d'accedir als textos escrits i multimodals com a mitjans de transmissió de la cultura i per conèixer el món i els altres. Constància en la cerca

informacions bàsiques per resoldre les tasques escolars a través de la lectura compartida de textos escrits multimodals. Voluntat per superar, amb l'ajut i les preguntes del mestre, els problemes de comprensió de la lectura de textos escrits multimodals. Voluntat per donar sentit als textos escrits multimodals als quals es té accés.	informacions necessàries per resoldre les tasques escolars a través de la lectura de textos escrits multimodals. Voluntat per superar, amb l'ajut del mestre, els problemes de comprensió de la lectura de textos escrits multimodals. Voluntat per donar sentit als textos escrits multimodals d'ús escolar o no, i implicació en la interpretació crítica.	d'informació per a la solució de tasques escolars o de la vida quotidiana a través de la lectura de tota mena de textos escrits multimodals. Voluntat per superar, podent col·laborar amb altres alumnes, els problemes de comprensió de la lectura de textos escrits multimodals. Voluntat per donar sentit als textos escrits multimodals d'ús escolar o no, i implicació en la interpretació i anàlisi crítica, tenint en compte la seva finalitat.
---	---	---

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

En la mobilització dels recursos de la competència lectora, aquests recursos han d'estar inserits en projectes o tasques que els atorguin sentit, és a dir, en situacions complexes de comunicació. Es llegeix per a una finalitat determinada, ja sigui per obtenir informació puntual o detallada per resoldre alguna tasca, per veure diferents posicions davant una situació, per analitzar el text com a model de gènere textual que cal reproduir, per obtenir plaer, etc. Aquesta finalitat no solament dona significativitat a la lectura, sinó que obliga a escollir una estratègia lectora específica que s'hi adequi, i aporta un criteri (sentit crític) amb què es justifica la validesa d'un text; en aquest cas per la seva funcionalitat en la resolució d'una situació comunicativa real.

Tal com s'ha explicat al començament del programa, aquesta competència, així com les altres, respon a un procés de reflexió i regulació sobre la mateixa acció competencial mentre es duu a terme; metacognició que no necessàriament segueix un ordre cronològic. Així, tenim recursos com l'anàlisi i l'adequació a la situació comunicativa i a la tasca que s'ha de fer, per adaptar-ne l'estratègia lectora; com la formulació i la comprovació d'hipòtesis (anticipació del significat a partir dels coneixements previs, ja siguin sobre la distribució i el tipus d'informació en els diferents gèneres textuais com sobre el coneixement del món); o, finalment, recursos de regulació, com la valoració del procés lector en relació amb els resultats. Aquests recursos s'han d'ensenyar i aprendre a mobilitzar, i l'aprenentatge es fa per modelatge a través de la interacció, és a dir, per mitjà de la conversa entre mestre i alumnes o entre alumnes que verbalitzen el procés que s'ha seguit.

La competència lectora, doncs, pel fet de construir-se servint-se del modelatge, es vehicula a través de la competència oral. Si l'ensenyament-aprenentatge de la llengua té un clar paper transversal com a mitjà de transmissió i aprehensió del coneixement en les altres disciplines, l'oralitat és transversal dins de l'ensenyament-aprenentatge de les llengües. Cal assenyalar també que la competència lectora i la competència escrita formen l'eix indissoluble de l'escriptura (recepció-producció). Alguns recursos que apareixen en l'apartat de comprensió i anàlisi són els que identifiquen, comprenen i analitzen les estructures i característiques pròpies dels gèneres textuais, que es constitueixen en vehicle de transmissió de la informació. La lectura analítica de gèneres textuais diversos al llarg de la primera ensenyança no solament és un esglaió en l'aprofundiment de la interpretació lectora, sinó que esdevé alhora un recurs per a la competència de l'escriptura. L'escriptura, al mateix temps, esdevé un recurs per a la competència lectora, ja que l'estructura externa i interna d'un text distribueix la informació d'una determinada manera, consensuada culturalment, i en facilita la localització, de la mateixa manera que les característiques pròpies de cada gènere es defineixen per la manera de transmetre aquesta informació i el tipus d'informació que es pot anticipar. Certament, no cal dir que sempre s'ha utilitzat la lectura d'un tipus de text determinat com a model per reproduir-lo en l'escriptura. Tota la informació sobre gèneres textuais es troba al bloc5.

Caldrà preveure l'accés de l'alumnat a varietat de materials per a la lectura, entesos com a eina per solucionar projectes o situacions problema, i fer possible així una reflexió i anàlisi sobre com s'organitzen, sigui en format paper o digital. També des de l'inici caldrà motivar i fomentar que l'alumnat vegi la necessitat d'usar diccionaris, analògics o digitals adequats a l'edat, com a eines per facilitar la comprensió lectora. Serà oportú acompanyar els nois i noies en el coneixement de la seva estructura i de la seva utilitat amb activitats que en facilitin l'ús, sobretot al cicle superior. També caldrà, des del segon cicle, afavorir que coneguin les biblioteques escolars i que hi vagin, com a pas per crear l'hàbit d'usar les biblioteques del seu entorn i les virtuals, proposant activitats que ho facilitin.

Quant al primer cicle, hi ha un apartat centrat en l'aprenentatge del codi escrit (lectoescriptura). El primer que cal tenir en compte és que aquest aprenentatge, com s'ha dit en parlar de la competència, s'ha de proposar en activitats funcionals i significatives de lectoescriptura (en el marc de projectes o similars) que donin sentit i motivació al treball de conèixer les lletres i el so que representen, la relació entre so i grafia, i la descodificació i codificació del codi escrit (paraules i textos) per arribar a comprendre els diferents discursos escrits, que facilitaran l'alfabetització dels alumnes. Això es pot fer seguint diversitat de mètodes, però sempre tenint en compte la relació entre la lectura i l'escriptura i, sobretot, partint de la seva funcionalitat. A més, caldrà tenir molt en compte la necessària oralització de tot el que es vagi fent. La conversa hauria de ser l'eix per preparar la lectura, per fer-ne el seguiment i, al final del procés, per construir el significat.

Ja des de l'inici del procés d'iniciació a la lectoescriptura, la lectura en veu alta o expressiva ajuda a establir la relació entre sons i grafies, facilita la intervenció del docent en cas de dificultats i evidencia el procés mateix de la lectura. A més, la fluïdesa de la lectura, en veu alta i silenciosa, és un element que, malgrat no ser l'únic, afavoreix tot el procés lector i és una bona eina per ensenyar la competència lectora, atès que pot ajudar a explicitar-ne els mecanismes i els processos i possibilita la intervenció del docent. Recordem que la realització d'una bona lectura expressiva, sempre preparada amb més o menys temps, palesa la comprensió del text i esdevé, a la vegada, el punt d'unió amb la competència oral (dicció, entonació, etc.).

Cal fomentar la reflexió sobre els passos de la lectura (delimitació dels objectius, activació de coneixements previs, elaboració d'hipòtesis i verificació del sentit global del text per anar suggerint noves hipòtesis, fer-se preguntes, identificació de les informacions principals, fer resums...), cosa que es facilitarà amb la lectura en veu alta col·lectiva de varietat de documents impresos o digitals.

També caldrà preveure activitats puntuals centrades en el domini de determinats recursos, com les d'anàlisi dels textos, cerca de les idees principals i secundàries i identificació de les parts del text segons el seu gènere. En aquesta mateixa línia caldrà insistir en la regulació i l'autoregulació del procés de lectura fomentant que els alumnes comparteixin els coneixements que estan elaborant i que ajudin altres alumnes en aquesta elaboració.

Les actituds, com bé recorda PISA, són recursos clau en el procés lector. La implicació i motivació de l'alumnat en la lectura com a eina d'aprenentatge afavorirà el domini progressiu de la competència lectora i facilitarà la voluntat i la constància en l'aprenentatge. S'han de proporcionar textos multimodals variats adequats a l'etapa madurativa de l'alumne. S'ha de donar sentit a la lectura treballant-la dins de situacions comunicatives reals properes als interessos dels alumnes. I s'han d'ensenyar de manera explícita diverses estratègies de lectura i de recuperació de la informació que també es tindran en compte a l'hora d'idear les situacions. Els textos multimodals inclouen tots els llenguatges utilitzats en la seva forma gràfica; per tant, cal tenir en compte també, en el procés d'ensenyament-aprenentatge, els diagrames, les taules, els gràfics, etc. que formin part del text. Evidentment, també s'han de tenir en compte tant els textos dinàmics (hipertextos) com els fixos (impresos). Finalment, també s'hi inclou tant la lectura per obtenir informació com la lectura literària, els recursos de la qual apareixen al bloc 4, tant en la seva dimensió receptiva com productiva.

Bloc 3. Escriptura

Aquest bloc presenta els recursos que fan possible que l'alumnat es comuniqui per escrit en una varietat de situacions escolars i extraescolars, de manera individual o col·lectiva. S'afavoreix el domini d'aquests recursos amb activitats d'escriptura amb finalitats socials concretes i significatives per als alumnes. L'objectiu és que puguin expressar-se i comunicar-se amb d'altres persones, a fi de participar en interaccions i produccions escrites o multimodals.

Els alumnes es familiaritzen progressivament amb el procés d'escriptura, que inclou la intenció comunicativa i el que es vol comunicar, l'anàlisi del context i la selecció de les eines, la planificació, la redacció, la revisió i la presentació de les seves produccions. Aprenen també a aplegar elements de diversa mena (escrits, gràfics, visuals i sonors) per a compondre, complementar, ampliar o mediar textos multimodals.

Al primer cicle, el descobriment de les eines, les normes i les possibilitats de l'escriptura implica utilitzar lletres, paraules i textos breus de manera graduada, contextualitzada i significativa. Els recursos permeten controlar millor els gestos de l'escriptura i descobrir i emprar l'estructuració de les frases i els paràgrafs i les principals convencions ortogràfiques del català, així com l'organització de l'espai gràfic, sigui físic o digital. En aquest cicle predominen les produccions de textos narratius.

Al segon cicle, s'amplia el ventall de gèneres amb textos descriptius, expositius i instructius bàsics. Els recursos tenen en compte el context de comunicació, els objectius, els destinataris del text i els registres lingüístics, així com l'adequació, la correcció i la claredat de l'escriptura. Es presta més atenció a les característiques dels escrits multimodals analògics i digitals, així com a les possibles combinacions i transformacions.

Al tercer cicle, els alumnes escriuen cada vegada de manera més autònoma, tot i que reben l'ajuda d'altres persones per a millorar els seus textos, i l'elaboració de textos compartits continua sent clau per al desenvolupament de l'escriptura. Als gèneres que ja produeixen, s'hi afegeixen textos d'opinió i explicatius més complexos, per exemple històrics o documentals. Es té més en compte la fiabilitat del text gràcies a la cerca d'informació, i es fa als alumnes més conscients de la utilització de convencions pròpies al gènere textual. Es posa el focus en l'organització pertinent del text i la combinació d'elements dels textos multimodals, així com en la qualitat global i detallada de la producció final.

Bloc 3. Escriptura

1r CICLE	2n CICLE	3r CICLE
FETS I CONCEPTES		
Els gèneres textuais escrits que apareixen al bloc 5. Formes de presentació dels textos i les seves característiques: títols, il·lustracions, marges, numeració, etc. Els passos per redactar textos: planificació, concreció oral del que s'ha d'escriure, escriptura (codificació i descodificació) i revisió de l'escrit. Les fonts i els canals d'obtenció de la informació: els textos escrits, l'observació directa o visionada i la conversa, entre	Els gèneres textuais escrits que apareixen al bloc 5. Formes de presentació dels textos: títols, text, il·lustracions, etc. Les variacions segons el text (llibre, diari, revista) i les característiques dels textos digitals i d'Internet. Els passos per redactar textos: planificació, concreció oral del que s'ha d'escriure, organització de les idees (guions i esquemes), escriptura (textualització) i revisió de l'escrit o text multimodal. Les fonts i els canals d'obtenció	Els gèneres textuais escrits que apareixen al bloc 5. Formes de presentació dels textos: títols, text, il·lustracions, etc. Les variacions segons el text (llibre, diari, revista) i les característiques dels textos digitals i d'Internet. Els passos per redactar textos: planificació, concreció oral del que s'ha d'escriure, organització de les idees (guions i esquemes), escriptura (textualització) i revisió de l'escrit o text multimodal. Les fonts i els canals d'obtenció de la informació: els textos

altres. Els signes gràfics: les lletres, els dígrafs, les majúscules i les minúscules, les vocals i les consonants, els accents, el punt i la coma.	de la informació: els textos escrits, els textos audiovisuals i l'observació directa, visionada i a través d'Internet, entre altres. Els signes gràfics: les lletres, els dígrafs, les majúscules i les minúscules, les vocals i les consonants, els accents, el punt, la coma, el punt i a part, els guionets, l'interrogant i l'admiració.	escrits, els textos audiovisuals i l'observació directa, visionada i a través d'Internet, entre altres. Els signes gràfics: les lletres, els dígrafs, les majúscules i les minúscules, les vocals i les consonants, els accents, el punt, la coma, el punt i a part, els guionets, l'interrogant i l'admiració.
---	--	---

PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB LA INICIACIÓ A L'ESCRITURA

Esriptura memoritzada de paraules properes a l'estudiant (el nom propi, el nom dels seus amics, etc.). Desenvolupament de la consciència fonològica (segmentar frases en paraules, jocs amb rimes, segmentar les paraules en síl·labes i les síl·labes en sons/fonemes). Aplicació de la mecànica de representació del codi escrit: escriptura de paraules conegudes segons els principis de la codificació fonològica (escriptura natural). Discriminació fonètica dels sons que corresponen a les grafies de la llengua catalana. Identificació i memorització de totes les lletres (noms i sons). Relació entre les grafies i els sons que són de correspondència unívoca: vocals tòniques. Separació de paraules en l'escriptura de frases senzilles. Correcció d'errors ortogràfics assenyalats pel mestre, comesos en frases curtes i paraules senzilles d'ús freqüent. Reproducció, en lletra lligada llegible, d'un text breu, respectant la puntuació i una bona presentació. Respecte pels lligams entre les lletres i els espais entre les paraules. Control i execució del gest en la transcripció de paraules conegudes, frases simples i textos breus, de manera que siguin llegibles, amb pauta o sense.		
--	--	--

PROCEDIMENTS PER A LES SITUACIONS D'ESCRITURA

Planificació de l'escriptura

Delimitació, amb altres alumnes i amb ajut del mestre, de la finalitat, del destinatari i del tema del text que s'ha de redactar.

Participació en la conversa sobre el procés d'escriptura que es durà a terme, per prendre consciència dels passos que cal seguir per redactar.

Activació de coneixements sobre el tema treballat, ordre i organització del tema per facilitar l'escriptura posterior amb converses guiades per el mestre.

Elecció, amb altres alumnes i amb ajut constant del mestre, del suport i del gènere textual del text (dels que apareixen al bloc 5) adients a la finalitat i la situació comunicativa.

Mobilització dels recursos lingüístics i culturals adquirits, amb l'ajuda dels que són comuns a les llengües d'ús.

Concreció, amb altres alumnes i amb la guia del mestre, del tema i del propòsit comunicatiu del text.

Participació en la conversa sobre el procés d'escriptura que es durà a terme, per prendre consciència dels passos que cal seguir per redactar.

Activació dels coneixements sobre el tema treballat i sobre la forma d'escriure'l amb pluja d'idees i converses guiades pel mestre.

Tria, amb altres alumnes i amb la guia del mestre, del format, del suport i del gènere textual del text (dels que apareixen al bloc 5) adients a la finalitat i la situació comunicativa.

Realització conjunta de guions orals o escrits d'escriptura, amb l'ajut del mestre, per concretar el contingut i la forma del text.

Elaboració conjunta, amb ajut del mestre, de les pautes i els criteris de bona redacció dels textos.

Mobilització dels recursos lingüístics i culturals adquirits, amb l'ajuda dels que són comuns a les llengües d'ús.

Concreció del tema del text, i precisió del propòsit comunicatiu que porta a produir-lo, considerant el receptor-lector potencial.

Activació dels coneixements que es tenen dels passos que s'han de seguir per redactar un text.

Activació dels coneixements del tema que s'està treballant i sobre el qual es vol escriure.

Tria, amb altres alumnes, del mitjà, format i suport, i del gènere textual (dels que apareixen al bloc 5) més adequats per arribar al receptor i aconseguir l'objectiu de l'escriptura.

Realització conjunta de guions orals o escrits d'escriptura, amb l'ajut del mestre, per concretar el contingut i la forma del text.

Elaboració conjunta de pautes i els criteris de bona redacció dels textos.

Mobilització dels recursos lingüístics i culturals adquirits, amb l'ajuda dels que són comuns a les llengües d'ús.

Generació d'idees per a l'escriptura

Recerca, cooperativa i amb la guia del mestre, d'informació i material gràfic necessaris per redactar el text.

Utilització, amb molt d'ajut del mestre o altres persones, de diferents fonts: observació directa o indirecta, lectures senzilles, visionats i converses amb altres persones.

Recerca, cooperativa amb altres alumnes o persones i amb la guia del mestre, de la informació i el material gràfic necessaris per redactar el text, seguint els guions elaborats a l'aula.

Utilització, amb ajut del mestre i col·laborant amb altres alumnes, de diferents fonts i canals d'informació per elaborar textos (entrevistes o enquestes senzilles i molt guiades, observacions directes o indirectes, lectures comentades, documents audiovisuals, etc.).

Elaboració conjunta, amb la guia del mestre, de preguntes per a les entrevistes, de petites enquestes i de guions d'observació per recarcar informació.

Emmagatzemament de la

Recerca, cooperativa amb altres alumnes o persones, de la informació i el material gràfic necessaris per redactar el text, seguint els guions elaborats a l'aula.

Utilització, col·laborant amb altres alumnes, de fonts i canals d'informació diversos (entrevistes, enquestes, observacions directes o indirectes, lectures comentades, documents audiovisuals, etc.) que permetin recollir idees per a l'escriptura.

Elaboració conjunta i amb ajut del mestre de preguntes per a les entrevistes i les enquestes i de guions d'observació per recarcar informació.

Emmagatzemament de la informació, les dades i els

	informació, les dades i els materials recollits per poder-los utilitzar en la redacció i l'elaboració del text.	materials recollits per poder-los utilitzar en la redacció i l'elaboració del text.
Organització del text multimedial		
Representació i valoració de les idees que es volen escriure amb la finalitat d'afavorir l'organització lògica del text que s'ha d'escriure. Selecció, amb el seguiment del mestre, d'estructures textuais molt senzilles (vegeu el bloc 5). Selecció ajustada, amb ajut del mestre, del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.	Concreció i valoració de la pertinència de les idees i de les seves relacions, seguint o reelaborant els guions produïts per a la redacció. Utilització, amb ajut del mestre i amb altres alumnes, d'esquemes que permetin ordenar les idees en els paràgrafs i les parts dels textos. Selecció de l'estructura textual (vegeu el bloc 5) més adequada al que es vol escriure. Selecció coherent, amb l'ajut del mestre, del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.	Concreció i valoració de la pertinència de les idees i de les seves relacions, seguint o reelaborant els guions produïts per a la redacció. Utilització d'esquemes que permetin ordenar les idees en els paràgrafs i les parts dels textos. Selecció de l'estructura textual (vegeu el bloc 5) més adequada al que es vol escriure. Selecció coherent del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.
Organització del text multimedial		
Representació i valoració de les idees que es volen escriure amb la finalitat d'afavorir l'organització lògica del text que s'ha d'escriure. Selecció, amb el seguiment del mestre, d'estructures textuais molt senzilles (vegeu el bloc 5). Selecció ajustada, amb ajut del mestre, del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.	Concreció i valoració de la pertinència de les idees i de les seves relacions, seguint o reelaborant els guions produïts per a la redacció. Utilització, amb ajut del mestre i amb altres alumnes, d'esquemes que permetin ordenar les idees en els paràgrafs i les parts dels textos. Selecció de l'estructura textual (vegeu el bloc 5) més adequada al que es vol escriure. Selecció coherent, amb l'ajut del mestre, del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.	Concreció i valoració de la pertinència de les idees i de les seves relacions, seguint o reelaborant els guions produïts per a la redacció. Utilització d'esquemes que permetin ordenar les idees en els paràgrafs i les parts dels textos. Selecció de l'estructura textual (vegeu el bloc 5) més adequada al que es vol escriure. Selecció coherent del material gràfic que ha d'il·lustrar el text.
Textualització		
Presentació de tots els recursos, informacions i gràfics seleccionats prèviament. Ús funcional de les marques d'organització del text: el títol i el punt final. Ús funcional dels mecanismes de cohesió i dels connectors o marcadors textuais (vegeu el bloc 5). Aplicació dels recursos lingüístics, textuais i expressius, verbals i no verbals, específics	Presentació de la informació i els materials gràfics seleccionats i organitzats prèviament, tenint en compte el tema, el receptor i la intenció comunicativa. Ús funcional de les marques d'organització del text: títol, paràgrafs i marges. Ús funcional dels mecanismes de cohesió i dels connectors o marcadors textuais (vegeu el bloc 5). Aplicació dels recursos	Presentació de la informació i els materials gràfics seleccionats i organitzats prèviament, tenint en compte el tema, el receptor i la intenció comunicativa. Ús funcional de les marques d'organització del text: títol, subtítols, apartats, paràgrafs i marges. Ús funcional dels mecanismes de cohesió i dels connectors o marcadors textuais (vegeu el bloc 5).

dels gèneres textuais que apareixen al bloc 5. Esriptura del text amb el títol i el text tenint cura de la presentació (cal·ligrafia, estructura de la pàgina, línies...). Ús de les funcions més bàsiques dels processadors de text.	lingüístics, textuais i expressius, verbals i no verbals, específics dels gèneres textuais que apareixen al bloc 5. Esriptura del text segons les característiques bàsiques del gènere textual (títol, cos del text i conclusió) respectant-ne la presentació en paràgrafs diferents. Ús de la numeració o els guionets com a recurs per a seqüenciar les accions en la redacció d'alguns gèneres textuais. Ús dels recursos bàsics dels programes de tractament de text incloent-hi les funcions relacionades amb els elements gràfics. Valoració, amb l'ajut del mestre i en col·laboració amb altres alumnes, de diverses formes de presentar la informació i selecció de la que sembli més adient tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura. Realització, conjunta amb l'ajut del Mestre, de la producció i la postproducció de textos audiovisuals a partir dels guions i els guions il·lustrats amb què s'ha preparat el text.	Aplicació dels recursos lingüístics, textuais i expressius, verbals i no verbals, específics dels gèneres textuais que apareixen al bloc 5. Esriptura del text amb la formalitat de la situació comunicativa i de l'estructura pròpia del gènere textual (veure el bloc 5). Ús d'elements gràfics com el subratllat, la mida de la lletra, l'interlineat, els marges, etc. per diferenciar els components del text. Ús dels recursos bàsics dels programes de tractament de textos, incloent-hi les funcions relacionades amb els elements gràfics. Valoració, amb altres alumnes, de diverses formes de presentar la informació, i selecció de la que sembli més adient tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura i el format i el suport del text. Realització, conjunta de la producció i la postproducció de textos audiovisuals a partir dels guions i els guions il·lustrats amb què s'ha preparat el text.
Regulació del procés i revisió de l'escriptura		
Relectures i revisió del text multimodal creat durant tot el procés d'escriptura. Ús d'eines i instruments per facilitar l'escriptura correcta de les paraules i per revisar-ne l'ortografia, amb ajut del mestre. Revisió de la qualitat de la presentació dels textos, amb el mestre i altres alumnes, amb una atenció especial al traç i la cal·ligrafia.	Ús de l'escriptura d'esborranys i de la reescriptura com a eina per millorar el procés de redacció. Relectures i correccions del text multimodal durant tot el procés d'escriptura. Revisió final de textos escrits o audiovisuals per corregir la coherència, la cohesió, la sintaxi, el lèxic, l'ortografia i la presentació del text o les normes específiques del gènere audiovisual, segons el guió acordat a la classe. Reformulació conjunta dels textos, amb ajut del mestre, per millorar la comunicació. Ús d'eines i instruments per facilitar la revisió i la correcció de les pròpies produccions escrites o audiovisuals (regles conegudes, diccionaris, llibretes personals, corrector incorporat en un processador de textos,	Ús de l'escriptura d'esborranys i de la reescriptura com a eina per millorar el procés de redacció. Relectures i correccions del text multimodal, durant tot el procés d'escriptura, amb l'ajuda del guió i les pautes fets a l'inici del procés. Revisió final de textos escrits o audiovisuals per corregir la coherència, la cohesió, la sintaxi, el lèxic, l'ortografia i la presentació del text o les normes específiques del gènere audiovisual, segons el guió acordat a la classe. Reformulació individual o en grup dels escrits i dels audiovisuals, amb ajut del mestre, per millorar la comunicació. Ús d'eines i instruments per facilitar la revisió i la correcció de les pròpies produccions escrites

	bases d'orientació, etc.). Revisió de la qualitat de la presentació dels textos segons el suport i el format (disposició, lletra, cal·ligrafia, etc.) amb el mestre i altres alumnes	o audiovisuals (regles conegudes, deducció per comparació, associació de paraules, llibretes personals, consultes, diccionaris, corrector incorporat en un processador de textos, bases d'orientació, entre altres). Revisió de la qualitat de la presentació dels textos segons el suport i el format (disposició, paginació, tipus de lletra, cal·ligrafia...).
Mediació		
Integració, amb ajuda del mestre i d'altres companys, de recursos que millorin la comprensió de les pròpies produccions escrites. Participació en les activitats escrites afavorint les produccions dels altres interlocutors.	Integració, amb ajuda del mestre i d'altres companys, d'estratègies de mediació (reformulacions de frases, canvis de vocabulari, etc.) en les pròpies produccions escrites per afavorir la comprensió dels destinataris. Participació en les activitats escrites afavorint les produccions dels altres interlocutors per tal que siguin més clares i coherents.	Integració d'estratègies de mediació (reformulacions de frases, canvis de vocabulari, aclariments, recursos d'altres llengües, etc.) en les pròpies produccions escrites per afavorir la comprensió dels destinataris. Participació en les activitats escrites afavorint les produccions dels altres interlocutors i ajudant-los en el procés d'escriptura.
ACTITUDS I VALORS		
Interès per aprendre a escriure i per redactar textos útils i significatius de forma clara i entenedora. Interès per experimentant amb eines digitals d'escriptura. Valoració dels avenços de cadascú en escriptura. Confiança en un mateix per poder millorar en les produccions pròpies, amb el suport del mestre. Voluntat de tenir cura de l'estètica de la presentació dels textos escrits i mantenir-la, amb la guia i l'ajut del mestre.	Valoració de l'escriptura, en totes les modalitats i els suports, com a eina per crear el coneixement i per comunicar-se amb altres persones. Interès a participar en l'elaboració de produccions audiovisuals, amb l'ús de tecnologies digitals, com a eines per crear el coneixement i per comunicar-se amb altres persones. Valoració dels avenços de cadascú en l'escriptura i presa de consciència, amb ajut del mestre, de les pròpies mancances. Confiança en un mateix per poder millorar en les produccions pròpies, amb suport del mestre. Respecte a les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques del suport paper i del digital triat, amb l'ajut del mestre. Voluntat de tenir cura de l'estètica de la presentació dels textos escrits i mantenir-la, amb ajut del mestre.	Valoració de l'escriptura, en totes les modalitats i suports, com a eina per crear el coneixement i per comunicar-se amb altres persones. Interès a participar en l'elaboració de produccions audiovisuals, amb l'ús de tecnologies digitals, com a eines per crear el coneixement i per comunicar-se amb altres persones. Valoració dels avenços de cadascú en l'escriptura, amb consciència de les pròpies mancances i de la capacitat de superar-les. Confiança en un mateix per poder millorar les produccions pròpies. Respecte a les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques del suport paper i del digital triat. Voluntat de tenir cura de l'estètica de la presentació dels textos escrits en suport paper i digital i mantenir-la.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Com ja s'ha dit en parlar de la competència, les activitats d'escriptura a l'aula han de plantejar-se en situacions comunicatives clares i tan autèntiques com sigui possible (sense oblidar la dimensió lúdica), per tal que siguin significatives i motivadores, és a dir, properes a les inquietuds dels alumnes. És evident, però, que també caldrà proposar activitats que se centrin a dominar determinats recursos concrets, per exemple en l'inici de la lectoescriptura. En tot el que es faci per ensenyar a escriure serà cabdal l'ús de la conversa com a base per reflexionar sobre el procés d'escriure i, per tant, caldrà afavorir les interaccions entre docent i alumnes i les interaccions entre alumnes: s'ha de parlar durant tot el procés d'escriptura.

Quant als recursos conceptuals, seguint el que s'ha dit en les competències anteriors, els del bloc 5 són aplicables aquí i, per tant, les orientacions didàctiques són compartides, atès que s'hi concreten els recursos dels gèneres textuais i altres nivells del llenguatge que s'han de conèixer i saber dominar i que cal explicar al llarg dels tres cicles de primera ensenyança. Les activitats que cal dur a terme per dominar els recursos conceptuals que apareixen en l'escriptura són comunes a les que s'han esmentat en parlar de la lectura, ja que, com s'ha dit anteriorment, els dos àmbits es retroalimenten.

Quant als recursos procedimentals que apareixen exclusivament al primer cicle d'ensenyament, els relacionats amb el primer aprenentatge de la lectoescriptura, les activitats són les que s'han proposat en parlar dels recursos procedimentals del bloc 2, que ja incloïen aspectes comuns a l'escriptura. Caldrà, a més, insistir en la importància que les activitats tinguin en compte el receptor i el procés d'escriptura (planificació, textualització i revisió), fent conscient l'alumnat del que s'ha de fer per tal que qui rep el missatge pugui entendre el que se li vol fer arribar. En tot aquest procés, com sempre, les converses seran de gran ajut com a eines per reflexionar i per interioritzar els aprenentatges.

Quant als procediments que es graduen en els tres cicles, és important donar sentit i funcionalitat, ja que s'escriu per dir alguna cosa als altres, i seguir els passos i recursos que assegurin un bon procés d'escriptura (com estan ordenats i organitzats els recursos) amb l'acompanyament de les converses. Aquest acompanyament focalitzat en la interacció és clau en els primers passos de l'escriptura, sobretot per planificar i generar idees. La planificació, sobretot en els primers nivells, cal pensar a fer-la conjuntament, amb tot el grup i amb el docent, per activar el que ja saben els alumnes i per afegir noves maneres d'escriure a partir de les intervencions dels companys. Com a tancament d'aquest treball, caldrà concretar indicadors de bona realització de l'escriptura que els serveixin de guia durant la redacció. En aquest punt caldrà tenir en compte la multimodalitat i, per tant, plantejar que es poden fer servir diversitat de llenguatges, segons el domini que en tingui l'alumnat, que facilitin la forma de representar allò que es vol explicar. D'alguna manera s'ha d'aconseguir que a través del que es parla es puguin fer guions conjunts que serveixin per confeccionar el text i que aquests guions els alumnes els puguin anar creant de forma cada vegada més autònoma.

De la mateixa manera es parlarà del que cal escriure i, a partir del que els alumnes coneixen del tema, se'ls guiarà perquè busquin i consultin fonts d'informació per adquirir nous coneixements. Finalment, amb l'aprofundiment dels continguts, els alumnes hauran d'anar precisant el text i la forma de presentar-lo.

Quant a la textualització caldrà insistir en la reflexió sobre el text per aplicar els recursos que s'han anat identificant durant la lectura de textos per aconseguir l'adequació, la coherència i la cohesió necessàries, emprant el vocabulari, les estructures gramaticals, l'ortografia (recursos del bloc 5) i una presentació clara i ben estructurada que s'atingui al seu nivell d'aprenentatge. En aquesta part del procés tindran un paper central els recursos de regulació del procés: en concret, l'ús d'esborranys i el treball en petit grup per fer conscient l'alumnat de la necessitat de reflexionar per millorar el text. Aquestes activitats seran més eficaces si es fan tenint en compte els indicadors de bona realització que s'han treballat en la planificació, cosa que afavorirà que l'alumnat vagi sent conscient del que escriu i vagi aprenent a millorar-ho.

Totes les activitats que acabem de proposar tenen com a base els recursos de mediació, atès que la cooperació que es proposa en tot el procés d'escriptura només és possible amb el treball i el domini progressiu dels

recursos de mediació, pels quals els nens i nenes ajuden els altres en el procés d'escriptura i revisió en petit grup dels esborranys, que hauran de mirar d'entendre per poder millorar-los.

Quant als recursos actitudinals, caldrà treballar-los i tenir-los molt en compte en el desenvolupament de les converses i interaccions al llarg del procés d'escriptura; són recursos que s'aniran dominant de manera cada vegada més autònoma, sobretot en les activitats cooperatives d'escriptura.

Bloc 4. Literatura

Aquest bloc reuneix recursos necessaris per rebre, mediar, produir manifestacions literàries multimodals interculturals (àlbums il·lustrats, dibuixos animats, contes, representacions teatrals, cançons, etc.), interactuar-hi, de manera individual o col·lectiva. El primer objectiu és permetre als alumnes d'accedir, amb una autonomia creixent, a una gran diversitat d'obres de literatura infantil i juvenil presencials, enregistrades o impreses i analògiques o digitals emmarcades en itineraris literaris diversos, atenent l'edat madurativa, el suport, la temàtica i la diversitat de gustos i nivells de domini de la llengua.

En els tres cicles, els alumnes interactuen amb manifestacions multimodals narratives, poètiques i dramàtiques. L'objectiu fonamental és fer-los conscients o afinar els seus gustos i preferències, però també fer-los accessibles un ventall ampli i actualitzat de produccions literàries infantils i juvenils interculturals.

Cal considerar el paper clau d'aquestes obres per identificar-se, expressar-se, conèixer-se millor, entendre els altres i relacionar-s'hi des de l'obertura a la interculturalitat i a la valoració de la pluralitat de visions i interpretacions. Es dona una gran importància tant a la part més subjectiva de la recepció, les emocions i opinions personals en un context concret, com a la construcció de referències literàries que es poden compartir, a partir de la interacció del grup conversant sobre diferents aspectes de la recepció personal d'obres de literatura infantil i juvenil. És per això que s'han de fomentar activitats d'interacció i de mediació, ja que és a través de la interacció i la mediació amb els companys i la guia atenta del mestre que els alumnes construeixen el sentit plural de l'obra. I és a través d'aquesta mediació que l'alumne passa d'una interacció emotiva i vivencial amb la manifestació literària a identificar i comprendre els recursos literaris que l'han fet possible i a reflexionar (comparació, contrast, opinió) sobre temàtiques vivencials i d'identitat (la por, l'absència, la diversitat), sempre depenent de l'edat madurativa. Aquest procés de comprensió dels recursos literaris que han donat forma a diversitat de temes i han vehiculat pensaments diversos sobre la realitat s'aferma amb l'ús d'aquests recursos i processos per a l'expressió creativa pròpia. La creació literària s'entén com a vehicle de construcció i expressió personal.

Els recursos d'aquest bloc, també, permeten aprendre a treballar de manera autònoma i a col·laborar amb els altres, i a utilitzar i ampliar el repertori lingüístic i cultural en situacions significatives a través de l'apropiació, la difusió i la realització de produccions literàries autèntiques.

Al primer cicle, els alumnes s'entrenen a identificar, a buscar, a trobar, a escollir, a escoltar, a llegir i a visionar textos multimodals de literatura infantil. Aprenen a reconstituir el sentit global de l'obra a partir d'elements concrets i a parar atenció a les seves impressions i emocions. Les seves produccions se centren en la imitació o amplificació d'obres existents amb pautes i ajudes. Juguen amb els llenguatges verbals i no verbals, i comencen a recomanar obres que els agraden.

Al segon cicle, els alumnes tenen més eines i criteris propis per a entendre una obra literària i compartir-ne la recepció. Es familiaritzen amb un ventall més ampli de gèneres literaris. Poden establir relacions entre les obres que ja coneixen, comparar-les i comparar les múltiples recepcions subjectives que poden provocar. Som, doncs, a l'apartat de creació de referents culturals i a la formació de l'acceptació de la pluralitat de veus. Es comença a reflexionar sobre la versemblança i la fantasia, així com sobre les etapes del procés creatiu i les maneres de compartir, difondre o facilitar l'accés a les obres a altres persones. Els recursos permeten inventar, adaptar o parodiar obres literàries, fent transformacions, per exemple, a fi de fer-les passar d'un gènere a un altre, o fent canvis de format i suports, entre d'altres.

Al tercer cicle, els alumnes accedeixen de manera cada vegada més autònoma a les obres de literatura infantil i juvenil adequades a la seva edat. S'entrenen a entendre la intenció literària de l'obra, les seves dimensions implícites o simbòliques. Es tracta d'identificar punts de vista diferents, les evolucions dels personatges i els seus sentiments dintre d'una mateixa obra, o les relacions entre ficcions i realitats. S'aprèn a observar detalls concrets del procés creatiu i a prendre decisions del mateix ordre en les seves produccions.

A l'hora de rebre, mediar o crear, els recursos permeten actuar, sentir, escollir i expressar-se de manera cada cop més precisa i reflexiva, així com adquirir una experiència personal i responsable de la creació literària.

Bloc 4. Literatura

1r CICLE	2n CICLE	3r CICLE
FETS I CONCEPTES		
Textos literaris narratius: contes, llegendes, mites, faules, relats d'aventures o de viatges, novel·les i novel·les curtes, memòries i biografies, etc. Textos literaris poètics: dites i refranys; endevinalles i xarades; poemes; cançons, lletres i clips musicals; eslògans; grafitis; corrandes, gloses i slams; acróstics; cal·ligrames; poesies visuals, etc. Textos literaris dramàtics: còmics, fotonovel·les, esquetxos, curtmetratges, vídeos d'aficionats en línia, obres de teatre i titelles (dramas, comèdies, paròdies, etc.), dibuixos animats, pel·lícules (dramas, comèdies, films històrics, etc.), sèries, tràilers de pel·lícules, etc.		
Els mitjans d'accés, els suports i els llocs que permeten accedir a les obres literàries. Els elements característics de les obres literàries segons el seu suport (títol, portades, cartell, data, etc.). La forma i el contingut de les obres literàries i les seves característiques estètiques (sons, imatges, espais, accions, mirades, llenguatge, etc.). El procés creatiu: les etapes principals, els mitjans, suports o llenguatges (verbal, no verbal, visual, sonor, etc.).	Els mitjans d'accés, els suports i els llocs que permeten accedir a les obres literàries. Elements característics de les obres literàries segons el suport (títol, portades, cartell, data, etc.). La forma i el contingut de les obres literàries i les seves característiques estètiques (sons, imatges, espais, accions, mirades, llenguatge, etc.). El procés creatiu: les etapes principals, els mitjans, suports o llenguatges (verbal, no verbal, visual, sonor, etc.), els efectes estètics i l'experiència creativa.	Els mitjans d'accés, els suports i els llocs que permeten accedir a les obres literàries. Elements característics de les obres literàries segons el seu suport (títol, portades, cartell, data, etc.). La forma i el contingut de les obres literàries i les seves característiques estètiques (sons, imatges, espais, accions, mirades, llenguatge, etc.). El procés creatiu: les etapes principals, els mitjans, suports o llenguatges (verbal, no verbal, visual, sonor, etc.), els efectes estètics i l'experiència creativa.
PROCEDIMENTS		
Accés a obres literàries		
Descobriments de gèneres literaris (contes, àlbums il·lustrats, poemes, etc.) en suports i formats diversos (llibres, discos, vídeos, etc.). Descobriments d'alguns llocs que permeten accedir a obres literàries: biblioteca de l'aula o de l'escola, biblioteca pública, cinema, teatre, etc. Selecció guiada d'obres literàries adequades a l'edat de l'alumne, els seus gustos i interessos del moment.	Descobriments de gèneres literaris (contes, àlbums il·lustrats, poemes, etc.) en suports i formats diversos (llibres, discos, vídeos, etc.). Descobriments d'alguns llocs que permeten accedir a obres literàries: biblioteca de l'aula o de l'escola, biblioteca pública, cinema, teatre, etc. Selecció guiada d'obres literàries adequades a l'edat de l'alumne, els seus gustos i interessos del moment.	Reconeixement dels gèneres literaris (novel·la, poema, còmic, pel·lícula, etc.) en suports i formats diversos (llibres, arxius digitals, vídeos, etc.). Distinció entre productes analògics i digitals, amb els seus inconvenients, avantatges i possibilitats. Coneixement dels llocs, fonts, mitjans i tecnologies que permeten accedir a obres literàries, amb les seves condicions: biblioteques i mediateques, cinemes, teatres, catàlegs de biblioteques, biblioteques digitals, aplicacions i webs, plataformes audiovisuals,

		etc. Selecció autònoma d'obres literàries adequades a l'edat de l'alumne i els seus gustos i interessos del moment, encara que pugui accedir al guiatge d'adults (docents, bibliotecaris...) i a les opinions i els consells d'altres nens. Identificació de la llengua original de la manifestació literària i del seu context cultural.
Recepció d'obres literàries: comprensió i anàlisi d'obres literàries		
Identificació dels components de l'obra: continguts lingüístics escrits o orals, imatges, sons, gestos i moviments, etc. Comprensió i reconstrucció individual o col·lectiva del sentit global de l'obra. Relació d'elements de l'obra amb històries, llocs o personatges que els alumnes ja coneixen. Distinció molt general entre ficció i no-ficció.	Identificació dels components de la manifestació literària: continguts lingüístics escrits o orals, imatges, sons, gestos i moviments, etc. Identificació del gènere literari (de ciència-ficció, romàntic, humorístic, d'aventura, etc.). Comprensió i reconstrucció individual o col·lectiva del sentit global de l'obra basada en els elements verbals i no verbals, els continguts i els efectes provocats. Relació de l'obra amb altres obres literàries que tenen elements temàtics, simbòlics o estètics en comú. Comparació entre adaptacions, versions o interpretacions d'una mateixa història o d'un mateix tema en obres senzilles o molt conegudes. Reconeixement d'històries, personatges i universos de ficció de la literatura infantil i juvenil. Distinció global entre ficció i no-ficció, autor i narrador, actor i personatge, llocs i esdeveniments imaginaris i llocs reals i esdeveniments versemblants.	Identificació dels components de la manifestació literària (continguts lingüístics escrits o orals, imatges, sons, gestos i moviments, etc.) i del paper que tenen a l'obra. Identificació del gènere literari (ficció realista, històrica, romàntica, humorística, de ciència-ficció, d'aventura, etc.) amb les seves funcions i característiques principals. Comprensió i reconstrucció individual o col·lectiva del sentit global de l'obra basada en els elements verbals i no verbals, els continguts i els efectes provocats. Recerca d'elements verbals i no verbals, visuals i multimèdia que ajuden a comprendre la part implícita i simbòlica de l'obra. Identificació de la intencionalitat global de l'obra distingint-la de les opinions de personatges concrets. Comparació de l'obra amb altres obres literàries que tenen elements temàtics, simbòlics o estètics en comú. Comparació entre adaptacions, versions o interpretacions d'una mateixa història o d'un mateix tema en obres conegudes i anàlisi de les diferències de continguts, de punts de vista, dels papers dels personatges, etc. Reconeixement d'històries, personatges i universos de ficció de la literatura infantil i juvenil. Distinció global entre ficció i no-ficció, autor i narrador, actor i personatge, llocs imaginaris i llocs reals, esdeveniments versemblants i esdeveniments

		fantàstics.
Recepció d'obres literàries: interpretació, reacció i valoració d'obres literàries		
Identificació de la impressió general que deixa l'obra a l'alumne i algunes emocions que li provoca. Identificació d'elements de l'obra que agraden a l'alumne o d'altres que no li agraden. Valoració personal de l'obra i dels efectes que li ha provocat a l'alumne.	Identificació de la impressió general que deixa l'obra a l'alumne i algunes emocions que li provoca. Identificació d'elements de l'obra que agraden a l'alumne o d'altres que no li agraden. Valoració personal de l'obra i dels efectes que li ha provocat a l'alumne.	Identificació de les emocions i impressions pròpies suscitées per les obres literàries. Identificació dels elements i les característiques (humor, personatges, estètica, música, etc.) de l'obra que provoquen a l'alumne aquestes emocions i impressions. Comparació del gènere i la intenció amb l'efecte provocat.
		Introspecció per saber si s'identifica personalment o no amb situacions, emocions, personalitats, idees i opinions descrites a l'obra. Valoració personal de l'obra recolzada en la seva interpretació o apreciació subjectiva, il·lustrada amb exemples i la comparació amb altres obres. Participació en debats sobre les possibilitats interpretatives d'una obra literària i replantejament o matisació de l'opinió.
Mediació d'obres literàries		
Explicació i descripció de l'obra amb les seves paraules a altres alumnes o a altres persones. Recomanació directa de les obres que li agraden a l'alumne per fer-les conèixer a altres persones. Citació del títol de l'obra quan es comparteix o se'n citen passatges.	Aportació d'indicis i informacions sobre l'obra (context espacial i temporal, llengua o llengües originals, context cultural, entre d'altres) per presentar-la a d'altres persones. Resum de la trama amb les seves paraules i evocació d'algunes característiques de l'obra a altres alumnes o altres persones. Utilització de recursos multimodals per fer conèixer una obra a d'altres persones (portada, cartell, resum, tràiler, citacions, imatges o extractes, etc.). Citació del títol i dels autors de l'obra quan es comparteix o se'n citen passatges. Reformulació de les aportacions interpretatives i valoratives en interaccions per facilitar-ne la comprensió als companys.	Aportació d'indicis i informacions sobre l'obra (context espacial i temporal, llengua o llengües originals, entre d'altres) per presentar-la a d'altres persones. Resum de la trama amb les seves paraules i evocació d'algunes característiques de l'obra que li semblin importants a l'alumne perquè altres alumnes o persones comprenguin l'obra i en gaudeixin. Utilització de recursos multimodals per fer conèixer una obra a d'altres persones (portada, cartell, resum, tràiler, citacions, imatges o extractes, etc.). Citació del títol i dels autors de l'obra quan es comparteix o se'n citen passatges. Indicació dels llocs físics o digitals, de les referències o dels enllaços que permeten accedir a l'obra. Reformulació de les aportacions

		interpretatives i valoratives en interaccions per facilitar-ne la comprensió als companys.
Producció d'obres literàries		
Imitació o creació d'obres breus basades en temes coneguts i propers, de manera guiada i amb l'ajuda de suports lingüístics, visuals o multimodals. Ús de diferents recursos per desenvolupar la història o el tema de manera clara i coherent. Correcció amb molta ajuda del mestre dels elements que permeten millorar la comprensió de la producció de l'alumne. Valoració global de l'experiència creativa.	Adaptació o invenció semiguada d'obres breus basades en temes de la cultura popular o d'obres literàries de l'entorn de l'alumne amb l'ajuda de suports lingüístics, visuals o multimodals. Estructuració de l'obra mitjançant l'articulació i la combinació d'elements amb atenció a la coherència i la dinàmica de l'obra. Adaptació o creació de continguts i recursos estètics per il·lustrar un tema, situar i desenvolupar una història i expressar emocions. Revisió (canvis, reformulacions, correccions, etc.), amb la guia del mestre, per assegurar la qualitat i comprensió de la producció final. Preparació de la presentació final de l'obra (material, format) tenint en compte el context de publicació, difusió o representació de l'obra. Valoració global de l'experiència creativa (anàlisi de les opcions elegides i descartades durant el treball, identificació dels elements que li agraden a l'alumne i dels que voldria millorar, etc.).	Adaptació o invenció semiguada d'obres basades en temes de la cultura popular o d'obres literàries, amb l'ajuda de diferents suports lingüístics, visuals o multimodals. Estructuració de l'obra mitjançant l'articulació i la combinació de suports lingüístics, visuals o multimodals, tenint en compte la coherència global i els efectes buscats (sorpresa, misteri, humor, dramatització, etc.). Adaptació o creació de continguts i recursos estètics per il·lustrar un tema, situar i desenvolupar una història i expressar emocions segons la intenció comunicativa i estètica. Revisió (precisions, supressions, reformulacions, correccions, etc.) per assegurar la qualitat de l'expressió i facilitar la recepció de la producció final. Preparació de la presentació de l'obra (material, format) tenint en compte el context de publicació, difusió o representació de l'obra. Valoració global de l'experiència creativa (anàlisi de les condicions que han influït sobre la producció final, presentació de les opcions elegides i descartades durant el treball, identificació dels aspectes, les informacions i les experiències que siguin útils a l'alumne per a d'altres creacions).
PROCEDIMENTS ESPECÍFICS DELS TEXTOS LITERARIS NARRATIUS		
Comprensió del sentit global de la història a través del context (lloc/s i temps), els personatges, els esdeveniments, la situació inicial i la conclusió. Caracterització dels personatges: nom, espècie (animal, humà, objecte, etc.), aspecte, veu, caràcter, situacions, funció dins la història, relacions, sentiments, accions, manera d'expressar-se, etc. Valoració personal dels personatges, de la trama i de la forma de narrar els	Anàlisi i interpretació dels aspectes següents: • el context descrit o inventat • els personatges principals i secundaris, amb les seves funcions i relacions • les situacions i els canvis • les emocions, impressions i sentiments • les accions i esdeveniments amb les seves causes i conseqüències Distinció entre elements realistes o versemblants i entre elements	Anàlisi i interpretació dels aspectes següents: • el context descrit o inventat • els personatges principals i secundaris, amb les seves funcions, relacions i evolucions • les situacions i els canvis • les emocions, impressions i sentiments • les perspectives i diferències de punts de vista • les accions i esdeveniments amb les seves causes i conseqüències Distinció entre elements realistes o versemblants (reals o ficticis) i

esdeveniments. Establiment de relacions entre la trama, les situacions, els esdeveniments i els personatges amb la pròpia experiència. Il·lustració d'històries sense imatges o narració d'històries a partir d'imatges. Imaginació de versions diferents d'una història existent (propostes de finals alternatius, canvis de punt de vista, de personatges, etc.) Invenció i redacció guiada d'històries breus basades en temes o personatges familiars.	simbòlics o fantàstics. Valoració personal dels personatges, de la trama i de la forma de narrar els esdeveniments. Identificació d'alguns elements narratius o estètics de l'obra que li agraden a l'alumne, el sorprenen o li interessen particularment. Establiment de relacions entre la trama, les situacions, els esdeveniments i els personatges amb la pròpia experiència. Adaptació o creació de versions diferents d'una història ja existent (prolongació, reescriptura, paròdia, canvis de punt de vista, de personatges, de suport o de gènere literari). Invenció i redacció de contes i faules, de manera individual o col·lectiva, tenint en compte les característiques, les funcions i les possibilitats creatives del gènere.	entre elements simbòlics o fantàstics. Valoració personal dels personatges, de la trama i de la forma de narrar els esdeveniments. Identificació dels efectes provocats pels elements narratius o estètics de l'obra (personatges, època, guió, música, il·lustracions, forma de contar, etc.). Expressió de les relacions existents (o no) entre els elements de l'obra i les experiències pròpies o generals. Adaptació o creació de versions diferents d'una història ja existent (prolongació, reescriptura, paròdia, canvis de punt de vista, de personatges, de suport o de gènere literari). Invenció i redacció de contes o relats breus, de manera individual o col·lectiva, tenint en compte les característiques, les funcions i les possibilitats creatives del gènere.
---	---	--

PROCEDIMENTS ESPECÍFICS DELS TEXTOS LITERARIS POÈTICS

Comprensió del tema principal de l'obra. Observació de figures retòriques presents en l'obra (al·literacions, rimes, comparacions, metàfores, jocs de paraules, jocs gràfics, efectes sonors, etc.). Memorització de dites i refranys, d'endevinalles, de poemes breus i de cançons. Recitació o lectura expressiva de textos poètics posant atenció a la dicció, el volum, el ritme i les entonacions. Creació, a partir de tècniques que afavoreixen la imitació i la repetició, de textos poètics jugant amb sonoritats, ritmes i paraules (al·literacions, rimes, etc.).	Comprensió del tema principal de l'obra, de la intenció general i dels continguts (imatges o anècdota). Observació de figures retòriques presents en l'obra (metàfores, jocs de paraules, rimes, efectes sonors, etc.) amb els seus efectes. Memorització de dites i refranys, d'endevinalles, de poemes i de cançons. Recitació o lectura expressiva de textos poètics posant atenció a la dicció, el volum, el ritme i les entonacions corresponents a la intenció comunicativa. Creació de textos poètics de diferents temàtiques experimentant amb figures poètiques, amb sonoritats i amb paraules.	Comprensió del tema principal de l'obra, de la intenció, dels continguts (imatges o anècdota) i dels efectes que intenta provocar en els receptors. Observació de figures retòriques presents en l'obra (al·literacions, rimes, comparacions, metàfores, jocs de paraules, jocs gràfics, efectes sonors etc.) amb les seves característiques i els seus efectes. Memorització de poemes i de cançons. Recitació o lectura expressiva de textos poètics posant atenció a la dicció, el volum, el ritme i les entonacions corresponents a la seva intenció comunicativa i als efectes que vol provocar en el públic. Creació de textos poètics de diferents temàtiques experimentant amb figures poètiques, amb sonoritats i amb paraules i integrant altres aspectes poètics observats en obres d'altres gèneres.
--	--	--

PROCEDIMENTS ESPECÍFICS DELS TEXTOS LITERARIS DRAMÀTICS

Identificació dels recursos literaris: imatges, moviments, sons i veus, continguts lingüístics, etc.

Observació dels aspectes següents:

- l'espai escènic (teatre) o gràfic (còmics)
- els decorats, els llums, els vestits, les màscares i el maquillatge
- la trama i els esdeveniments
- els components de l'obra: imatges, paraules, moviments, sons i música, etc.
- els diàlegs i les veus en off
- els personatges amb les seves situacions, relacions i personalitats
- els elements que més li han agradat l'alumne

Identificació dels recursos literaris, amb les seves combinacions i funcions dins de l'obra.

Reconeixement d'elements del llenguatge verbal, sonor, visual i del seus efectes sobre la pròpia recepció de l'obra.

Anàlisi i interpretació dels aspectes següents:

- l'ocupació de l'espai escènic (teatre) o gràfic (còmics)
- els decorats, els llums, els vestits, les màscares i el maquillatge
- l'estructura de l'obra, la trama i l'articulació dels esdeveniments
- les relacions entre imatges, paraules, moviments, sons i música, etc.
- els diàlegs, les veus en off i les acotacions amb els registres i les variacions de registre dins d'una mateixa obra
- els personatges i les seves situacions, relacions, personalitats, punts de vista, accions i evolucions
- les característiques estètiques i els efectes que tenen en la recepció de l'obra

Identificació dels recursos literaris amb les seves combinacions i funcions dins de l'obra.

Relació entre determinats recursos del llenguatge verbal, sonor i visual i comparació dels efectes que produeixen.

Anàlisi i interpretació dels aspectes següents:

- l'ocupació de l'espai escènic (teatre) o gràfic (còmics)
- els decorats, els llums, els vestits, les màscares i el maquillatge
- l'estructura de l'obra, la trama i l'articulació dels esdeveniments
- les relacions entre imatges, paraules, moviments, sons i música, etc.
- els diàlegs, les veus en off i les acotacions amb els registres i les variacions de registre dins d'una mateixa obra
- els personatges i les seves situacions, relacions, personalitats, punts de vista, accions i evolucions
- les característiques estètiques i els efectes que tenen en la recepció de l'obra

Lectura de diàlegs o narració en veu alta d'una obra teatral o d'escenes.

Adaptació de la manera de llegir (dicció, volum de veu, entonació, ritme) a les paraules i situacions.

Dramatització d'una obra teatral o de la seva adaptació.

Memorització de diàlegs o monòlegs

Adaptació del to i el volum de veu, del ritme, dels moviments i de la postura corporal a les paraules dels personatges que s'interpreten.

Lectura de diàlegs o narració en veu alta d'una obra teatral o d'escenes.

Adaptació de la manera de llegir (dicció, volum de veu, entonació, ritme) a les paraules, la situació i les emocions dels personatges.

Dramatització d'una obra teatral o de la seva adaptació.

Memorització de diàlegs o monòlegs

Adaptació del to i el volum de veu, del ritme, dels moviments i de la postura corporal a les paraules i les emocions dels personatges que s'interpreten.

Adaptació d'una història breu i senzilla en obra de teatre per a la transposició, la reescriptura i la creació de diàlegs i acotacions.

Realització d'un còmic breu i senzill.

Lectura de diàlegs o narració en veu alta d'una obra teatral o d'escenes.

Adaptació de la manera de llegir (dicció, volum de veu, entonació, ritme) a les paraules, la situació, les emocions i les intencions dels personatges.

Dramatització d'una obra teatral o de la seva adaptació.

Memorització de diàlegs o monòlegs

Adaptació del to i el volum de veu, del ritme, dels moviments i de la postura corporal a les intencions, les paraules, les emocions i les evolucions dels personatges que s'interpreten.

Adaptació d'una obra de teatre breu i senzilla per a la transposició, la reescriptura i la creació de diàlegs i acotacions.

Realització d'un còmic breu associant o fusionant imatges i textos per crear una obra coherent.

		Realització d'un curt-metratge, d'una animació o d'un vídeo curt (esquetx, paròdia, tràiler, il·lustració d'un text, etc.) combinant imatges i moviments, veus, sons i música i continguts lingüístics escrits i orals.
ACTITUDS I VALORS		
Implicació activa en la recepció i la producció d'obres literàries. Respecte pels suports de les obres literàries, sobretot si no pertanyen a l'alumne. Respecte pel silenci i pels altres durant els espectacles i les presentacions. Obertura a nous universos i noves formes d'expressió literària. Respecte per les opinions i les reaccions d'altres persones davant les obres literàries.	Implicació activa en la recepció i la producció d'obres literàries. Respecte pels suports de les obres literàries, sobretot si no pertanyen a l'alumne. Respecte pel silenci i pels altres durant els espectacles i les presentacions. Obertura a universos i formes d'expressió literària diferents dels que l'alumne ja coneix. Acceptació del fet que hi hagi perspectives i visions del món diferents de les pròpies o les que l'alumne ja coneix. Respecte per les opinions i les reaccions d'altres persones davant les obres literàries.	Implicació activa en la recepció i la producció d'obres literàries. Respecte dels suports de les obres literàries, sobretot si no pertanyen a l'alumne. Respecte pel silenci i pels altres durant els espectacles i les presentacions. Obertura a universos i formes d'expressió literària diferents dels que l'alumne ja coneix. Acceptació del fet que hi hagi perspectives i visions del món diferents de les pròpies o les que l'alumne ja coneix. Respecte per les opinions i les reaccions d'altres persones davant les obres literàries.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

El conjunt de recursos d'aprenentatge del bloc 4 han d'acompanyar l'alumnat en l'accés, la recepció, la mediació i la producció de manifestacions literàries multimodals i interculturals.

S'ha de posar a l'abast dels alumnes obres molt variades, sigui per la temàtica, pel gènere, pel canal de recepció, pel pes diferenciat dels llenguatges emprats, per l'origen (originals o traduïdes al català) o, per la diversitat cultural que reflecteixen. És a dir, s'han de tenir presents des dels contes en què només hi ha dibuixos, en el sentit dels quals es construeix a través de l'oralitat, fins a titelles, cançons, còmics, relats i novel·les, obres de teatre, reculls de poesia... (bloc 5). A part d'aquesta varietat o multimodalitat i pluralitat de visions, per seleccionar els llibres per a primera ensenyança s'ha de tenir molt en compte l'edat madurativa de l'alumne. També cal considerar quins aspectes pedagògics s'hi volen treballar, el grau d'autonomia que cal donar a l'alumne i la manera de treballar cadascuna d'aquestes obres. Les manifestacions literàries, com tots els altres productes culturals i artístics, no solament són una eina per adquirir el llenguatge —en aquest cas verbal, perquè en són una mostra depurada—, els recursos per construir la ficció i els recursos literaris (gèneres) i estètics (retòrics); sinó que són també una eina per conèixer-se a un mateix i per conèixer el món que ens envolta, és a dir, per a la construcció subjectiva de la realitat, que és alhora, una construcció social. En definitiva ajuden el lector a trobar un lloc propi dins de la col·lectivitat (socialització cultural).

La presentació de les diverses manifestacions literàries, que recordem que són multimodals i també interculturals (obertes a les diferents visions culturals del món), s'ha de fer de manera directa (tenir els llibres a les mans, anar al teatre, assistir a un recital) i atractiva. A part de pensar a fixar un temps i un lloc per a la lectura lliure i individual, s'han de fer animacions a la lectura. Els mestres han de guiar l'alumne en aquesta iniciació a la lectura literària, i per tant han d'escollir-lo bé per ajudar-lo a triar o buscar, han de deixar que expressi els seus gustos i interessos i han de respectar les seves decisions, fet que farà que se senti lliure i

responsable. Per completar-ho, es pot aprofitar el contacte amb gent del món del llibre (autors, il·lustradors, rondallaires, llibreters, actors...) o aprofitar l'oferta de llocs de producció i difusió (teatres, cinemes, biblioteques, llibreries, museus...); i alhora fer lectures, representacions, etc., a l'aula o a l'escola.

Segons la disponibilitat, s'ha de procurar muntar una biblioteca d'aula (si cal pot ser itinerant dins o fora de l'escola), fer ús de la biblioteca de l'escola o de la parròquia, de les biblioteques virtuals i mediateques físiques o virtuals, apps, webs o plataformes digitals. Des de primer cicle es pot preparar un racó de lectura a l'aula, assignant un marc temporal per al seu ús. Els pares poden participar-hi, no solament aportant material, sinó llegint al o amb els alumnes, participant de l'hora de lectura, per exemple. A partir de segon cicle es pot ensenyar als alumnes l'organització d'una biblioteca i com fer-ne ús d'una manera progressivament autònoma. Pel que fa a la biblioteca de l'aula, que agilitza l'activitat de lectura lliure i individual (se n'ha de preveure un espai temporal), es pot organitzar un sistema de préstec que, a més d'avesar els alumnes a l'ús apropiat de les biblioteques, els facilitarà seguir la lectura a les hores d'esbarjo o a casa. A tercer cicle, es poden muntar clubs de lectura, tertúlies literàries, tallers creatius diversos, clubs de fans d'autors, personatges o gèneres. Evidentment, seria bo aprofitar totes les animacions proposades des de les biblioteques i fer partícips els nens de la producció cultural que hi ha al país adreçada als infants i joves (també es poden aprofitar els tallers que organitzen els museus per interpretar obres plàstiques i lligar-les amb la creació o la recepció literària).

Pel que fa a la recepció, ja hem esmentat la lectura que l'alumne fa individualment d'una obra que ha triat lliurement d'un repertori ofert (com més ampli i actualitzat millor). Aquesta lectura ha de fer-se en un marc d'espai i temps dins de l'aula i amb la guia del mestre. Cada alumne pot tenir el seu propi carnet en què quedin enregistrats, títol i autor i en què es recollin el seu periple lector. També s'ha de marcar un temps per a la lectura col·lectiva o individual d'una obra comuna. La lectura en veu alta dels alumnes i el mestre, els comentaris i les reformulacions i el fet de compartir la lectura són fonamentals. La interacció i la mediació que tenen lloc quan es comparteixen les lectures, amb un pes primordial de l'oralitat, construeixen el sentit (comprensió, interpretació, anàlisi i valoració) i recollen les diferents veus des del respecte a la pluralitat de les interpretacions subjectives de l'obra i des del respecte a l'obra mateixa com a font d'expressió subjectiva. Per tant, és bàsic preveure moments per compartir impressions, reaccions i interpretacions, ja que l'expressió oral en interacció amb els companys permet construir el propi pensament i afermar la confiança en un mateix. I, a la vegada, la confrontació amb altres punts de vista suposa enriquir la pròpia visió interpretativa i desenvolupar actituds de respecte envers la pluralitat d'opinions i la pluralitat intercultural. Aquesta última s'ha d'assegurar ensems per la tria de les manifestacions literàries amb què interactuaran els alumnes.

La creació a partir de la manipulació dels gèneres, de les seves estructures i d'alguns dels seus elements, així com de la llengua a través d'alguns recursos retòrics o dels elements de ficció, permet aprofundir en la comprensió dels mecanismes de la creació de sentit en una manifestació literària i, en conseqüència, en facilitar la comprensió analítica i crítica; evidentment, amb la profunditat que permeti l'edat madurativa dels alumnes i a través de lectures reptadores però properes. La producció pot ser una invenció original o una adaptació assumida d'una obra ja existent (a l'hora d'adaptar una història d'un gènere a un altre, per exemple). A més, a través de la manipulació de totes aquestes eines i mecanismes que constitueixen el fet literari, l'alumne adquireix una via d'expressió pròpia de les seves emocions, sentiments, pensaments i visions amb què es construeix a ell i al món que l'envolta. Per aquest motiu és important que s'ofereixi als alumnes el màxim nombre possible d'eines i mecanismes de creació literària i alhora se'ls doni prou llibertat per escollir quins elements volen emprar o, en quin suport i en quin gènere volen expressar-se.

A primer cicle, cal donar instruccions, models i consells per acompanyar els alumnes en aquest procés, alhora que cal deixar marges de maniobra reals i espais de llibertat perquè els alumnes puguin prendre iniciatives. El més important és fer-los experimentar amb una gran diversitat d'eines o recursos estètics i ficticis perquè tinguin una àmplia gamma d'opcions possibles. A segon i tercer cicle, és important deixar més i més llibertat als alumnes a l'hora de triar temes, personatges, llenguatges, continguts i elements estètics. També és crucial donar-los la possibilitat de variar els suports, els objectius i les formes de treballar (imitació, adaptació d'una

obra o creació des de zero, treballs individuals, a dos o col·lectius, produccions amb difusió personal o publicades, obres multimodals amb suports variats i variants d'un projecte a l'altre, etc.). No hem d'esperar obres mestres dels alumnes, però tampoc ofegar la seva creativitat: moltes persones són més creatives del que creuen.

D'altra banda, el procés creatiu pot desfer bloquejos lingüístics i ajudar a superar la por a l'hora d'expressar-se o d'exposar-se. En aquest moment, és clau respectar la subjectivitat dels alumnes a l'hora de guiar-los o de corregir les seves produccions. En aquest sentit, és molt important respectar les seves produccions com a obres literàries i reconèixer el seu paper d'autors, de propietaris de l'obra, sobretot a l'hora d'exposar-les, publicar-les o arxivar-les. Això reforçarà el respecte i l'interès per totes les altres obres literàries.

Bloc 5. Reflexió sobre la llengua

El bloc 5 reuneix els recursos que permeten reflexionar sobre els diversos aspectes i components de les llengües i la comunicació. Tenint en compte el plantejament globalitzat de tots els blocs de recursos, aquest bloc només té sentit relacionat amb la resta de blocs, i tots cinc s'han de treballar de manera integrada. Els recursos que planteja permeten reflexionar sobre les formes i les estructures de la llengua catalana i la comunicació per assegurar-ne un ús adequat i funcional. Són recursos que s'han de desenvolupar en els usos de la llengua oral, escrita i multimodal en els aprenentatges de totes les àrees curriculars, incloent-hi la literatura. Per tant, el treball d'aquests recursos s'ha de dur a terme sempre centrat en els usos de la llengua i la comunicació en situacions globalitzadores i significatives d'aprenentatge, i no plantejant-lo a partir de regles o teories al marge d'aquesta realitat, és a dir, en abstracte.

Aquest bloc està organitzat, com els altres, en conceptes, procediments i actituds, però els dos primers, al seu torn, tenen tres apartats clarament diferenciats que cal tenir en compte. Són tres els grups de recursos que es consideren:

- a) un grup de recursos que es relacionen amb la visió global de la comunicació i del que són les llengües i la diversitat lingüística, pluralitat que defineix la nostra societat actual i en la qual prenen sentit els repertoris de les llengües de l'alumnat;
- b) un segon grup de recursos centrats en els textos, els gèneres textuais i les seves propietats, com a unitats que han d'articular i organitzar totes les tasques escolars;
- c) i un tercer grup que recull els recursos més analítics, que al seu torn se subdivideixen en els relacionats amb les oracions (gramàtica), amb les paraules (lèxic) i amb els sons i les grafies (l'ortografia no apareix i solament es treballa amb l'ortografia).

Els recursos d'aquest bloc progressen en els cicles en funció de l'ús de la llengua i del grau de reflexió de l'alumnat, tot relacionant-se amb el plantejament de la resta de blocs de recursos.

Bloc 5. Reflexió de la llengua

1r CICLE	2n CICLE	3r CICLE
FETS I CONCEPTES: LES LLENGÜES		
La realitat plurilingüe i pluricultural dels nens i nenes de la classe i les llengües que s'hi parlen. La comunicació sense paraules: els gestos, els logotips, el mim...	La realitat plurilingüe i pluricultural dels nens i nenes de la classe i les llengües de l'aula, l'escola i l'entorn més proper. D'on venen les llengües que es parlen a Andorra i els llocs on es parlen majoritàriament. L'ús d'elements no verbals en la comunicació: els gestos, els logotips, les emoticones, els gifs, el mim...	La realitat plurilingüe i pluricultural dels nens i nenes de la classe i les llengües que es parlen a Andorra. El català com a llengua nacional d'Andorra i els estatuts de les llengües que es parlen a Andorra i a l'entorn de l'alumnat. La diversitat lingüística al món. Les varietats de llenguatges i sistemes de comunicació que hi ha: llengua de signes, alfabet Morse; banderes, logotips, emoticones, gifs...

FETS I CONCEPTES: ELS GÈNERES TEXTUALS

Textos narratius

Relats de fets viscuts a l'escola o fora.

La narració d'una activitat escolar.

Etc.

Relats de la vida quotidiana.

La narració d'una activitat o d'un esdeveniment escolar o social de l'entorn escolar.

El diari de classe, etc.

Textos periodístics breus com notícies triades de diaris, informatius digitals o revistes infantils, etc.

Relats o informes d'un esdeveniment escolar o social de l'entorn escolar.

El diari de classe o personal, etc.

Textos periodístics analògics (escrits, de ràdio i de televisió) o digitals: la notícia periodística, el noticiari, el butlletí informatiu, el reportatge, les entrevistes i els gèneres periodístics digitals.

Textos descriptius

Llistes de noms de nens i nenes de la classe, de materials de l'aula, de materials per a les sortides, etc.

Murals explicatius o d'avisos, notes a la família.

Seqüència descriptiva d'un procés molt senzill.

La descripció d'objectes, d'animals, etc.

La descripció de realitats o objectes a l'aula.

Murals explicatius, notes a la família.

Descripcions per als treballs de les diferents àrees.

Seqüència descriptiva d'un procés senzill.

Etc.

La descripció tècnica o objectiva de realitats o objectes per a un text instructiu (per exemple, unes instruccions de muntatge).

Seqüència descriptiva d'un procés senzill.

La descripció de llocs o d'ambients per a una guia o un itinerari.

La descripció de sentiments i emocions en diferents contextos comunicatius, etc.

Textos expositius

Les explicacions de classe.

Dossiers i projectes d'aula.

Petites conferències.

Murals explicatius i d'avisos.

Etc.

Les explicacions de classe, dossiers i treballs de projectes d'aula.

Conferències o exposicions a l'aula.

El quadern de camp.

El reportatge.

L'entrevista a un expert; posar veu a un vídeo de temàtica escolar.

Hipertextos de diferents tipus, l'article enciclopèdic o d'un wiki, etc.

Escrits acadèmics, com fitxes i resums.

Etc.

Les explicacions de classe, dossiers i treballs de projectes d'aula.

Conferències o exposicions a l'aula.

Videoconferències.

Xats per col·laborar en treballs escolars amb altres aules.

El quadern de camp.

El reportatge.

L'informe final d'un treball o projecte.

L'entrevista a un expert.

Hipertextos de diferents tipus, l'article enciclopèdic o d'un wiki, etc.

Escrits acadèmics, com fitxes, resums, síntesis i notes per estudiar.

Blocs i hipertextos.

Etc.

Textos argumentatius		
La conversa a l'aula sobre temes del dia a dia en què calgui opinar o trobar alternatives raonadament. El comentari de notícies o fets, etc.	L'assemblea. El debat. La carta de sol·licitud i de demanda. El comentari de notícies o fets, etc. Textos periodístics d'opinió adequats a l'edat (de l'“InfoK” o de revistes infantils). La publicitat i els textos persuasius: • El petit anunci, el cartell o el panell publicitari. • Els rètols.	La defensa de treballs i projectes. L'assemblea. El debat. La carta de sol·licitud i de demanda. El comentari de notícies o fets, etc. Textos periodístics d'opinió (escrits o audiovisuals), adequats a l'edat amb l'ús de blogs, xats digitals i altres TIC o sense: • Crítica d'espectacles o de cultura. • Cartes d'opinió o al director, tires còmiques... La publicitat i els textos persuasius: • L'anunci publicitari, el cartell o el panell publicitari. • Els rètols. • Els fulletons d'informació i de divulgació.
Textos instructius		
Les normes d'aula i de convivència. Les normes o regles de joc (sempre orals). La recepta de cuina. Les instruccions de processos experimentals molt senzills. Etc.	Les normes d'aula i de convivència. Les instruccions de processos experimentals. Les normes o regles de joc. La recepta de cuina. Els itineraris de natura o similars. Etc.	Les normes d'aula i de convivència. Les normes o regles de joc. La recepta de cuina. El manual d'instruccions per muntar maquetes o fer funcionar eines o aparells. Els protocols o guies per dur a terme una tasca o un experiment (com els del laboratori). Els itineraris de natura o similars. El guió tècnic radiofònic o audiovisual. Etc.
FETS I CONCEPTES: ESTRUCTURES I CARACTERISÍQUES DELS GÈNERES TEXTUALS		
Els components dels textos multimodals i els sistemes semiòtics que els integren: el lingüístic, el paralingüístic, l'extraverbal, el visual, l'àudio i l'audiovisual.	Els components dels textos multimodals i els sistemes semiòtics que els integren: el lingüístic, el paralingüístic, l'extraverbal, el visual, l'àudio i l'audiovisual.	Els components dels textos multimodals i els sistemes semiòtics que els integren: el lingüístic, el paralingüístic, l'extraverbal, el visual, l'àudio i l'audiovisual.
Textos narratius		
Estructura dels relats i les notícies: • organització dels fets que se	Estructura dels relats i les notícies: • les parts del text (introducció, nus i	En el cas de les notícies periodístiques: • a l'inici: el títol i subtítols, l'autor i el

succeeixen en un ordre temporal; • situació dels fets en un espai determinat; • i precisió dels personatges que hi han participat.	desenllaç); • els personatges i el seu paper en la història; • i la situació en el temps i l'espai. En les notícies periodístiques: el títol i subtítols, l'autor i el lloc i l'entrada.	lloc i l'entrada; • en el cos de la notícia: quan passen, on passen, què passa, a qui i per què passa. Les parts d'un diari o d'un programa radiofònic o televisiu d'informació.
Textos descriptius		
L'estructura i les característiques de les descripcions: • títol i introducció; • els elements de la descripció (amb l'adjectivació necessària per concretar el text); • tancament.	L'estructura i les característiques de les descripcions: • títol, amb la presentació de l'objecte, element o procés; • desenvolupament de la descripció amb els elements ordenats, usant l'adjectivació i comparacions i els verbs en present; • tancament.	Estructura de les descripcions: • Títol i introducció (identificació d'allò que es descriu); • cos de la descripció (presentació i qualificació dels elements); • tancament. Característiques de les descripcions: • ús dels verbs en present; • ús dels connectors d'ordre, com primer, després abans...; • ús d'adjectius, comparacions i analogies adequades i aclaridores; • quan és la descripció d'un procés o un canvi, cal ordenar la seqüència de passos.
Textos expositius		
Les exposicions: • títol; • introducció; • cos explicatiu del text amb el problema o tema de què es tracta i les explicacions i imatges de suport; • tancament.	Estructura dels textos multimodals expositius: • títol; • introducció; • cos explicatiu del text: amb la presentació del problema o tema de què es tracta, amb explicacions del perquè i possibles solucions i amb gràfics i imatges de suport amb llegendes; • tancament amb les conclusions. Presentació: • títols i subtítols; • lèxic precís de l'àrea; • frases concretes, senzilles i ordenades; • ús de connectors, com perquè, ja que, en conseqüència, <i>per tant</i>...	Estructura dels textos multimodals expositius: • títol; • introducció; • cos explicatiu del text: amb la presentació de la situació problemàtica o tema de què es tracta, explicacions de les raons i els perquè i possibles solucions i amb gràfics, esquemes i imatges de suport amb llegendes; • tancament amb les conclusions. Presentació: • repartit en seccions, capítols, apartats, títols, subtítols i resums; • ús del lèxic específic de l'àrea; • ús dels verbs en present; • frases concretes, simples i ordenades; • ús de connectors, com perquè, ja que, en conseqüència, per tant, en canvi, malgrat que, per culpa de, etc.

Textos argumentatius		
Els textos multimodals per opinar: - el tema, fet o problema sobre els quals es vol opinar; - el punt de vista o l'opinió que es té; - exposició de raons, sentiments i exemples usant connectors com perquè, crec que...; - una conclusió final.	Els textos multimodals per argumentar o opinar: - introducció, en la qual se centra el fet o cas de què es tracta i la posició que es vol defensar (el moderador ho fa en les assemblees i els debats); - desenvolupament de les raons que donen suport a la seva opinió i intercanvis amb els altres interlocutors; - tancament, amb la síntesi del que s'ha argumentat (en assemblees i debats es concretaran els acords). Presentació: - ús de frases amb concordança correcta entre els seus components; - ús de connectors, com en primer lloc, d'altra banda, perquè, ja que, en resum, a causa de, finalment...; - ús d'arguments d'autoritat, amb exemples i altres recursos semblants.	Els textos multimodals argumentatius: - introducció per centrar el fet o cas de què es tracta i la posició que es vol defensar; - desenvolupament de la discussió (arguments a favor i en contra); - tancament, amb la conclusió en què se sintetitza tot el que s'ha proposat i argumentat. Presentació: - ús de frases amb concordança correcta entre els seus components; - ús de connectors, com en primer lloc, d'altra banda, perquè, ja que, en conseqüència, a causa de, per tant, en resum, finalment i altres de semblants; - ús d'arguments de diferents tipus, com ara (científics, quantitius) i de recursos com ara analogies i exemples, Si es tracta de textos multimodals publicitaris: - el titular, la imatge o clip de vídeo principal; - l'eslògan (frases curtes i contundents amb l'ús retòric del llenguatge); - el producte i la marca; - altres imatges o clips.
Textos instructius		
L'estructura i les característiques de les instruccions sobre processos experimentats a l'aula: - el títol; - els components i la seqüència de les accions ordenades segons els passos que cal seguir; - el tancament.	L'estructura i les característiques de les instruccions multimodals: - el títol; - la introducció; - els components; - la seqüència de les accions necessàries ben ordenades (amb l'ús de l'imperatiu, la numeració dels passos i els connectors, com primer, després, abans, ara o després, i amb la possibilitat d'incloure-hi dibuixos il·lustratius); - el tancament.	L'estructura i les característiques de les instruccions multimodals: - el títol; - la introducció amb l'objectiu o resultat esperat; - les eines i els components necessaris; - la seqüència de les accions necessàries ordenades pas a pas (amb l'ús de l'imperatiu, la numeració dels passos, de connectors, com primer, després, abans, ara o després, i amb la possibilitat d'incloure-hi dibuixos il·lustratius); - el tancament, amb la descripció del resultat final.
Altres		
L'estructura bàsica d'una carta manuscrita (per accomplir objectius molt bàsics, com felicitar i fer demandes): salutació, receptor, motiu i cos	L'estructura bàsica d'una carta manuscrita: salutació, receptor, motiu i cos de la carta, comiat i signatura. L'estructura bàsica del correu	L'estructura bàsica del correu electrònic: adreça del destinatari, assumpte, cos del missatge, comiat i signatura.

de la carta, comiat i signatura.

electrònic: adreça del destinatari,
assumpte, cos del missatge,
comiat i nom de l'emissor.**FETS I CONCEPTES: LES FRASES I LA MORFOSINTAXI**

En el primer cicle de primera ensenyança i parcialment en el segon, la reflexió s'ha de centrar en el català parlat pels infants i la seva relació amb els textos escrits per fer-los conscients de les formes lingüístiques, més que no pas centrar-se en la terminologia gramatical, que ha de ser un simple ajut per a la reflexió.

A partir de la meitat del segon cicle cal començar a usar amb més propietat els termes que ja hauran començat a aparèixer al cicle inicia i a ser presents a l'aula.

La frase

Les paraules i les seves classes:
article, nom (comú i propi),
adjectiu, nom, pronom i verb.

- el gènere i nombre.

Les paraules i les seves classes:
article, nom, adjectiu, nom (comú i propi), pronom, verb, preposicions i adverbis;

- el gènere (masculí, femení) i el nombre (singular, plural) i el temps (present, passat i futur).

Els grups nominals (article, nom, adjectiu, pronom) i els grups verbals (verb i complements).

Les paraules i les seves classes:
determinant (article, possessiu),
nom, adjectiu, pronom personal,
verb, preposicions, adverbis...

- el gènere (masculí, femení), el nombre (singular, plural) la persona (1a, 2a i 3a) i el temps.

Subjecte i predicat (verb i complements o atribut).

Els grups nominals (article, nom, adjectiu, pronom).

Els grups verbals (verb i complements: grup nominal amb preposició o sense).

Frases simples i compostes:
juxtaposició, coordinació i subordinació.

La conjugació verbal

Passat, present i futur

Els temps verbals i el pas (la línia) del temps.

Els temps verbals i el pas (la línia) del temps.

La flexió verbal: l'arrel i les terminacions verbals per indicar persona nombre i temps.

L'infinitiu com a nom del verb.

FETS I CONCEPTES: EL LÈXIC**Relacions pel significat**

Paraules de significat semblant o oposat

Relacions de significat entre paraules: Sinònims, antònims, els camps lèxics.

Sentit propi i sentit figurat dels mots i les expressions, comparació, metàfora, etc., i frases fetes i expressions fixes segons les varietats lingüístiques.

Relacions de significat entre paraules:

- inònims, antònims,
- paraules polisèmiques,
- paraules homònimes i homòfones
- camps lèxics i semàntics.

Relacions per la forma		
	Les famílies de paraules.	La formació de paraules: - la derivació; - les paraules primitives i derivades; - l'arrel; - els prefixos i els sufixos; - augmentatiu i diminutius i els seus significats; - la composició de paraules.
FETS I CONCEPTES: L'ORTOGRAFIA		
Les lletres de l'alfabet: les vocals, les consonants i els dígrafs. Semblances i diferències entre els alfabet del català i de les altres llengües d'ús. Les regles ortogràfiques que tenen com a base la morfosintaxi: la separació de paraules, les majúscules a l'inici del text, després de punt i en noms propis.... La separació sil·làbica i les qualitats de les vocals (tòniques i àtones; obertes, tancades i neutres...).	Les lletres de l'alfabet: les vocals, les consonants i els dígrafs Les relacions entre els sons (fonemes) i les grafies: - relacions unívokes (una lletra un so, el que s'anomena ortografia natural). - relacions no unívokes (el que s'anomena ortografia arbitrària). Semblances i diferències entre els alfabet del català i de les altres llengües d'ús. Les regles ortogràfiques que tenen com a base la morfosintaxi: la separació de paraules i la separació a final de línia, les majúscules a l'inici del text, després de punt i en noms propis, els plurals, els masculins i els femenins o l'escriptura i les funcions gramaticals dels homòfons, com a/ha, i/hi, amb/hem/em/en i altres. L'accentuació gràfica: síl·laba tònica, vocals obertes o tancades, neutralització de vocals en les paraules d'ús més freqüent.	Les lletres del alfabet: les consonants i els dígrafs, els diferents tipus de vocals i la seva relació amb l'accentuació. Les relacions entre els sons (fonemes) i les grafies: - relacions unívokes (una lletra un so, el que s'anomena ortografia natural). - relacions no unívokes (el que s'anomena ortografia arbitrària). Semblances i diferències entre els alfabet del català i de les altres llengües d'ús. Les regles ortogràfiques que tenen com a base la morfosintaxi: la separació de paraules i la separació a final de línia, les majúscules a l'inici del text, després de punt i en noms propis, els plurals, els masculins i els femenins, o l'escriptura i les funcions gramaticals dels homòfons, com a/ha, i/hi, tampoc/tan poc i altres. L'accentuació gràfica: síl·laba tònica, vocals obertes o tancades, neutralització de vocals, en les paraules d'ús freqüents.
PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB LES LLENGÜES		
Descobriments dels sistemes de comunicació. Descoberta, a partir d'observacions, de les llengües de l'entorn més proper. Comparació i identificació de les semblances i les diferències de les llengües que es parlen a l'aula o a les famílies, a partir de produccions de l'alumnat i del professorat. Treball amb les llengües dels alumnes (d'aprenentatge i d'ús)	Reflexió i caracterització dels sistemes de comunicació. Descoberta, a partir d'observacions, de les llengües de l'entorn: les llengües romàniques. Comparació i identificació de les semblances i les diferències de les llengües que es parlen a l'escola i a l'entorn, a partir de produccions de l'alumnat i del professorat i d'altres textos que poden mostrar també altres	Distinció entre els sistemes i els llenguatges de la comunicació humana (mim, pictogrames, llengua de signes...). Descoberta, a partir d'observacions, de les llengües d'Andorra i de països propers, llengües conegudes per l'alumnat o altres de més llunyanes: les famílies de llengües. Comparació i identificació de les semblances i les diferències existents entre diverses llengües

segons les seves preferències, desitjos i necessitats. Descobriment de la diversitat de llengües del món i dels principals sistemes d'escriptura. Ús d'estratègies per a aprendre llengües: repetició, memorització i pràctica receptiva, expressiva i interactiva. Ús d'estratègies de mediació per adaptar-se a l'interlocutor: repetir, reformular, traduir, explicar, ús d'elements no verbals... Transferència de les estratègies lingüístiques i comunicatives apreses o que s'usen en una llengua per comunicar-se en una altra.	llengües. Treball amb les llengües dels alumnes (d'aprenentatge i d'ús) segons les seves preferències, desitjos i necessitats. Observació i identificació de les característiques més específiques de la diversitat de llengües del món i de les seves escriptures i alfabet; les lletres específiques de cada llengua. Ús d'estratègies per aprendre llengües: repetició, memorització, pràctica receptiva, expressiva i interactiva, autoavaluació i apropiació. Ús d'estratègies de mediació per adaptar-se a l'interlocutor: usar elements no verbals, repetir, reformular, resumir, traduir, explicar, citar... per aconseguir que les altres persones l'entenguin. Transferència de les estratègies lingüístiques i comunicatives apreses o que s'usen en una llengua per comunicar-se en una altra.	del context social i escolar de l'alumnat o llengües llunyanes i les seves relacions amb la llengua escrita. Treball amb les llengües dels alumnes (d'aprenentatge i d'ús) segons les seves preferències, desitjos i necessitats. Comparació de la diversitat de llengües del món i de les seves escriptures i alfabet; el fet que un mateix alfabet pot servir per escriure diverses llengües i que les lletres poden representar sons diferents segons les llengües. Ús d'estratègies per aprendre llengües: repetició reflexiva, memorització, pràctica receptiva, expressiva i interactiva, cooperació, reflexió, autoavaluació, autoestima i apropiació. Ús d'estratègies de mediació per adaptar-se a l'interlocutor: usar elements no verbals, repetir, reformular, traduir, resumir, explicar, citar... per aconseguir que les altres persones l'entenguin. Transferència de les estratègies lingüístiques i comunicatives apreses o que s'usen en una llengua per comunicar-se en una altra.
PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB ELS GÈNERES TEXTUALS, LES SEVES ESTRUCTURES I CARACTERÍSTIQUES		
Realització d'activitats receptives i productives amb textos presentats en diversos formats i suports: murals, notes a les famílies, llibres, àlbums il·lustrats... Realització d'activitats globals per a la comunicació final de tasques escolars i per presentar-les a la classe, a altres classes o a les famílies, amb l'elaboració de cartells, rètols, invitacions, notes a la família... Comprensió d'un text i identificació de les parts i els elements que el componen. Utilització d'aquests elements per guiar l'elaboració dels textos orals o escrits. Ús funcional de les marques d'organització del text (títol, cos del text...), amb les observacions	Realització d'activitats receptives i productives amb textos presentats en diversos formats i suports: murals, pòsters, notes a les famílies, llibres, àlbums il·lustrats, revistes, diaris, postals... Realització d'activitats globals per a la comunicació final de tasques escolars i per presentar-les a la classe, a altres classes o a les famílies, amb l'elaboració de cartells, rètols, cartes de demanda, invitacions, notes a la família... Comprensió i reflexió sobre un text i comparació amb altres per identificar-ne l'estructura: les parts i els elements que el componen i la funció que desenvolupen. Utilització d'aquests elements en l'elaboració de textos de diversa	Realització d'activitats receptives i productives amb textos presentats en diversos formats i suports: murals, pòsters, anuncis, fulls informatius, llibres, revistes, diaris, diccionaris, programes de ràdio i televisió, llocs web, xats... Realització d'activitats globals per a la comunicació final de tasques escolars i per presentar-les a la classe, a altres classes o a les famílies, amb l'elaboració de díptics, tríptics, fulletons i invitacions, programes de mà, cartes de demanda, invitacions... Comprensió i reflexió sobre un text i comparació amb altres de semblants per identificar-ne l'estructura –les parts i els elements que en formen part i la funció que desenvolupen– per tenir models.

d'altres textos i l'ajut del mestre. Iniciació a l'ús funcional de connectors bàsics per a la cohesió textual, amb les observacions d'altres textos i l'ajut del mestre	mena. Canvis de paraules, d'expressions, d'oracions o de parts de textos produïts pel mateix alumnat (com addicions, supressions, desplaçaments, substitucions, etc.) per modificar o ajustar el significat a les intencions de l'emissor i a la coherència i la cohesió del text i per aprofundir en l'anàlisi i la comprensió dels textos. Ús funcional dels elements detectats en les anàlisis dels textos en l'elaboració dels propis textos. Observació, anàlisi i identificació de les regularitats de les marques d'organització del text (títol, cos, paràgrafs...) amb ajut de la comparació amb altres textos, i ús funcional i adequat d'aquestes marques en l'elaboració dels propis textos. Observació, anàlisi i identificació de les regularitats dels connectors i els signes de puntuació (el punt i seguit, el punt final, la coma, l'interrogant i el signe d'exclamació...) més usuals per aconseguir una bona cohesió del text, amb ajut de la comparació amb altres textos o els canvis de les expressions, i ús funcional i adequat d'aquests connectors en l'elaboració de diversos textos.	Ús d'aquests elements a l'hora de produir textos multimodals de diversa mena. Canvis de paraules, d'expressions, d'oracions, de parts de textos o fent versions a un altre gènere textual en textos produïts pel mateix alumnat (com addicions, supressions, desplaçaments, substitucions, etc.) per modificar o ajustar el significat a les intencions de l'emissor i a la coherència i cohesió del text i per aprofundir en l'anàlisi i comprensió dels textos. Ús funcional dels elements detectats en les anàlisis dels textos en l'elaboració dels propis textos. Observació, anàlisi i identificació de les regularitats, de les marques d'organització del text (títol, subtítols, cos, paràgrafs...) amb ajut de la comparació amb altres textos, i ús funcional i adequat d'aquestes marques en l'elaboració dels propis textos. Observació, anàlisi i identificació de les regularitats dels connectors, els temps verbals, els pronoms i els signes de puntuació (el punt final, el punt i seguit, els dos punts, el punt i coma, la coma, l'interrogant i el signe d'exclamació, el guió en els diàlegs, els parèntesis...) per aconseguir una bona cohesió del text amb ajut de la comparació amb altres textos o els canvis de les expressions. Ús funcional i adequat d'aquests connectors i signes de puntuació per aconseguir una adequada cohesió del text i per organitzar les idees en frases, paràgrafs i apartats, i per enllaçar-los de manera adequada i variada.
---	--	---

PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB LA MORFOSINTAXI

En el primer cicle de primera ensenyança i parcialment en el segon, la reflexió s'ha de centrar en la llengua parlada pels infants i la seva relació amb els textos escrits, fent-los conscients de les formes de la llengua, més que no pas centrar-se en la terminologia gramatical, que ha de ser un simple ajut per a la reflexió.

A partir de la meitat del segon cicle cal començar a usar amb més propietat els termes que ja hauran començat a aparèixer al cicle inicial i a ser presents a l'aula.

Paraules

Identificació, amb ajut del mestre, d'algunes de les diferències més

Identificació de les diferències entre la llengua oral i l'escrita

Identificació de les diferències entre la llengua oral i l'escrita

clares entre la llengua oral i l'escripta identificant els elements bàsics que són propis de cadascuna, per millorar l'escriptura. Separació de les paraules que componen les oracions identificant-les a partir dels canvis que es poden fer a les frases, amb ajut del mestre. Identificació de les paraules (articles, noms, verbs...) que componen un text i les seves flexions, per ajustar-ne la forma i així millorar el text oral o escrit de l'alumnat, amb ajut del mestre. Identificació del pas del temps que s'indica amb els temps verbals (present, passat i futur). Reconeixement i ús de les formes verbals orals i escrites de present, passat i futur dels verbs més usuals.	quant a l'ús quotidià i els usos escolars de la llengua escrita. Exercitació de canvis de paraules o expressions en un context significatiu i observació i reflexió sobre les conseqüències que tenen en les altres amb què concorden (canvis de gènere, canvis de nombre, canvis de persona, canvis de temps...), per millorar així la comprensió o l'expressió del text oral o escrit. Identificació del valor temporal de les formes verbals i el significat del pas (línia) del temps. Reconeixement i ús correcte de les formes orals i escrites del present, passat i futur dels verbs haver i ser i dels que apareixen amb més freqüència en els textos de l'alumnat.	quant a l'ús quotidià i els usos escolars de la llengua escrita. Exercitació de canvis de paraules o expressions en un context significatiu i observació i reflexió sobre les conseqüències que tenen en les altres amb què concorden (canvis de gènere, canvis de nombre, canvis de persona, canvis de temps...), per millorar així la comprensió o l'expressió del text oral o escrit. Identificació del valor temporal de les formes verbals i el significat del pas (línia) del temps. Reconeixement dels elements de la flexió verbal (arrel i terminacions), memorització i ús adequat en els textos orals i escrits: L'infinitiu com a nom del verb. Les terminacions verbals orals i les escrites que concorden amb els subjectes. Les terminacions verbals que indiquen els temps verbals més freqüents dels verbs més usats com haver, ser i altres.
Grups de paraules		
Identificació del gènere, nombre i temps i aplicació de les concordances necessàries per ajustar les paraules dintre d'un text escrit pels mateixos infants. Reconeixement, amb ajut del mestre, dels referents dels pronoms presents en les frases simples.	Identificació del gènere, nombre, persona i temps i de la concordança que es dona entre els components de la frase i del text, a partir de diversos canvis com substitució, desplaçament... Aplicació de les concordances necessàries en cada un dels grups que componen la frase i les seves relacions al llarg d'un text. Delimitació de grups de paraules, determinació de l'ordre de les paraules i reconeixement dels components i les funcions a partir dels canvis com l'addició, la supressió, el desplaçament, la substitució, etc Ús reflexiu dels grups de paraules per construir frases amb sentit i ben formades, i aplicació dels canvis que ajuden a reflexionar-hi. Reconeixement dels referents i ús de les estructures pronominals més usuals i col·loquials, i de la concordança amb els noms que substitueixen.	Identificació i anàlisi del gènere, nombre, persona i temps, i de la concordança que es dona entre els components, ajudant-se de diversos canvis com desplaçaments, substitucions... Aplicació de les concordances de gènere, nombre, persona i temps en cada un dels grups que componen la frase i les seves relacions al llarg d'un text, amb atenció als casos més especials. Delimitació de grups de paraules, determinació de l'ordre de les paraules i reconeixement dels components i les funcions a partir dels canvis com l'addició, la supressió, el desplaçament, la substitució, etc Ús reflexiu dels grups de paraules per construir frases amb sentit i ben formades, i aplicació dels canvis que ajuden a reflexionar-hi. Reconeixement dels referents i ús de les estructures pronominals més usuals i col·loquials, i de la concordança amb els noms que substitueixen.
Frases		

Reconeixement, ajudant-se de canvis en la seva forma i la guia del mestre, de diferents tipus de frases (enunciatives, negatives i interrogatives) i tenir-ho en compte en les pròpies produccions.	Reconeixement, ajudant-se de canvis en la seva forma, de diferents tipus de frases simples (enunciatives, negatives i interrogatives), i produir-les amb propietat. Reconeixement, ajudant-se de canvis en la seva forma, de diferents tipus de frases: simples i compostes, amb les relacions que s'estableixen entre elles, per així escriure-les amb propietat.	Reconeixement de diferents tipus de frases: simples, coordinades i subordinades i identificació de les relacions que s'estableixen entre elles, ajudant-se de canvis en la forma dels textos del propi alumnat (addicions, supressions...) Esriptura de diferents tipus de frases amb l'ús de les reflexions que es fan de la forma dels textos orals i escrits.
PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB EL LÈXIC		
Relacions de significat		
Identificació del sentit literal i del sentit figurat i de les frases fetes més usals treballades a l'aula i usar-les amb l'ajut del mestre. Observació i identificació de paraules de significat semblant o oposat tant en les activitats de recepció com en les de producció, siguin orals o escrites.	Exploració del sentit propi i figurat dels mots, les expressions, les frases fetes i les locucions col·loquials més freqüents i saber-les usar en els propis textos orals o escrits. Exploració, identificació i ús en les activitats orals i escrites de les relacions de significat entre paraules (sinònimes, antònimes i polisèmiques).	Exploració del sentit propi i figurat dels mots, les expressions, les frases fetes i les locucions en la recepció de textos orals i escrits i usar-los amb propietat, segons les situacions comunicatives. Exploració, identificació i ús en les activitats orals i escrites de les relacions de significat entre paraules: sinònims, antònims, paraules polisèmiques i paraules homònimes i homòfones Constitució i exploració de camps lèxic i semàntics per millorar el cabal lèxic.
Relacions de forma		
Exploració i constitució de famílies de paraules per incrementar el cabal lèxic.	Exploració i constitució de famílies de paraules i camps lèxics per incrementar el cabal lèxic. Observació i identificació de les relacions entre lèxics de les llengües conegudes pels infants.	Observació i identificació de les formes de derivació (paraules primitives i derivades, els prefixos, els sufixos i els seu significats) i la composició de paraules i ús d'aquests recursos per millorar l'expressió oral i escrita. Observació, identificació i anàlisi de les relacions entre els lèxics de les llengües d'escolarització i les conegudes per l'alumnat.

PROCEDIMENTS RELACIONATS AMB L'ORTOGRAFIA

Relacions de significat

Observació, distinció i producció adequada dels sons del català.

Observació, identificació i anàlisi de les regularitats més bàsiques i freqüents de l'ortografia de les vocals i les consonants (l'anomenada ortografia natural) i aplicació d'aquestes regularitats a l'escriptura dels textos.

Separació de síl·labes en la llengua oral i escrita i reconeixement de la síl·laba tònica.

Identificació, memorització i aplicació de l'accentuació gràfica de paraules d'ús molt freqüent.

Observació, distinció i producció adequada dels sons del català.

Observació, identificació i anàlisi de les regularitats bàsiques i més freqüents de l'ortografia (la natural i l'arbitrària) de les vocals i consonants i aplicació d'aquestes regularitats a l'escriptura dels textos.

Reconeixement i aplicació de les normes ortogràfiques relacionades amb la morfologia.

L'accentuació gràfica (síl·laba tònica, vocals obertes o tancades, neutralització de vocals...) en les paraules d'ús més freqüent.

Observació, distinció i producció adequada dels sons del català.

Comparació dels sons del català amb els de les llengües de l'entorn.

Observació, identificació i anàlisi de les regularitats freqüents de l'ortografia de les vocals i les consonants i de la seva relació amb aspectes gramaticals i morfològics, i aplicació d'aquestes regularitats a l'escriptura dels textos.

Reconeixement i aplicació de les normes ortogràfiques relacionades amb la morfologia.

L'accentuació gràfica (síl·laba tònica, vocals obertes o tancades, neutralització de vocals...) en les paraules d'ús freqüent.

ACTITUDS I VALORS

Curiositat i valoració de la llengua nacional i de la cultura andorrana, així com de les altres llengües i cultures presents a l'aula o a la família.

Actitud receptiva i de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i tenen una cultura diferent de la pròpia.

Motivació i confiança per aprendre la llengua catalana.

Interès per gestionar les emocions i possibles frustracions, en les etapes d'aprenentatge d'una llengua.

Interès i motivació per aprendre noves paraules i pel funcionament del català, amb l'ajuda i la guia del mestre i altres alumnes.

Curiositat i valoració de la llengua nacional i de la cultura andorrana, així com de les altres llengües i cultures presents a l'entorn.

Valoració, actitud receptiva i de respecte cap a les persones que parlen altres llengües o varietats lingüístiques, i tenen una cultura diferent de la pròpia.

Motivació i confiança per aprendre la llengua catalana.

Interès per gestionar les emocions i possibles frustracions, en les etapes d'aprenentatge d'una llengua.

Actitud crítica davant estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Interès i motivació per aprendre noves paraules i expressions i pel funcionament del català, i així millorar la comprensió, l'expressió i la comunicació.

Curiositat i valoració de la llengua nacional i de la cultura andorrana, així com de les llengües i cultures del món.

Acceptació positiva de l'altre, del que és diferent i de la diversitat lingüística i cultural, així com actitud receptiva cap a les persones que parlen altres llengües i tenen cultures diferents, i interès a comprendre-les.

Motivació i confiança per aprendre la llengua catalana, i desig de conèixer altres llengües i cultures.

Interès per gestionar les emocions i possibles frustracions, en les etapes d'aprenentatge d'una llengua.

Actitud crítica davant estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Interès i motivació per aprendre noves paraules i expressions i pel funcionament del català, i així millorar la comprensió, l'expressió i la comunicació.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DEL BLOC 5

En parlar de l'ensenyament dels recursos dels blocs 1, 2 i 3, ja s'ha fet contínua referència a la necessitat de tenir en compte el que es digui de l'ensenyament des d'aquest bloc 5. De fet, l'ensenyament d'aquests recursos s'ha de fer integrat en els de la resta de blocs, atès que suposa la reflexió sobre la llengua i les seves estructures per assegurar-ne un ús adequat i funcional en tota mena de situacions comunicatives, incloses les de l'aprenentatge.

Com la resta dels recursos lingüístics, l'ensenyament dels d'aquest bloc s'ha de plantejar a partir de situacions comunicatives (orals, escrites o multimodals) i significatives que animin els aprenents a respondre al repte de millorar la seva eficàcia comunicativa. És cert que també caldrà, en tots els cicles, centrar-se en uns recursos determinats i s'hauran de dissenyar activitats significatives i lúdiques més focalitzades per dominar-los i interioritzar-los. Però el treball, sobretot dels recursos conceptuals, mai no serà sistemàtic, seguint les teories lingüístiques (Galí deia que la sistematització gramatical i ortogràfica mai s'havia –o s'ha– de fer abans de l'educació secundària), perquè no es tracta que l'alumnat “sàpiga” llengua, com els lingüistes, sinó que aprengui a “saber usar-la” per pensar, per aprendre, per construir coneixements, per comunicar, per emocionar-se i per conviure amb els altres.

La reflexió sobre la llengua caldrà iniciar-la en converses i interaccions de tot el grup per fer possible la intervenció del docent i que l'alumnat vagi adquirint models que progressivament afavoreixin la reflexió més personal i interioritzada.

Quant als recursos relacionats amb les llengües i la comunicació, caldrà tenir en compte, segons el context, els sistemes lingüístics presents a l'aula i l'entorn de l'escola o, en general, aquells als quals l'alumnat tingui accés. Cal fer que l'alumnat sigui conscient d'aquestes realitats lingüístiques i comunicatives fent-les presents a l'aula i fent que, comparant-les i contrastant-les, es reflexioni sobre les llengües i els sistemes de comunicació. Solament d'aquesta manera serà possible que l'alumnat faci les necessàries transferències de recursos de tota mena entre les llengües que es treballen a l'escola. Certament, en adonar-se de les similituds o les diferències entre llengües diferents apareix més clara l'estructura de la primera llengua i de retop la de les altres.

Quant als recursos relacionats amb els gèneres textuais, s'hauran de treballar segons quins siguin els textos presents en les activitats globals i els projectes de l'aula. Caldrà presentar diversitat de textos per tal de poder comparar-los i per identificar-ne les característiques, de manera que els gèneres textuais observats i analitzats esdevinguin models que es puguin aplicar de manera justificada i adequada en la producció (oral, escrita o multimodal) exigida per solucionar les situacions plantejades a l'aula. Segons això, l'ordre de presentació dels gèneres s'haurà d'establir tenint en compte les activitats globalitzadores i significatives a partir de les quals s'organitza l'aprenentatge de les competències. Això sí, sense caure en repeticions ni oblidant cap tipologia. En les anàlisis dels gèneres caldrà centrar-se en l'estructura i en la presentació dels elements més analítics (gramaticals i de lèxic) que els caracteritzen.

Quant als recursos més analítics, el plantejament haurà de ser similar al que s'ha enunciat per al treball dels recursos relacionats amb els gèneres textuais. A més d'emmarcar les tasques en les activitats significatives del treball a l'aula, caldrà introduir els elements que facilitaran la millora de les habilitats comunicatives dels alumnes, a partir de les realitzacions de l'alumnat i no a partir d'esquemes més o menys teòrics de les teories gramaticals o lèxiques o de les regles ortogràfiques. Segons això, la presentació que apareix al programa de cap manera no s'ha de llegir com l'ordre de presentació dels recursos, sinó que a partir de les produccions de l'alumnat s'aniran presentant els recursos que afavoriran el domini de la comprensió, l'expressió, la interacció i la mediació, siguin orals, escrites o multimodals.

Al començament d'aquestes orientacions ja s'han introduït elements suficients per a l'ensenyament i l'aprenentatge dels recursos conceptuals, procedimentals i actitudinals. De tota manera caldrà ser molt conscients dels punts següents:

- a) El fet que els recursos conceptuals no s'han d'identificar amb la memorització de regles o teories, sinó amb la reflexió com a avaluació de les activitats lingüístiques.
- b) El fet que els recursos procedimentals han d'obrir el camí cap a l'interès pel coneixement cada vegada més acurat del funcionament de la llengua, les llengües i la comunicació, per aplicar-lo a les pròpies activitats lingüístiques i comunicatives.
- c) La importància dels recursos actitudinals, bàsics per al desenvolupament global de les competències lingüístiques i comunicatives i per a l'obertura a la diversitat i la pluralitat del nostre món, en el camí cap a una ciutadania més crítica i responsable.

BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

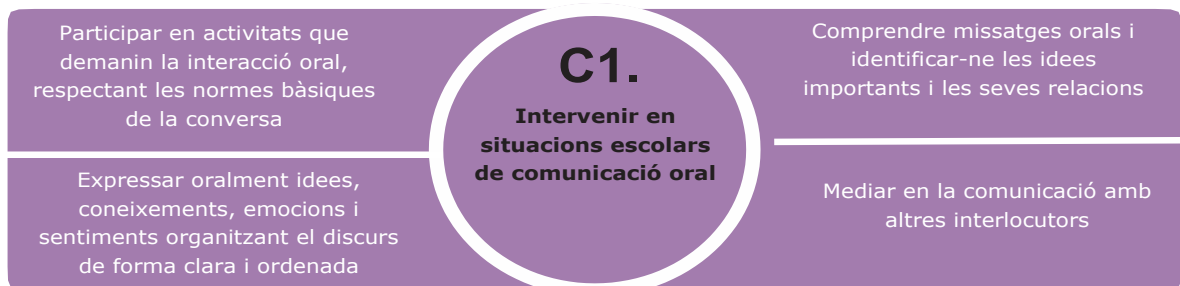
Núm. 19

14 de febrer del 2024

78/85

Quadres de síntesi

Quadre de síntesi de la C1

Críteris d'avaluació

CA1. Adequació

CA2. Precisió

CA3. Claredat

Expectatives de final de 1r cicle

Al final del primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne intervén en català en situacions escolars de comunicació oral, parla de temes d'àmbit escolar o de la vida quotidiana expressant coneixements, sentiments i emocions de manera senzilla.

Mostra claredat en relatar vivències personals, fets o notícies, exposar desitjos i donar la seva opinió sobre temes que es tracten a classe de manera senzilla i entenedora quan organitza el seu discurs de manera clara, pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adequant el volum i el to de veu a la situació comunicativa. Utilitza el llenguatge no verbal i elements audiovisuals senzills, prèviament planificats.

Alhora, s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb oracions i expressions senzilles i el vocabulari necessari dels camps semàntics treballats. A la vegada cospa el sentit global dels missatges orals i audiovisuals que rep, a través de la identificació i la comprensió de les idees més rellevants, ajudant-se del context i dels seus coneixements previs. Mostra una actitud d'escolta activa per identificar la intenció comunicativa més evident dels missatges.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla respectant les normes bàsiques de la comunicació, mostrant-se atent als interlocutors i fent intervencions adequades amb l'ajut del llenguatge no verbal. Reacciona a les intervencions dels altres interlocutors seguint el fil de la conversa i respecta les opinions dels altres i les seves formes d'expressar-se, mostrant una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de tornar a explicar de manera senzilla el que ha dit per fer-se entendre.

Expectatives de final de 2n cicle

Al final del segon cicle de primera ensenyança, l'alumne intervé en català en situacions escolars de comunicació oral, amb preparació prèvia, sobre temes d'àmbit escolar o de la vida quotidiana, expressant coneixements, sentiments i emocions.

Mostra claredat en relatar esdeveniments viscuts personalment o no, exposar coneixements, desitjos i projectes de futur o donar la seva opinió de manera raonada, tant en expressions monologals com en interaccions. En fer-ho, manté un discurs clar amb una organització lògica de les idees, amb proposicions i frases ben cohesionades, tant semànticament com gramaticalment, mobilitzant els recursos pertinents treballats a l'aula. A més, pronuncia els sons i les paraules amb correcció i amb una dicció clara i entenedora. Així mateix, regula el volum i el to de veu per tal de facilitar la comprensió del missatge. Evidentment, en tots els moments de la comunicació oral fa un ús adient del llenguatge no verbal (corporal, gestual) facilitador de la comunicació i d'elements audiovisuals senzills, prèviament planificats.

Ahora, en aquestes mateixes produccions (siguin monologals o en interaccions) s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb exactitud mostrant un domini d'estructures lingüístiques i del vocabulari precís dels camps semàntics adients. D'altra banda, també demostra precisió quan, amb una actitud d'escolta activa, n'identifica i en distingeix les idees principals i les secundàries, així com la funció comunicativa més evident, ajudant-se del context i els seus coneixements previs (de gènere i de tema) propers al tema de l'audició.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla, ja sigui en produccions orals o en interaccions, si té en compte la situació comunicativa (intenció, destinatari) en un context determinat i s'hi adapta. En les interaccions, a més, respecta les normes bàsiques de la comunicació i fa intervencions adequades amb l'ajut del llenguatge no verbal. Segueix el fil de la conversa reaccionant a les intervencions dels altres interlocutors de manera adequada i respecta les opinions i les formes d'expressar-se dels altres, mostrant una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de tornar a explicar el que ha dit per fer-se entendre emprant diversos recursos com per exemple l'ús del llenguatge no verbal.

Expectatives de final de 3r cicle

Al final del tercer cicle de primera ensenyança, l'alumne intervé en català en situacions escolars de comunicació oral, amb preparació prèvia, sobre diversitat de temes d'àmbit escolar, relacionats amb els projectes d'aula i altres tasques, i també temes de la vida quotidiana.

Mostra claredat en relatar experiències personals i esdeveniments del seu context proper, en exposar informacions, desitjos i projectes de futur o en donar la seva opinió amb arguments de manera raonada, tant en expressions monologals com en interaccions. En fer-ho, manté un discurs clar, amb una organització i estructuració lògica de les idees. A més, pronuncia els sons i les paraules amb una dicció clara i fluida que evita confusions. Així mateix, regula el volum, el to de veu i el ritme per emfatitzar o per destacar aspectes que li semblen importants. Evidentment, en tots els moments de la comunicació oral fa un ús adient del llenguatge no verbal i usa els elements audiovisuals necessaris (si n'hi ha) per facilitar la comprensió del missatge.

Ahora, en aquestes mateixes produccions (siguin monologals o en interaccions) s'expressa amb precisió quan transmet un missatge amb exactitud i domina el lèxic precís per fer-ho, usant les estructures lingüístiques apropiades i un vocabulari precís variat dins del camp semàntic concret. D'altra banda, també demostra precisió quan, amb una actitud d'escolta activa, comprèn missatges

de diversitat de gèneres textuais orals o audiovisuals, ajudant-se de les funcions i les convencions (estructura i característiques) dels gèneres que coneix. Identifica la intenció comunicativa. Jerarquitzza les idees principals i secundàries, establint relacions entre les diferents idees, siguin explícites o implícites.

A l'últim, l'alumne mostra adequació quan parla, ja sigui en produccions orals o en interaccions, si té en compte la situació comunicativa en un context determinat i s'hi adapta. En les interaccions, a més, respecta les normes bàsiques de la comunicació a l'aula mostrant-se atent als interlocutors i fent preguntes per rebre precisions i explicacions, recollint les intervencions dels altres, ampliant els aspectes del tema tractat, etc. Segueix el fil de la conversa reaccionant a les intervencions dels altres interlocutors amb explicacions, raonaments, opinions personals, reconduint la conversa, afavorint la intervenció dels diferents interlocutors, etc. Modula el seu propi punt de vista en funció de les intervencions que fan els altres interlocutors, fa una crítica constructiva a una opinió expressada per una altra persona i afavoreix la presa d'acords, mostrant en tot moment una actitud oberta i tolerant. Finalment, és capaç de corregir-se o de tornar a formular el seu missatge per fer-se entendre i facilitar la transmissió del missatge entre interlocutors.

Quadre de síntesi de la C2

Criteris d'avaluació

CA1. Pertinència

CA2. Sentit analític

Expectatives de final de 1r cicle

Al final de primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català, dona significat a paraules, frases i textos breus i senzills relacionats amb temes parlats a classe o relacionats amb la seva vida quotidiana, que continguin un vocabulari i unes expressions bàsics.

Per fer-ho, descodifica i codifica de manera pertinent, en veu alta i en silenci, paraules, frases i textos senzills i breus. Pronuncia correctament els sons de manera entenedora i relaciona l'escrit amb les imatges que l'acompanyen per construir el sentit global del text. És capaç de comprendre les idees més rellevants dels textos.

L'alumne demostra sentit analític quan dedueix el sentit probable d'un mot que apareix envoltat d'informació clarament suficient per reconstruir-ne el significat i quan reconeix l'estructura d'alguns gèneres textuais senzills i els relaciona amb el seu contingut. Finalment, dona la seva opinió sobre els textos de manera breu i senzilla.

Expectatives de final de 2n cicle

Al final del segon cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català textos escrits multimodals d'estructura simple, utilitza estratègies de comprensió lectora per comprendre textos relacionats amb temes escolars o de la vida quotidiana.

Té una comprensió pertinent quan és capaç de localitzar, comprendre i interpretar informació. Identifica el tema i la informació explícita dels textos multimodals segons l'objectiu de lectura i identifica la informació implícita més evident. Relaciona coherentment les idees principals entre elles. Posseeix un vocabulari correcte i adequat i infereix el significat de paraules desconegudes per la semblança amb d'altres paraules de la mateixa família o per la semblança amb paraules que coneix d'altres llengües o pel context en què les llegeix.

En la lectura en veu alta, prèviament planificada, llegeix pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adaptant el ritme, el volum i el to de veu als continguts per tal de facilitar la comprensió del missatge a l'audiència.

L'alumne demostra sentit analític quan relaciona la transmissió del contingut amb la forma dels gèneres textuais que coneix. També interpreta el valor o la funcionalitat dels elements no verbals més rellevants, com elements gràfics o visuals, si hi apareixen. Reconeix si la informació del text és funcional per resoldre la tasca demanada. Infereix la intenció comunicativa en un context concret i explicitat. Finalment pot fer una valoració personal senzilla del text (donant la seva opinió sobre la forma o el contingut, expressant les seves reaccions, etc.).

Expectatives de final de 3r cicle

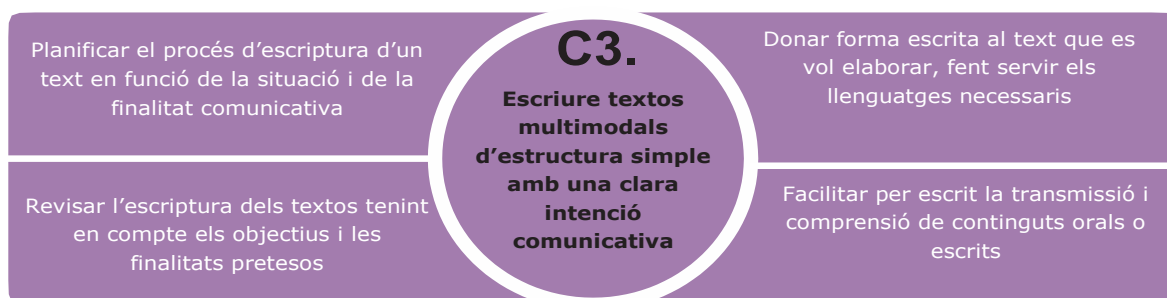
Al final del tercer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne llegeix en català textos escrits multimodals d'estructura simple, utilitza amb certa autonomia diferents estratègies de comprensió lectora per comprendre el significat de textos multimodals relacionats amb la vida acadèmica o amb aspectes de la vida quotidiana amb un vocabulari prou ampli.

Té una comprensió pertinent quan és capaç de localitzar, comprendre i interpretar informació, i ho fa quan copsa el sentit global del text a partir de la identificació del tema i les idees principals. Identifica la informació explícita pertinent (comprensió literal), segons quina sigui la intenció comunicativa i la funcionalitat de la lectura, i infereix informació implícita establint connexions simples, la connexió de la pregunta amb un o més fragments o sentits que se sobreentenen. Distingeix entre idees principals i secundàries i hi estableix la relació i la jerarquització. Posseeix un vocabulari prou ampli per comprendre els textos amb certa profunditat i infereix el significat de paraules desconegudes, pel context o les semblances amb altres paraules de la mateixa llengua o d'altres llengües.

En la lectura en veu alta, prèviament planificada, llegeix amb fluïdesa, pronunciant els sons i les paraules amb correcció i adaptant el ritme, el volum i el to de veu als continguts per tal de reforçar el significat, donar sentit al text i facilitar-ne la comprensió a l'audiència.

L'alumne demostra sentit analític quan relaciona la transmissió del contingut amb la forma (gènere textual) del text. També interpreta el valor o la funcionalitat d'elements no verbals, com elements gràfics o visuals, si hi apareixen. Valora el contingut del text segons la seva funcionalitat (si falta o sobra informació, si està ben expressada, etc.). L'alumne té una comprensió crítica, també, quan copsa la intenció del text tenint en compte el seu context i quan valora els textos per la seva credibilitat. Finalment, fa una valoració personal del text (donant la seva opinió sobre la forma o el contingut, expressant les seves reaccions, etc.).

Quadre de síntesi de la C3

Criteris d'avaluació

CA1. Adequació — CA2. Coherència — CA3. Cohesió — CA4. Correcció

Expectatives de final de 1r cicle

Al final del primer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català textos multimodals d'estructura simple amb una clara intenció comunicativa, ho fa sobre temes coneguts i propers dels quals s'ha parlat àmpliament a classe per tal de poder organitzar idees al seu voltant.

Escriu frases senzilles adequades al tema, que s'insereix en diversos contextos i situacions d'aula que responen a finalitats comunicatives concretes. Empra també el vocabulari adequat al tema. També utilitza recursos gràfics per diferenciar el títol del cos del text.

Redacta de manera coherent frases senzilles ben estructurades i textos senzills que reproduïen l'ordre temporal o d'evolució del tema abans oralitzat. A més, les frases senzilles estan ben cohesionades amb connectors bàsics i fa un bon ús de la majúscula, el punt i altres signes gràfics bàsics.

Reproduïx correctament les grafies i respecta l'ortografia en els casos més habituals. Utilitza el vocabulari bàsic treballat a l'aula.

Expectatives de final de 2n cicle

Al final de segon cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català diversitat de textos multimodals d'estructura simple i amb una clara intenció comunicativa, planifica varietat de textos de diferents gèneres textuais, en diversos contextos o situacions properes i amb finalitats comunicatives concretes. Té en compte el procés d'escriptura i per fer-ho segueix les pautes que s'han acordat a l'aula amb un guiatge marcat del docent.

Mostra adequació quan el text respon als requeriments de la situació comunicativa (intenció, destinatari) i de la tasca demanada. Per tant, utilitza la varietat lingüística apropiada (més o menys formal), tal com s'ha treballat a l'aula en situacions comunicatives similars. També utilitza l'estructura textual fixada per donar resposta a la demanda de la situació i de la tasca i tria les imatges, els gràfics o els elements icònics necessaris per a la comprensió del text, si escau.

A més, escriu de manera clara i coherent perquè ordena les oracions al voltant d'un tema central, seguint l'evolució lògica de les idees que el configuren, i estructura el text en blocs d'informació senzills seguint una pauta. També utilitza el vocabulari del camp semàntic pertinent, treballat a l'aula, per garantir el sentit global del text.

D'altra banda, relaciona les parts del text de manera que quedi ben cohesionat. Empra els connectors textuais i oracionals bàsics, relacionats amb el gènere textual, treballats a l'aula. Fa un bon ús dels signes de puntuació per marcar les pauses més evidents (final d'oració, comes enumeratives, etc.).

L'alumne escriu amb correcció quan respecta l'ortografia de les paraules d'ús més freqüent. Construeix oracions senzilles correctes, atenent la morfosintaxi i el lèxic treballat.

Expectatives de final de 3r cicle

Al final del tercer cicle de primera ensenyança, quan l'alumne escriu en català diversitat de textos multimodals d'estructura simple i amb una clara intenció comunicativa, planifica varietat de textos de diferents gèneres textuais, en diversos contextos o situacions i amb finalitats comunicatives concretes. Té en compte la funcionalitat dels textos (gènere i informació) en els projectes d'aula i altres tasques escolars i utilitza diferents suports per presentar-los. En fer-ho, té en compte el procés d'escriptura i es guia per les pautes de redacció acordades a l'aula.

Mostra adequació quan el text respon als requeriments de la situació comunicativa (intenció, destinatari) i de la tasca demanada. Per tant, l'alumne, té en compte el gènere textual que és més adient a la seva intenció comunicativa i segueix l'estructura i les característiques d'aquest gènere textual. També usa el registre que cal emprar segons la situació comunicativa i tria les imatges, els gràfics o els elements icònics necessaris per a la comprensió del text.

A més, escriu coherentment perquè organitza lògicament les idees al voltant d'un tema central al qual va proveïnt de la informació que garanteix el sentit global del text. És a dir, desenvolupa el text seguint la progressió temàtica, sense buits ni repeticions d'idees innecessàries. A més, l'estructura de manera clara fragmentant-lo en blocs coherents d'informació o paràgrafs. També utilitza les paraules relacionades semànticament amb el tema i amb la progressió temàtica, amb un bon domini dels camps semàntics treballats.

D'altra banda, relaciona les parts del text de manera que quedi ben cohesionat. Per fer-ho, empra els connectors textuais i oracionals que ha après a classe i fa un bon ús dels signes de puntuació. Manté el referent a través de l'ús d'elements semàntics (sinònims i antònims o paraules genèriques) i gramaticals (elisió o substitució pronominal, etc.).

L'alumne escriu amb correcció quan respecta l'ortografia de les paraules d'ús més freqüent. Construeix oracions senzilles correctes, atenent la morfosintaxi treballada, i utilitza correctament el vocabulari, sense interferències d'altres llengües.